

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknico, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 221 (13.159)

Trst, četrtek, 6. oktobra 1988

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD 1
Fax 040/773715

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Sretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

primorski dnevnik

Projekcije rezultatov včerajšnjega referendumu bodo znane šele danes

Množična udeležba na volitvah Čile res stopa v demokracijo?

*Kljub ustrahovalnim akcijam se Čilenci niso odrekli izvajanju
demokratske pravice - General Pinochet verjame v zmago*

SANTIAGO DE CILE — Čile se je prebudil iz petnajstletnega sna in globoko zadihal, pa čeprav je vsem jasno, da težko dočakani referendum ne naredi demokracije, kot lastovka ne pomladi. Pa vendar so se Čilenci včeraj zjutraj množično podali na volišča, kjer se je pisalo novo poglavje v zgodovini Pinochetove diktature. Zmaga »da« bi pomenila priznanje njegovi politiki in osemletno predsedniško mandatno dobo, zmaga »ne« pa njegov poraz ter odprtje enoletne krize, ki bi morala nujno voditi - kot je v »svoji« ustavi določil sam Pinochet - na demokratske predsedniške volitve.

Čilenci so očitno hrepeli po tem, da bi lahko izrazili svoje mnenje, naj si bo za ali proti Pinochetu. Najzgovornejši pokazatelj tega pa so dolge vrste pred volišči in malodane plebiscitarne udeležbe, ki je iznenadila celo organizacijske strukture za redno izvajanje referendumu.

Približno 7 milijonov Čilencev je navalilo na 22 tisoč volišč, ki jih ponekod niso uspeli niti odpreti v času. Prav zaradi tega se je zavleklo tudi pri zaprtju volišč, ki morajo po čilenskem volilnem zakonu ostati odprta točno devet ur. Preštevanje glasov se je torej pričelo šele pozno v noči, prve projekcije rezultatov pa bodo znane šele danes zjutraj.

Vse do zadnjega je v Čilu vladalo prepričanje, da bodo referendum skali neredi v spretni režiji Pinochetovih carabinerosov ali celo prekinitev električnega toka. V noči na sredo je na-

mrež res prišlo do pričakovanih black outov, ta svojevrstna ustrahovalna metoda pa očitno ni bila učinkovita, saj so ljudje kljub temu šli na volišča. Prav tako »odvečni« so bili tudi oboroženi vojaki, ki so stražili volišča. Do najavljenih neredov ni prišlo, general Pinochet pa je še malo pred odhodom na volišče izjavil, da so vse atentate na predvečer volitev zagrešili levičarski teroristi.

Bodočnost države, ki jo že petnajst let teptajo generalovi škornji, je sedaj zapisana v volilnih žarah, nato pa na računalnikih, ki bodo izoblikovali rezultat referendumu. General Pinochet in njegovi somišljeniki so izjavili, da je zmaga že v njihovem žepu, leteča preverjanja javnega mnenja na francoski način (intervjuvanje ljudi, potem ko so komaj volili) pa dokazujejo obratno.

V primeru da bi ljudska volja prekržala generalu predsedniške račune, bi Čile moral na volišča v teku enega leta, zmaga »ne« pa skriva tudi neznanke reakcije vojaških sil. Res pa je, da si je general Pinochet ustavno zagotovil veliko vpliva tudi v morebitni bodoči demokraciji. Predsednik republike bi bil sicer kdo drug, Pinochet pa bi ohranil poveljstvo vojske, ostal bi dosmrtni senator s pravico, da imenuje devet od 35 senatorjev demokratske vlade.

Na sliki (telefoto AP): general Pinochet polaga svoj glas v volilno žaro

Evropski svet odobril listino o manjšinah

STRASBOURG — Parlamentarna skupščina Evropskega sveta je odobrila Evropsko listino manjšinskih in deželnih jezikov. Za odobritev tega dokumenta je glasovala velika večina predstavnikov parlamentov 21 držav članic, to je vseh zahodno-evropskih držav. Med temi so tudi predstavniki Italije in Avstrije, ki so skoraj plebiscitarno podprli to listino.

Osnutek tega dokumenta je izdelala evropska konferenca za krajevne uprave, izhodišče listine pa je odprava vsakršne diskriminacije do manjšinskih jezikov. Osnovne točke tega pomembnega dokumenta so spoštovanje manjšin na ozemlju, na katerem prebivajo, raba jezikov v javnem življenju ter v socialnih in gospodarskih dejavnostih ter seveda šolanje v jezikih manjšin.

V razpravo je med drugimi posegel tudi furlanski poslanec Martino Scovacricchi, ki je podprl to listino in dejal, da se tudi Italija lotiva vprašanja manjšin in da parlament sedaj obravnava »raznolikost svojih manjšinskih jezikov, začeni s furlanščino in sardinščino«. Švicarski poslanec, predstavnik liberalne stranke Massimo Pini, pa je opozoril na ogroženost italijanskega jezika v kantonu Ticino.

Levica je prijavila k razpravi vse svoje poslance Spor med večino in opozicijo o vprašanju tajnega glasovanja

RIM — Pozornost za vprašanje tajnega glasovanja je včeraj v poslanski zbornici zopet izredno narasla. Leve opozicije namreč grozi z obstrukcijo in so prijavile k diskusiji vse svoje poslance. Gre za grožnjo, ki je obenem tudi podpora predlogu predsednice poslanske zbornice Jottijeve, ki je ob začetku včerajšnje seje ponovno predlagala sestanek odbora o pravilniku, da bi bila ponovno sestavljena tako imenovana »načela o popravkih«. Za komuniste je, kot je dejal Zangheri ob koncu seje komunistične poslanske skupine, nerazumljivo in nesprejemljivo, da neka parlamentarna skupina ne more predložiti svojih popravkov in svojih stališč v razpravi v poslanski zbornici. Komunisti namreč zahtevajo, da pride najprej do glasovanja o njihovem predlogu, da se odpravi tajno glasovanje samo za tiste zakone, ki predvidevajo izdatke.

O predlogu Jottijeve se je takoj razvila ostra razprava, ki jo je predsednica sama skušala dramatizirati, češ naj se o tem izreče skupščina, vendar pravilnik to odločitev prepušča izključno predsedniku zbornice in ob koncu razprave je tako Jottijeva predala besedo poročevalcu Ciampiju, da je obrazložil popravke, ki jih je doslej izdelal odbor o pravilniku. Nato, po začetku razprave, naj bi sklical odbor za danes dopoldne. To bi bil lahko trenutek, ko bi prišlo do ublažitve napetosti. Demokristjanski načelnik skupine Martinazzoli je namreč že včeraj v svojem posegu izkazal pripravljenost do predloga komunistov in tudi dejal, da je mogoče kar glasovati o vseh popravkih, ki so bili predloženi.

Medtem pa so se ves dan nadaljevali sestanki in srečanja, predvsem med strankami večine, z namenom, da pride do formalizacije Martinazzolijevega predloga, po katerem naj bi v poslanski zbornici bilo predvideno tajno glasovanje tudi za volilne zakone. Predsednik KD Forlani podpira ta predlog in pravi, da se mu zdi povsem naravno, da druga zbornica glasuje o volilnem zakonu javno, potem ko je prva zbornica ta zakon odobrila s tajnim glasovanjem. Vendar je kaj malo verjetno, da bi predsednik senata Spadolini sprejel tak predlog. Že včeraj je namreč Spadolini trmasto poudaril popolno avtonomijo senatne zbornice pri izdelavi svojih pravilnikov in je opozoril, da je ustavodajna skupščina poverila obema vejama parlamenta enako predstavnostno ljudstva. O tem vprašanju se je Spadolini obirno pogovarjal z De Mito; ni sicer znano, kako je potekal ta pogovor, vendar vse kaže, da je De Mito uspešno pomiril predsednika senata. V zvezi z vprašanjem tajnega glasovanja se je De Mita včeraj sestal tudi s predsednikom demokristjanskih skupin obeh vej parlamenta Martinazzolijem in Mancinom ter se je telefonsko pogovarjal s socialdemokratskim tajnikom Cariglio. Stanje je torej še negotovo in sedanjemu trenutku je nadvse kočljiv. Tudi današnji dan bi lahko bil odločujoč. Če bo odbor za pravilnik odobril novo formulacijo popravkov, kot so to zahtevale opozicije, bi lahko sedanje težave premostili, v nasprotnem primeru je vsako predvidevanje o tem, kdaj bo do glasovanja prišlo, praktično nemogoče.

G. R.

Z zahtevo, naj vojvodinsko vodstvo odstopi

Izpad množice v Novem Sadu

NOVI SAD — V Novem Sadu je včeraj prišlo do izpada, ki ga ne pomnijo v povojni zgodovini Jugoslavije, saj je več desetstisočev ljudi zahtevalo odstop celotnega vojvodinskega vodstva. Protestni miting delavcev in občanov iz Bačke Palanke, ki so v Novem Sadu protestirali, ker je vojvodinsko vodstvo zahtevalo idejno-politično odgovornost sekretarja občinskega komiteja ZK Bačke Palanke Mihajla Kertesa in predsednika občine Radovana Pankova, se je izrodil v odkrit revolt proti vojvodinskemu partijskemu in pokrajinskemu vodstvu. Kertes in Pankov sta namreč na shodu 2. oktobra v Bački Palanki napadla vojvodinsko vodstvo. V Novi Sad pa sta prišla na čelo svojih ljudi, katerim so se pridružili še delavci številnih obratov in podjetij iz Novega Sada.

Pomirjevalni govor predsednika pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine Milovana Šogorova so izžvižgali. Kasnejši posegi Kertesa in Pankova pa so dokončno razvneli množico, da je ultimativno zahtevala odstop predsedništva pokrajinske konference Vojvodine,

mestnega komiteja ZK in mestne konference SZDL. Govorniki so namreč ponovili stare napade na Smoleta, Vrhovca, Krunića, Stojšića in ostale. Demonstranti so zahtevali takojšnje sklicanje izredne konference ZK Vojvodine, ko pa niso zadostili njihovemu ultimatu, so se množično podali proti zgradbi pokrajinskega komiteja. Pred njo jih je ustavil milicijski kordon. Nekajkrat so ga brez uspeha poskušali prebiti, saj je na prizorišče prispela posebna enota milice, usposobljena za policijske spopade. Ob skandiranju gesel, ki so običajna na shodih Srbov in Črnogorcev s Kosova, so demonstranti začeli lučati v zgradbo kovance in zahtevali prihod šefa srbske partije Miloševića v Novi Sad.

Vsi poskusi, da bi se demonstranti mirno vrnili domov, so se izjalovili, saj je množica izžvižgala celo napoved, da bodo že danes sklicali izredno sejo vojvodinskega vodstva. Sinoči je množica še vedno oblegala zgradbo pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine in je zagrozila, da se ne bo razšla, če vojvodinsko vodstvo ne odstopi.

Ker bodo prej ali slej tudi sami občutili težke posledice

Razviti iščejo izhod iz dolžniške krize

UROŠ LIPUŠČEK

NEW YORK — Potek letošnjega zasedanja Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada v Zahodnem Berlinu pa tudi splošne razprave na generalni skupščini svetovne organizacije potrjujejo, da v mednarodnih političnih in finančnih krogih narašča prepričanje, da svetovne dolžniške krize ne bo mogoče rešiti samo s prestrukturiranjem dolgov, temveč z mnogo bolj radikalnimi metodami, vključno z delnim odpisom obresti in glavnice. Večina ameriških bank, posebej tistih, ki so najbolj izpostavljene, sicer še vedno nasprotuje kakršnemu koli odpisu dolgov, vendar pa priznavajo, da s sedanjimi metodami dolžniške krize ne bo mogoče rešiti.

Občasne zaostritve dolžniške krize so mednarodne finančne institucije doslej poskušale reševati z refinanciranjem dolgov. Kljub temu so se dolgovi petnajstih najbolj zadolženih držav po 1982. letu povečali za skoraj 50 odstotkov. Omenjena skupina držav (v njej je tudi Jugoslavija) samo za odplače-

vanje obresti letno izdaja približno 120 milijard dolarjev.

Kljub temu da tako imenovani »Bakerjev načrt«, ki naj bi skupini najbolj zadolženih držav omogočil olajšanje dolžniškega bremena, ni uspel, je sedanji ameriški sekretar za finance Nicholas Bradley na sestanku IMF v Zahodnem Berlinu, ostal pri temu načrtu. V času ko je ameriška predvolilna kampanja na vrhuncu, res ni mogoče pričakovati, da bi sedanja administracija prišla na dan z novimi pobudami, saj bi s tem posredno priznala, da na tem področju ni uspela.

Prav v času, ko je ameriški sekretar za finance Bradley v Zahodnem Berlinu še vedno prisegal na Bakerjev načrt kot edino mogočo pot za razrešitev dolžniške krize, pa je demokratski senator Bill Bradley, ki se zavzema za mnogo bolj radikalno rešitev dolžniške krize, v Washingtonu izjavil: »Priznajmo, da je Bakerjev načrt mrtev. Edina spodobna stvar je, da ga pokopljemo in začnemo znova.«

Tako komercialne banke kot vlade in mednarodne finančne institucije namreč zadnji dve leti nova posojila dolžniškim državam, s čimer se je financiranje razvoja praktično ustavilo.

Kljub politiki prestrukturiranja dolgov so odplačila dolgov tako visoka, da morajo na primer samo poslovne banke skupini najbolj zadolženih držav letno odobriti približno 40 milijard dolarjev, da sploh lahko sproti poravnava obresti. Dvig obresti za 1 odstotek stane samo skupino najbolj razvitih držav približno 3,5 milijarde dolarjev. Odpis dolgov je bil še do pred kratkim med ameriškim bankirji »prepovedana beseda«, kljub temu pa vse najnovejše pobude za razrešitev dolžniške krize računajo tudi na to možnost.

Na zasedanju IMF, Svetovne banke, UNCTAD in generalne skupščine so bile v zadnjih tednih predlagali več idej za hitrejšo razrešitev dolžniške krize:

— Študija UNCTAD na primer ugotavlja, da je edi-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Nogomet: evropski pokali

Jugoslovani dobro Danes Italijani

Z izjemo banjalškega Borca (pokal pokalnih zmagovalcev) so se jugoslovanske ekipe, ki so bile včeraj zaposlene v povratnih srečanjih 1. kola v treh evropskih nogometnih pokalih, dobro odrezale. V pokalu prvakov je Crvena zvezda odpravila Dundalk, v pokalu UEFA pa sta si napredovanje zagotovila Velež in Dinamo.

Od italijanskih ekip je bil včeraj zaposlen le Inter, ki je v pokalu UEFA premagal skromni Brage. Danes bodo igrali: v pokalu prvakov Milan, v pokalu pokalnih zmagovalcev Sampdoria, v pokalu UEFA pa Napoli, medtem ko bosta v tem pokalu Roma in Juventus zaposleni čez teden dni, kot tudi beograjski Partizan.

Polemike zaradi imenovanja Randija na čelo ITALTEL

RIM — Salvatore Randi je bil določen za novega pooblaščenega upravitelja družbe ITALTEL. Zamenjal bo Mariso Belisario, ki je umrla pred dve mesecema. Njegovo imenovanje je že sprožilo val polemik, predvsem med socialisti, saj je bila Belisariova imenovana na to mesto na predlog PSI, Randi pa je bliže demokristjanom. Do prvega spora je tako prišlo že na seji vodstva IRI, ki je pristojno za imenovanje pooblaščenega upravitelja družbe ITALTEL. Socialistični predstavnik Massimo Pini je namreč glasoval proti imenovanju Randija. To zadržanje pa je (uradno) utemeljilo s trditvijo, da je v tem trenutku Randi preprečen na svojem sedanjem delovnem mestu generalnega direktorja družbe STET.

Pač pa so pozitivne reakcije na imenovanje Randija v sindikalnih vrstah, čeprav sindikati, kot so včeraj poudarili, pričakujejo predvsem dejstev. Imenovanje Randija je pozitivno odjeknilo tudi med vodilnimi kadri družbe ITALTEL.

Aretirali domnevna morilca Cutolovega zeta Jaconeja

NEAPELJ — Karabinjerji, ki preiskujejo umor Salvatorja Jaconeja, so prepričani, da je zločin le navadno obračunavanje med pripadniki različnih skupin kamore. Kaže torej, da nima nič skupnega s procesom, na katerem je Jaconejev zet, voditelj nove kamore Raffaele Cutolo, izdal več pomembnih informacij o primeru Cirillo.

Karabinjerji so medtem priprili dve osebi, za kateri menijo, da sta izpeljali zločin, in sicer brata Vincenza in Lucia Indolfija. Vincenzo naj bi na Jaconeja streljal v brivskem salonu, medtem ko je brat z orožjem v roki pretil ostalim strankam. Vincenzo Indolfi je bil že nekajkrat obsojen zaradi kraje in drugih manjših prekrškov. Tretji brat, Antonio Indolfi, je že nekaj let v zaporu in domnevajo, da je bivši Cutolov pajdaš in skesanec. Priznal je namreč en umor, na podlagi njegovih pričevanj pa je policija pred časom aretirala sedem Cutolovih sodelavcev.

Senat odobril zakonski osnutek za učinkovit boj proti mafiji

Zahtevno delo visokega komisarja bo koordiniral notranji minister

RIM — Senat je končno odobril vse štiri člene zakonskega osnutka o pristojnostih visokega komisarja v boju proti mafiji. Zavrnili je vse pravke, ki jih je predstavila opozicija, razen predloga, ki omogoča visokemu komisarju osebnostna srečanja in pogovore z obtoženci po predhodnem dogovoru z zaporniškimimi upravami. Temu predlogu so odločno nasprotovali komunisti in radikalci, ki so menili, da bi ta pristojnost lahko povzročila vmešavanje zaporniških oblasti v komisarijevo delo. Visoki komisar bo neposredno odvisen od notranjega ministrstva, ki bo tudi koordiniral njegovo delo. Prav pri tej točki pa je med razpravo prišlo do nesporazumov, saj je uvodoma prevladovalo mnenje, da mora z visokim komisarjem najtesneje sodelovati ministrski predsednik.

Notranji minister Gava je z zadovoljstvom sprejel odločitev senata. V svojem posegu je med drugim dejal, da se vlada točno zaveda, da nalaga izrednemu komisarju težko delo, zato si bo del odgovornosti prevzela tudi sama. Boj proti mafiji mora biti učinkovit in tekoč, brez prekinitve ter v tesnem sodelovanju s silami javnega reda. Gava je omenil tudi, da bo treba ustrezneje

zaprsliti varnostno službo, po možnosti pa povečati tudi število njenih članov zlasti na najbolj vročih področjih in tam, kjer se mafija nemoteno bohoti in nekompromisno vlada. Notranji minister je nato z velikim poudarkom orisal tisti del zakonskega osnutka, ki se nanaša na manj vidne a hkrati izredno pomembne pristojnosti, ki jih bo imel visoki komisar. Gre predvsem za sodelovanje s tajnimi službami in z ustanovitvijo posebne skupine preiskovalcev in obveščevalcev, ki bo neposredno odvisna od visokega komisarja. Te delovne skupine pa nikakor ne gre zamenjati s kako novo tajno službo, pač pa bodo to osebe z izrednimi sposobnostmi, ki bodo visokemu komisarju poročale o premikih in morebitnih zamenjavah v široko razpredeni mafijski mreži.

Predsednik ustavnega sodišča Vassalli pa je v svojem posegu opozoril na vrzeli, ki kljub vsem prizadevanjem še vedno zavajajo zlasti v sivilskem sodstvu. To je nemara tudi posledica ustrahovanja, kateremu so sodniki in sodstvo na splošno podvrženi. S sredstvi iz državnega proračuna pa bo v kratkem možna rešitev tudi perečega problema pomanjkanja organika.

Premier Turgut Ozal na uradnem obisku

De Mita je včeraj sprejel turškega ministrskega predsednika Turguta Ozala. Prvič po 56 letih je Italijo spet uradno obiskal kak turški državni predstavnik. Pogovori, ki jim je prisostvoval tudi zunanji minister Andreotti, so bili osredotočeni na razširitev gospodarskega sodelovanja med obema državama. (Telefoto AP)

Slovenska SZDL kritizirala poročanje srbskih medijev

LJUBLJANA — Tiskovni svet predsedstva slovenske Socialistične zveze delovnega ljudstva je včeraj razpravljalo o poročanju javnih medijev o sedanjih zapletenih situacijah v državi. Še posebej so govorili o obtožbah srbskega časopisa na slovenski račun. Tako naj bi v Sloveniji bile povsem vsakodnevne parole »Srbe na vrbe« ali »Smrt Bosancem«, slovensko politično vodstvo pa naj bi povrh vsega še štiti lo štiri vohune pred pravičnim pregonom države.

Vsi razpravljalci so se strinjali, da ne v časopisih ne na javnih shodih v Sloveniji zgornjih parol ni bilo mogoče najti. Stranišni grafiti pa ne more biti predmet javnih političnih obračunavanj. Kar pa se vohunov tiče, o tem ni bilo govora niti v tožbi niti v sodbi vojaškega sodišča v Ljubljani.

Partijski predstavnik Lenart Šetinc je opozoril, da v Jugoslaviji pač ne morejo priti do spoštovanja različnosti, ki so državi zgodovinsko dane. Mladinski predstavnik Mojmir Ocvirk je menil, da je spor med slovensko politiko in srbskim novinarstvom le umišljen - v resnici gre za spor dveh politik - slovenske in srbske. Tudi Boris Dolničar se je strinjal, da nikakor ne gre za novinarska vprašanja.

Glavni urednik Radia Student Peter Barbarič je povedal, da se s tovrstnimi spori mladinski mediji srečujejo že vse od začetka osemdesetih let, ko se je slovenski mladini skušalo podtakniti vse mogoče - tudi to, da je nacistična.

Tina Tomlje pa je rekla: »Nobenega dvoma ni, da je politika sprožila to medijsko vojno.«

In kaj je mogoče pričakovati? Glavni urednik Dela Božo Kovač je opozoril, predsednik slovenske socialistične zveze Jože Smole pa je opozorilo pritegnil, da je zaradi nestrinja-

nja Slovenije z nekaterimi od predlaganih sprememb zvezne ustave mogoče prave in resne napade na Slovenijo še pričakovati. Dan je bil poučen primer, kako bo to lahko zgledalo. Eden izmed predlaganih ustavnih amandmajev, s katerim se Slovenija ne strinja, predvideva drugačno zbiranje denarja za vojsko. Namesto sedanjega proračunskega (republike dajejo ustrezne deleže v zvezno blagajno iz katere je plačana vojska), naj bi prišlo do zunajproračunskega financiranja vojske (z nesporednimi davki). Nestrinjanje Slovenije s predlagano ustavno spremembo pa bo kak modrijan po potrebi preoblikoval v slovenski napad na vojsko. Tako bo iz enega resnega vprašanja (spreminjanje ustave) nastal drugi, še bolj resen problem (Slovinci, ki da so proti vojski).

Vprašanje je politično, zato naj se tako tudi reši.

DEJAN VERČIČ

Negativni odgovor Splita

SPLIT — Mestna konferenca SZDL Splita je včeraj sklenila, da se njeni predstavniki ne bodo udeležili shoda solidarnosti s Srbi in Črnogorci s Kosova, ki bo v Kragujevcu 8. oktobra. Split je torej zavrnil povabilo pobratenega mesta, izrazil je solidarnost z nealbanci, z vodstvom iz Kragujevca so pripravljeni razpravljati o kakršnikoli temi, shodov pa se ne bodo udeležili. Predsednik splitske SZDL Dragutin Matošić je navedel, da so negativnemu odgovoru botrovala »znana stališča hrvaškega vodstva do tega vprašanja«.

Pripravili zakonski osnutek o vlaganju v jugoslovanska podjetja

Jugoslavija vabi tuji kapital

BEOGRAD — Osnutek zakona o tujih naložbah napoveduje večje možnosti za angažiranje tujega kapitala. Predvideli so tudi oblike skupnih vlaganj, ki so po svetu najbolj razširjene. Te oblike pa bi bilo moč še razširiti. Pohvalo zasluži tudi napoved možnosti, da dolg spremenimo v skupne naložbe, so menili člani zveznega družbenega sveta za gospodarski razvoj in gospodarsko politiko. Preden bo zakon dobil dokončno podobo, bo treba še razrešiti nekaj vprašanj, med njimi lastništvo in prenos dobička.

Na včerajšnji seji sveta so podobno zveneale pripombe zveznega sekretarja za gospodarske stike s tujino Nenada Krekića, ki je poudaril, da se možnost tujih vlaganj nanaša na vse gospodarske in storitvene dejavnosti, razen zavarovanja in šolstva. Prvič so predvideli tudi različne modele angažiranja tujega kapitala, ki so doslej lahko vlagali v jugoslovanska podjetja. Ta model so ohranili, vendar pa so dodali

možnost vlaganja v delniške družbe z omejeno odgovornostjo, v banke in druge finančne organizacije, pogodbeno organizacije in druge specifične oblike sodelovanja s tujci (koncesije in podobno).

Tujci bodo lahko v jugoslovanskih carinskih conah ustanovili tudi lastna podjetja. Zagotovili naj bi trajnost poslov, saj bi tujcem zagotovili ustrezne pravice v času, v katerem bi bila njihova sredstva vložena. Pravica do opravljanja bi bila sorazmerna naložbi. Oblikujejo tudi zakonsko podlago za spreminjanje našega dolga v skupne naložbe za kar bodo predpisali poseben postopek, je spomnil Krekić. Da bi se izognili uvajanju dveh sistemov, bi morali model skupnih vlaganj s tujci uporabiti tudi pri podobnih poslih med domačimi podjetji. Tuje vlagatelje naj bi spodbudili z davčnimi in drugimi olajšavami. (dd)

Senatna zunanjepolitična komisija odšla na Kitajsko

RIM — Danes odpotuje na dvotedenski obisk v LR Kitajsko delegacija italijanske senatne komisije za zunanje zadeve, ki bo imela vrsto stikov na visoki ravni s kitajskimi oblastmi. V osemčlanski delegaciji, ki jo vodi predsednik zunanjepolitične komisije socialist Michele Achilli, je tudi slovenski senator Stojan Spetić kot tajnik te komisije. Italijanski parlamentarci bodo gostje velike ljudske skupščine (to je kitajskega parlamenta). Vabilo sega že v prejšnjo mandatno dobo, a obisk se uresničuje šele sedaj, njegov glavni namen pa je preveriti sodelovanje med Italijo in LR Kitajsko, tako na političnem in gospodarskem kot na kulturnem področju. Pri tem polagajo obe strani velik pomen zlasti znan-

stvenemu in tehnološkemu sodelovanju. Italija je v okviru svojega programa pomoči za razvoj in mednarodno sodelovanje z državami v razvoju posvetila LR Kitajski precejšnjo pozornost in v ta namen nakazala okrog 500 milijard lir pomoči. Naloga italijanske delegacije je predvsem ta, da preveri možnosti in perspektive nadaljnega sodelovanja med državama v luči že izvedenih investicij.

Italijanski senatorji bodo dospeli v Bangkok jutri opoldne, v soboto pa bodo že v Pekingu. Med drugimi jih bo sprejel kitajski zunanji minister Qian Qishen. To dokazuje, kakšen pomen pripisujejo Kitajci obisku.

DUŠAN KALC

Delle Chiaie iz zapora?

CATANZARO — Bolonjski preiskovalni sodnik Leonardo Grassi, ki vodi preiskavo bis o pokolu na vlaku Italicus, je zaradi pomanjkanja dokazov vrnil svobodo domnevnomu neofašističnemu prevratniku Stefanu Delle Chiaie.

Sodnik Grassi je menda oprostil domnevnega šefa Avanguardie nazionale obtožbe sodelovanja pri pokolu, kar

zadeva druge obtožbe, pa so zapadli termini preventivnega zapora.

Kljub odločitvi bolonjskega sodnika pa bo Delle Chiaie ostal v zaporu, saj mora odgovorjati za pokol na Trgu Fontana. Odvetnika 50-letnega domnevnega terorista sta že izrazila željo, da bi tudi v Catanzaru, kjer bo potekal proces proti avtorjem atentata na Trgu Fontana (proces je iz Milana romal v Catanzaro iz varnostnih razlogov), prizanesli Stefanu Delle Chiaie.

V Palermu stavkajo sodniki

PALERMO — Palermski sodniki so najavili stavko za nedoločen čas iz protesta do kolegov, ki so poskrbeli tokrat za pravočasno registracijo sodnih aktov prvega maksiprocesa proti mafiji. Zakon točno določa čas (20 dni), ki mora potekati od registracije sodnih aktov do vlaganja prizivov, palermski sodniki pa so skušali pridobiti vsaj teden dni na določenem terminu, da bi lahko primerno preštudirali vseh 7.000 strani sodnega fascikla.

Palermski sodniki protestirajo tudi zaradi »rimskega« zaslíševanja skesanca Calderoneja. Skesanec je namreč zahteval - sicer ne bi več sodeloval z njimi - od sodnikov jamstva za varnost in da ga zaslíši daleč od palermškega sodišča-bunkerja.

Razviti iščejo izhod iz dolžniške krize

NADALJEVANJE S 1. STRANI

na »realistična možnost« za razrešitev dolžniške krize 30-odstotno črtanje glavnice skupini najbolj zadolženih držav. To pobudo so ameriške poslovne banke zavrnile kot »popolnoma nerealno«, zanimivo pa je, da je omenjeni predlog izdelala prav skupina ameriških ekonomistov, ki so zaposleni v UNCTAD.

— Predstavniki japonske vlade so na zasedanju IMF in Svetovne banke v Zahodnem Berlinu kot tudi na zasedanju generalne skupščine OZN prišli na dan s predlogom, da bi poslovne banke in vlade prodale dolgove najbolj zadolženih držav na sekundarnem tržišču kapitala po 60 do 70 centov za dolar, plačilo obresti na zmanjšani dolg pa naj bi dolžniške države plačevale preko posebnega fonda, ki bi ga ustanovili pri IMF. Preko tega sklada naj bi skupina najbolj zadolženih držav odplačevala obresti na najeta posojila. V okviru tega načrta, ki je dobil ime po japonskem finančnem ministru Mijazavi, naj bi Japonska v naslednjih petih letih financirala dolžniške države s približno 50 milijardami dolarjev novega kapitala.

— Zelo podoben predlog je na zasedanju generalne skupščine dal tudi francoski predsednik François Mitterrand. Zavzel se je za to, da bi posojilodajalci spremenili terjatve do dolžniških držav v posebne obveznice, ki bi jih prodajali po nižnjih cenah. V nasprotju z japonskim načrtom, ki predvideva, da bi IMF v odplačevanju obresti le tehnično vlogo, pa je Mitterrand predlagal, naj bi posební sklad pri IMF posojilodajalcem tudi garantiral odplačilo obresti.

— Najbolj radikalen v razmišljanju o rešitvi dolžniške krize je bil v govoru pred generalno skupščino kuvaitski emir Džabar al-Ahmed, ki se je zavzel za to, da bi skupini najbolj zadolženih držav črtali tako del obresti kot tudi del glavnice.

Ameriški sekretar za finance Nicholas Bradley je na zasedanju v Zahodnem Berlinu nastopil proti japonskemu načrtu, češ da bi se tako privatni kapital, ki so ga banke posodile dolžniškim državam, spremenil v javni kapital, kar je v nasprotju z eno izmed osnovnih zamisli Bakerjevega načrta, ki temelji na spodbujanju zasebnih investicij. Kljub temu da je uradna Amerika (z večino poslovnih bank) pokazala zadržanost ob novih zamislih, pa je na primer James Robinson, predsednik družbe »American Express Company« izjavil, »da se bo novi ameriški predsednik soočil z naraščajočim konsenzom med glavnimi bankirji in ekonomisti in bo potrebno dolžniško krizo reševati mnogo bolj velikopotezno kot doslej«. Predsednik te družbe je sicer predlagal ustanovitev posebne mednarodne agencije, oziroma ustanove, ki bi po nižnjih cenah odkupovala dolgove. Čeprav so mnenja ameriških poslovnih bank o potrebi novih metod za zdaj še zelo neenotna (in nejasna) pa je bil prav pred zasedanjem v Zahodnem Berlinu v New Yorku na tem področju dosežen prvi večji korak. 400 poslovnih bank je namreč z brazilsko vlado sklenilo nov sporazum o prestrukturiranju dela brazilskih dolgov (v celoti znašajo 110 milijard dolarjev), ki predvideva, da se bodo brazilski dolgovi v naslednjih petih letih zmanjšali za približno 18 milijard dolarjev.

Spoznanje, da je določeno popuščanje dolžniškega bremena skupine najbolj zadolženih držav nujno, je končno začelo prevladovati tudi med ameriški bankami, ki so bile doslej še bolj previdne kot evropske. Razmišljanja o kakršnem koli globalnem odpisu dela dolgov po izjavah newyorških bankirjev ne pridejo v poštev, saj ameriške banke še naprej vztrajajo pri reševanju dolžniške krize od primera do primera. To pa pomeni, da bodo relativno najboljši tretja dobile največje (latinskoameriške) dolžnice, oziroma tiste, ki lahko ogrozijo stabilnost največjih ameriških bank.

Z včerajšnje seje deželnega sveta F-JK

Solimbergo (PLI) predsednik skupščine

Longo (KD), Vampa (PSI) in Poli (KPI) predsedniki posebnih komisij

TRST — Liberelec Paolo Solimbergo, ki prav na današnji dan praznuje 63. rojstni dan, je bil na včerajšnji seji deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine ponovno izvoljen za predsednika skupščine. Prevzel je mesto Bruna Longa (KD), ki je deželno skupščino vodil v teh prvih mesecih šeste zakonodajne dobe.

Na včerajšnji seji je deželna skupščina izvolila tudi ostala dva člana predsedstva: za podpredsednika je bil izvoljen demokristijan Braidia (namesto socialista Ferruccia Sara, ki je bil izvoljen v deželni odbor), za tajnika pa socialista Bruna Lepreja, ki je prevzel mesto strankarskega kolege Vampe, ki je bil medtem izvoljen za predsednika ene stalnih svetovalskih komisij.

Po včerajšnji seji je predsedstvo skupščine sestavljeno takole: predsednik Paolo Solimbergo (PLI), podpredsednik Augusta De Piero Barbina (KPI) in Paolo Braidia (KD), tajniki Maria Santa Piccoli (KD), Mario Coiro (MSI-DN), Bruno Lepre (PSI) in Manlio Cecovini (LpT).

Seja skupščine se je začela z govorom Bruna Longa, ki se je poklonil spominu pred dnevi preminulega predsednika Bavarske Franza Josefa Straussa, »protagonista mednarodnega političnega življenja v povojnem obdobju«, ki je znal tolmačiti svojo originalno vlogo v okviru odnosov med ZRN in ostalimi državami.

Za tem je Longo odstopil s predsedniškega mesta in se ob tej priložnosti zahvalil vsem, ki so z njim sodelovali pri tej njegovi edinstveni izkušnji. Sledile so volitve treh članov predsedstva, o katerih smo že povedali. Za kroniko naj dodamo, da je Solimbergo prejel 38 glasov (prisotnih 57, glasovalo je 44 svetovalcev, vzdržalo se jih je 11, 2 glasovnici sta bili neveljavni, 3 pa so bile bele, en glas pa je prejel tudi socialist Carbone). Na podpredsedniško mesto je bil izvoljen Braidia z 38 glasovi (prisotnih 57 svetovalcev, glasovalo jih je 45, vzdržalo se jih je 12, 3 glasovnice so bile neveljavne, 4 pa bele). Na tajniško mesto je bil Bruno Lepre izvoljen s 35 glasovi (prisotnih je bilo 55 svetovalcev, volilo jih je 43, vzdržalo se jih je 12, belih glasovnic je bilo 7, en glas pa je prejel tudi Bruno Longo).

Pred tremi glasovanji je načelnik svetovalske skupine KPI Paolo Padovan napovedal, da se bodo komunisti vzdržali glasovanja, ker je večina »na izkrivljen in nedelikatni način izkoristila institucionalne funkcije Furlanije-Juljske krajine«.

V umestitvenem govoru je predsednik Solimbergo orisal glavne probleme, o katerih se bo morala deželna skupščina izreči v tej zakonodajni dobi. Gre za probleme socialnega, kulturnega in ekonomskega značaja, katerim je treba dodati še vrsto vprašanj, ki so povezana z globokimi spremembami v italijanski družbi. Med temi je Solimbergo omenil vprašanja brezposelnosti, predvsem mladinske, krepitev prometnih in pristaniških infrastruktur (tudi v vidiku leta 1992), izboljšanja kakovosti življenja, kmetijske in industrijske proizvodnje, ekologije in valorizacije gospodarskih in

Predsednik deželnega sveta Paolo Solimbergo

geografskih zmožnosti naše dežele. Solimbergo je svoj umestitveni govor zaključil s poudarkom, da je treba okrepiti koncept o »deželni skupnosti« in o sožitju med različnimi skupnostmi, ki v njej živijo.

Po seji skupščine so se sestale tudi tri posebne svetovalske komisije in iz svojih vrst izvolile predsedstva.

Posebna komisija za statut je za predsednika izvolila Bruna Longa (KD), za podpredsednika Ivana Bratino (KPI) in Piera Zanfagninija (PSI), za tajnika pa Alberta Tomata (KD).

Komisiji, ki proučuje vprašanja, ki so povezana z obnovo potresnega območja bo predsedoval socialist Franco Vampa, podpredsednika bosta Angelo Compagnon (KD) in Ivo Del Negro (KPI), tajnik pa Enrico Bulfone (PSI).

Posebni komisiji za komunitarne zadeve in za zunanje odnose bo predsedoval komunist Ugo Poli, podpredsednika bosta Adalberto Donaggio (KD) in Dario Tersar (PSI), tajniške posle pa bo opravljal socialdemokrat Adino Cislino.

Glede rabe slovenskega jezika
Silvo Devetak o izjavah
ministra Maccanica

TRST — Slovenci v Italiji smo ostro reagirali na izjavo ministra za dežele Maccanica, v kateri trdi, da ni pravne podlage, ki bi pripadnikom manjšine dovoljevala rabo materinega jezika v odnosih s sodnimi in upravnimi oblastmi. Pri tem se sklicuje tudi na določila osimskih sporazumov in jih po svoje tolmači. Uradnih reakcij z jugoslovanske strani ni bilo, zato smo za mnenje prosili strokovnjaka za manjšinska vprašanja, direktorja ljubljanskega Inštituta za narodnosti, Silvo Devetaka, ki je sodeloval tudi pri sestavljanju vsebine Osimskih sporazumov.

»Prepoved rabe slovenščine v komunikaciji z organi in ustanovami dežele F-JK predstavlja kršitev določb Osimskega sporazuma iz naslednjih razlogov. Prvič: Italija bi morala že pred devetimi leti, se pravi v roku enega leta po ratifikaciji Osimske pogodbe, sprejeti ustrezne notranje akte za izvršitev njenih manjšinskih določb. Obstoj tega roka potrjujejo interpretacijski dokumenti, sprejeti v italijanskem parlamentu ob ratifikaciji, kot tudi praktična dejanja italijanske vlade. Jasno pa je, da se kršitev neke mednarodne pogodbe ne more opravičevati z obstrukcijo njenega izvrševanja v notranjem pravu. Drugič: ne glede na to, ali so bili izvedbeni predpisi sprejeti ali ne je prepoved rabe slovenščine groba diskriminacija samo nekaterih italijanskih državljanov, in sicer na podlagi »jezika« oziroma njihovega »etničnega« ali »narodnega« porekla. Znano pa je, da je prepoved diskriminacije norma mednarodnega prava, ki jo države ne morejo kršiti s svojimi predpisi ali prakso, ne glede na to, ali so ustrezne mednarodne pogodbe obveznosti sprejele ali ne. Še več, v primeru prepovedi slovenščine gre za kršitev pakta o državljanskih in političnih pravicah, zlasti členov 2 in 27 in konvencije o odpravi rasne diskriminacije. Zlasti členov 1 in 5, se pravi, dveh mednarodnih instrumentov, ki sta skupaj z

drugimi določena kot kriterij za vsebinsko presojo skladnosti notranjih izvedbenih predpisov z Osimsko pogodbo. V tem primeru je diskriminacija še toliko bolj groba in očitna, ker gre za odvzem pravice, ki so jo pripadniki slovenske manjšine v praksi že izvajali. In končno: diskriminacijska praksa je še v nasprotju z dokumenti o manjšinskih in regionalnih jezikih in kulturah, sprejetimi v Evropskem parlamentu in v okviru Sveta Evrope, kot tudi v prizadevanjih v zadnjih letih, da bi manjšine postale povezovalni dejavniki sodelovanja in prijateljstva znotraj delovne skupnosti Alpe-Jadran. Seveda, ni potrebno posebej omenjati, da takšno ravnanje ne more utrjevati sožitja in razumevanja med dvema sosedoma, kar je po našem globokem prepričanju v dolgoročnem interesu ne le obmejnega gospodarstva marveč obeh držav in te evropske regije v celoti.«

Industriji
pri Biasuttiju

TRST — V okviru posvetovanj, ki jih imajo predstavniki deželne vlade z različnimi socialnimi dejavniki pred sestavo deželnega proračuna za leto 1989, so se včeraj predsednik Dežele Biasutti, podpredsednik Carbone ter odborniki za finance Rinaldi in za industrijo Saro srečali s predsednikom deželne zveze industrijcev Gianfrancom Zoppasom in deželnim predsednikom male industrije Renzom Bitom. Srečanja so se udeležili tudi pokrajinski predstavniki omenjenih organizacij.

Na sestanku so proučili številne probleme, ki zadevajo deželno industrijo, ki potrebuje nujne ukrepe, da bi premostila sedanje skrajno krizno stanje.

Bratina
in Budin
na obisku
pri SKGZ

TRST — V okviru načrtovanih srečanj z izvoljenimi predstavniki sta se predsednik in tajnik SKGZ Palčić in Udovič sestala z deželnima svetovalcema KPI Budinom in Bratino.

Govor je bil o številnih vprašanjih, za katera je pristojna Dežela F-JK in neposredno zadevajo našo narodnostno skupnost. Še zlasti je bila poudarjena nujnost, da se izpolnijo obveze, ki jih ima Dežela do pomembnih slovenskih ustanov, kakor tudi potreba, da se Dežela aktivno vključi v prizadevanja za zakonsko zaščito naše skupnosti. Iz razgovora je izšla tudi želja po tesnejšem bodočem sodelovanju med slovenskimi izvoljenimi predstavniki in slovenskimi ustanovami ter organizacijami.

Čez devet dni
v Špetru
občni zbor
ZSKD

TRST — »VEČ PROSTEGA ČASA ZA KULTURO — VEČ KULTURE V PROSTEM ČASU« — Pod tem geslom bo v soboto, 15. oktobra, v občinski dvorani v Špetru (San Pietro al Natisone), ob 14.30 v prvem in ob 15. uri v drugem sklicanju 27. REDNI OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV.

Dnevni red predvideva:

- otvoritev občnega zbora;
- podelitev priznanj ZSKD;
- izvolitev verificacijske komisije in volilne komisije;
- pozdravi;
- poročila;
- razprava;
- razrešnica staremu odboru;
- volitve novega odbora;
- razglasitev volilnih rezultatov in sklep.

Prizadevanja za poenotenje pisave
v vseh ladinskih sredinah

VIDEM — V furlanskem svetu že več let traja polemika o uporabi šumnikov. V furlansko pisanje so jih nekateri uvedli že v začetku stoletja. Stvar se je zaostila v zadnjem času, ko je Videmska pokrajinska uprava naročila izdelavo zaokroženega načrta o poenotitvi furlanske pisave. Na čelu strokovne skupine je bil Katalonec prof. Lamula. Nekaj podobnega so pred časom v Švici naredili z ladinskim jezikom, kjer so uvedli enotno pisavo, po zaslugi strokovnjakov, ki jim je bil na čelu Nemec prof. Heinrich Schmidt. V obeh primerih sta komisiji vodila nevtralna moža.

Strokovna skupina Videmske pokrajinske uprave je potrdila uporabo šumnikov. Dandanes jih vidimo tudi na tablah in smerokazih v številnih furlanskih občinah, vidimo jih v številnih furlanskih publikacijah.

Nekateri pa temu oporekajo ter trdijo, da šumnikov ni v nobenem latinskem jeziku, da šumnike uporabljajo le Slovani. Med oporečniki je predvsem evropski poslanec Alfeo Mizzau, ki je tudi predsednik Furlanskega filološkega društva.

O vsem tem je bilo veliko govora v nedeljo na zaključnem dnevu 4. Srečanja Ladincev, ki je letos bilo v Sedeglianu, malem kraju blizu Codroipa. Seveda je prišlo do polemik med predsednikom Videmske pokrajine Venierom in Mizzauom.

Bolj zanimivo kot slediti furlanski črkarski vojni pa je bilo izvedeti, kakšno je dogajanje v drugih ladinskih sredi-

nah. Ladinici v Švici so na poti k poenotitvi pisave. V vsaki dolini imajo svoje ladinsko narečje, ki ima, kot je tudi razumljivo, svoje specifičnosti, saj v preteklosti je bilo le malo povezav med eno in drugo dolino. Ker je v Švici ladinski jezik zelo uporabljen v javnosti, v različnih krajih uporabljajo različne izraze. Poštna uprava in še nekatere druge zvezne ustanove so sedaj pričele uporabljati poenoteno ladinščino.

Na podobni poti so Ladinici na Tridentinskem in drugod po Italiji. Šele sedaj se uvaja enotna pisana beseda. Do podobnega naj bi prišli tudi Furlani, vendar to ne bo lahko.

Za razliko od prejšnjih treh srečanj Ladincev, ki so doslej bila v Furlaniji, je letošnje — trajalo je tri dni — imelo kulturni in tudi politični značaj. Pomembna je bila še zlasti sobota, ko so v razpravi sodelovali nekateri parlamentarci, ki se ukvarjajo s furlansko problematiko, tudi z vidika zakonske zaščite furlanščine in drugih manjših jezikov. Govorili so poslanci Gabriele Renzulli, Danilo Bertoli in Silvana Schiavi Facchin.

Prireditelji so v dvorani, kjer se je odvijalo srečanje, postavili velik napis. Na njem smo brali: »1948: Republika s posebnimi zakoni ščiti jezikovne manjšine. 1988: Republika še ne ščiti in diskriminira jezikovne manjšine.« To je torej znak, da Furlani niso zadovoljni z zavlačevanjem razprave v rimskem parlamentu. (mw)

Piran: Odkritje, ki razlaga nastanek
poslikav v Tartinijevi hiši

PIRAN — Le nekaj dni pred slovesnim odprtjem prenovljene Tartinijeve hiše, ki pomeni izjemno kulturni spomenik z bogato stavbno zgodovino, se je Sonji Hoyer, umetnostni zgodovinarji z Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, posrečilo pomembno odkritje v zvezi z avtorstvom poslikave v prvem nadstropju te več stoletij stare piranske stavbe.

V beneški knjižnici Guerini Stampalia je v okviru svojega študijskega dela za raziskovalno nalogo o prenovi Tartinijeve hiše ugotovila, da je grafične predloge za te zdaj restavrirane poslikave izdelal Pietro Gaspari (1720-1785) iz znane beneške umetniške družine, član Akademije, kjer je poučeval arhitekturo in perspektive. Pri vsem je zanimivo dejstvo, da je v njegovih grafičnih delih (gre za fantazijske scenografije, rekonstrukcije antičnih in egipčanskih stavb) tudi laiku očiten vpliv njegovega sodobnika, najpomembnejšega italijanskega grafika in arhitekta Giovan Battiste Piranesija (po naključju je prav zdaj, še do 13.

Giuseppe Tartini

oktobra v piranski mestni galeriji odprta razstava Piranesijevih grafik).

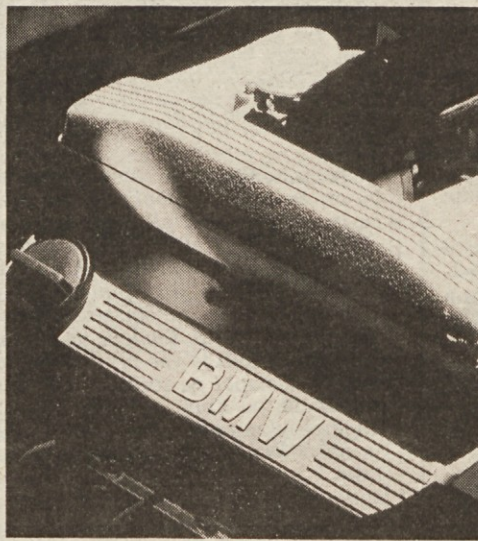
Sonja Hoyer je tudi ugotovila, da se Gasparijeve grafike nahajajo v neki privatni zbirki v Padovi (kjer je Pietro Gaspari delal od leta 1726 dalje, od istega leta, kot je v Padovi živel tudi Giuseppe Tartini in ni izključena zveza med njima). Po besedah Sonje Hoyer na območju Slovenije še ni takega primera, da bi za podobne poslikave odkrili grafične predloge ali avtorja. Sklepa tudi, da je poslikave v Tartinijevi hiši izdelala potujoča delavnica slikarskih mojstrov (interieristov), ki so v tistem času (kaže, da med 1770 in 1790 - v obdobju baroka) to pogosto počeli.

»Odkritje grafičnih predlog je pomembno, saj le-te pomenijo prvi nedvomni dokaz izvora nastanka profanih poslikav iz baročnega časa na območju Slovenije, s tem pa so razvozla- na vsa uganja o nastanku in izvoru poslikav Tartinijeve hiše«, nam je ob tem povedala Sonja Hoyer.

BORIS ŠULIGOJ

Razred do 1600 kub. cm
ima novega leaderja

BMW 316i

Če ste radi v ospredju, je bmw 316i pravi avto za vas. Oglejte si ga, vozite ga in živite z njim. Njegova tehnična popolnost, živahnost in izstopajoča individualnost so ga takoj postavile na vrh razreda do 1600 kub. cm. Motor - elektronski vzbirg goriva, 102 KM, 182 km/h - ima 12 cilindrov.

Je briljanten in po drugi strani čisto navaden, močan in neslišen, poganja ga lahko tudi neosvinčen bencin in edinega v kategoriji v celoti upravlja digitalni sistem 3. generacije Monotronic.

BMW 316i je avto za vas, za vaš užitek pri vožnji in ker so vam všeč vodilni položaji.

Novi BMW 316i
Od 21.288.000 lir
(davek IVA vključen, franko pri za-
stopniku)
3 leta jamstva BEST
Leasing BMW
»Extra leasing BMW«
Finančne olajšave
Poskusite ga pri nas

ZASTOPNIKA:

ATICAR AUTOEST
GORICA - Ul. Trieste 145
Tel. 0481/520688

GIENNE AUTOEST
TRST - Ul. Flavija km 7,2 (ind. cona)
Tel. 040/827032

Enotna ocena CGIL, CISL in UIL, vendar brez skupnega tiskovnega sporočila Sindikati pozitivno o sporazumu za Aquilo

Krog finančnih in političnih interesov

Po devetih mesecih pogajanj, ki so bila občasno kar napeta, včasih dolgovozna in neplodna in so temeljila na nevarnem razhajanju med sindikalnimi silami, se je zadeva o žvelski rafineriji končno zaključila. Delavci, ki so se spopadali z neugodnostmi dopolnilne blagajne, so si nekako oddahnili, novi lastniki zemljišč in infrastruktura naftne čistilnice so zadovoljni, prav tako sindikat. S ponedeljkovim podpisom pogodbe se torej zapira dolgo poglavje naftne čistilnice, ki je nekoč veljala za najsodobnejši tovrstni objekt v srednji Evropi.

Ostajajo pa nekatera vprašanja, ki so tako rekoč nerešljiva tudi za tiste, ki so od vsega začetka sledili zapletom, saj je včasih že vsa stvar hudo spominjala na afero. Ostaja vprašanje velikih vsot javnega denarja, s katerim bo predvsem Dežela podprla zasebne pobude. Ostaja vprašanje, za koga je obalno skladišče ob rafineriji, ki je od začetka predstavljalo sporno jabolko pogajanj, bolj pomembno, za družbo Monteshell ali za državo. V času najostrejših besednih spopadov med upravitelji, sindikatom in predstavniki vlade, je minister za industrijo Battaglia izjavil, da je žveljsko obalno skladišče prava strateška točka v vseh pogledih in je nekakšno okno v svet, s katerim se bo novi lastnik izognil dolгим (in dragim) prevažanjem naftnih derivatov po kopnem. Že nekdanja neslavna lastnica Aquile, francoska multinacionalka Total, se je potegovala zanj. Z razliko od novih »tekmecev«, pa ni za ta dragoceni prostor ob morju zahtevala prebrite pare. Družba Monteshell je za skladišče zahtevala najprej 45 milijard lir javnega denarja, vsota pa je s časom naraščala tudi z ozirom na dejstvo, da je Monteshell v času dolgih pogajanj, ki jim ni bilo videti izhoda, izgubljala po 3 milijarde lir na mesec. Tudi vprašanje koncesije za uporabo skladišča ni bilo v resnici nikoli rešeno, pa čep rav so ga sindikat in miljski občinski upravitelji večkrat načeli. Zemljišče rafinerije spada namreč pod miljsko občinsko upravo. Z utemeljitvijo, da bo mogoče z ustrezno ureditvijo skladišča oskrbovati celo severovzhodno Italijo, je družba Monteshell zahtevala in tudi dobila koncesijo po drugih poteh. Baje naravnost v Rimu. Vzporedno s tem pa je družba Monteshell načrtovala tudi razširitev svoje prodajne mreže (bencinskih črpalk) na severu države.

Zadeva Aquila je torej rešena. Poraja pa se čisto nepomembno vprašanje: zakaj je bilo treba čakati tako dolgo, kako to, da se je naposled zadeva rešila v enem jutru. Spirala političnih in finančnih interesov je bržčas bila tudi tokrat najučinkovitejše orodje. Nemara pa je rešitev problema botrovalo tudi dejstvo, da zaradi brezcarinskega bencina pred tržaškimi črpalkami nastajajo dolge vrste, kot že dolgo ne.

MIMA KAPELJ

Opozorilo SSŠ vzgojiteljicam

Sindikat slovenske šole obvešča vzgojiteljice, da je razpisan izredni rok za rehabilitacijo po zakonu 246/88 za poučevanje v otroških vrtcih. Prošnjo lahko vložijo vzgojiteljice, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so poučevale kot suplente v državnih otroških vrtcih v šolskem letu 1981/82 z letnim imenovanjem šolskega skrbništva;
 - so opravile, tudi kotčasne suplente z imenovanjem didaktičnega ravnatelja, v šolskem letu 1978/79/80/81/82 eno leto (180 dni) supplence v državnih otroških vrtcih in drugo leto supplence v sedemletju 1975/82. Rok za vložitev prošnje zapade 2. novembra t. l.
- Informacije na sedežu SSŠ, Ul. Carducci 8, v sredo in petek od 11. do 12. ure, v torek in četrtek od 16. do 17. ure.

Dan po težko iskanem sporazumu o preusmeritvi proizvodnje bivše rafinerije Aquila: kdor je pričakoval, da bodo sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL izdale skupno oceno o tem pomembnem koraku k ponovni industrializaciji Trsta, je ostal razočaran. Razkol med pokrajinskima tajništva CGIL in UIL je kljub skupno dobljeni bitki ostal odprt, edini korak naprej je sklicanje enotne skupščine uslužbencev bivše čistilnice. Na sindikalnem zborovanju, ki bo jutri ob 15. uri v prostorih bivše Aquile, se bodo delavci morali izreči o sporazumu in tako ratificirati sklepe svojih predstavnikov.

»Sporazum je za nas brez dvoma pozitiven, saj se bo našlo delovno mesto za vse uslužbence bivše Aquile. V tem smislu je pomembno jamstvo podžupana Segheneja za posredovanje odbora pri polni zaposlitvi tistih uslužbencev, ki so trenutno v presežku.« Tako ocenjuje sporazum pokrajinski tajnik UIL Qualizza, ki je mnenja, da je izostritvi spora s CGIL brez dvoma botrovalo težko iskanje sporazuma za bodočnost Aquile. Na naše vprašanje, kako to, da je v zvezi z odlagališčem v Aquili vodstvo Monteshella povabilo na razgovor le njihov sindikat, je Qualizza odvrnil, da je tako pač sklenilo vodstvo, ki edino lahko obrazloži svoje ravnanje...

Pokrajinski tajnik CISL Livio Felletti je prepričan, da je sporazum pomemben korak naprej, saj v primerjavi z dogovorom, ki so ga podpisali v Rimu ob odsotnosti sindi-

katov, točno opredeljuje načrte, investicije, število delovnih mest in časovne termine. Pomembna je tudi obveza vseh za sprotne, trimesečne preverjanja zaposlitvene ravni in stopnje uresničevanja načrtov. Qualizza opozarja, da bodo morali sindikati pozorno slediti poteku dogodkov, še posebno kar zadeva usode uslužbencev v presežku in gradnje male termoelektrične centrale, ki naj bi prešla v pristojnost Acega, oziroma Enel. O izgubljeni uspešnosti med sindikati pa je Qualizza mnenja, da je vezana le na marginalen spor med CGIL in UIL.

Tudi za pokrajinskega tajnika CGIL Roberta Treua je sporazum pozitiven, saj je sindikat, potem ko so enotno zavrnilo rimski dogovor med podjetniki, ministrstvom in Deželo, uspelo doseči nekaj bistvenih izboljšav. Treu omenja jamstva za zaposlitev vseh uslužbencev bivše čistilnice, »glasnost« kriterijev za zaposlovanje v okviru posameznih načrtov in dogovor za delovno mobilnost v okviru drugih industrijskih dejavnosti. Zadovoljiva so tudi jamstva za zaščito okolja in sindikalna preverjanja, kar jim z družbo Monteshell doslej še ni uspelo doseči.

Pogajanja so trajala v nedogled, vrstila so se potovanja, srečanja, zborovanja, napetosti in pritiski, nenazadnje spori in razkoli med sindikalnimi komponentami. Kaj misli o tem tajnik CGIL? »Nismo vodili statistik, vendar popisali smo svežnje papirjev, prepotovali ogromno kilometrov, preživeli veli-

ko dni in noči za pogajalskimi mizami. Velikokrat se je zgodilo, da smo prazne dvorane ministrstva zapuščali, ko se je že delala zora. Šlo je tudi veliko finančnih sredstev, saj smo hoteli, da bi v delegacijah vedno bili prisotni tudi predstavniki tovarniškega sveta. V nekaj sem vsekakor prepričan: trud se je izplačal, pri uresničevanju podpisanega sporazuma pa bomo prav gotovo popisali ravno toliko svežnjev papirjev, saj je veliko problemov še odprtih.«

O napetostih med sindikalnimi komponentami je Treu bolj zadržan, očitno noče prilivati olja na ogenj. Sicer jih ne zanika, raje pa poudarja enotnost, ki je med njimi vladala, ko je Dežela sklenila podpisati rimski sporazum brez pristanka sindikatov. Razna trenja, pa tudi sedanjí spor z UIL, je po njegovi oceni bolj marginalnega značaja, dokaz za to je skupno nastopanje v zadnjih, odločilnih dneh in enotno sklicanje jutrišnje skupščine.

V reševanje zadeve Aquila so bile vpletene tudi krajevne uprave, vendar ne vse enako. Po oceni sindikata CGIL je najbolj aktivno segala v dogodka miljska občina, kar je tudi razumljivo, saj je bila najbolj motivirana. To pa ne opravičuje drugih uprav, ki so najraje pooblastile deželne odbornike. Sicer pa je sedanjí odborni imel bolj obrobno vlogo, kajti pogajanja so tekla neposredno med sindikalnimi organizacijami in družbo Monteshell.

N. F.

Vsebina sporazuma o industrijski preusmeritvi rafinerije Aquila

Podpis sporazuma za industrijsko preusmeritev bivše rafinerije Aquila je pomemben dogodek za tržaško gospodarstvo. S sporazumom so rešili boleč problem, hkrati pa je dogovor dokaz, da ni brezupno govoriti o sanaciji ostalih industrijskih obratov, ki so v krizi.

Sporazum so ob prisotnosti deželnega odbornika Ferruccia Sara podpisali podpredsednik družbe Monteshell Cimoli, pooblaščen upravitelj omenjene družbe Grea, predsednik družbe SITIP Pezzoli in predstavniki sindikatov CGIL, CISL in UIL. Dokument, ki so ga podpisali, je zelo razčlenjen, določa pa vrsto obratov, ki jih bodo zgradili na področju bivše rafinerije, višino finančnih naložb in število delavcev, ki jih bodo zaposlili.

Število delavcev bivše rafinerije Aquila, ki niso našli nove zaposlitve, znaša danes 275 enot. Omenjena številka je zapisana v uvodu sporazuma. Na območju bivše rafinerije pa bodo zgradili nove industrijske objekte tri podjetja, ki delujejo v sklopu družbe Monteshell.

Podjetje SILONE bo zgradilo in upravljal obalno skladišče mineralnih olj. Zaposlili bodo 50 delavcev (med letošnjim letom), 30 pa jih bodo zaposlili v Viscu pri Palmanovi, kjer je Aquila pred leti postavila skladišče goriv. V omenjena dela bodo vložili 160 milijard lir.

Podjetje HALOS bo postavilo najmodernejše opremljen obrat za predelavo in uskladičenje bitumnov. Tu bodo zaposlili do julija prihodnjega leta 20 delavcev. Predvidena je naložba 10,4 milijarde lir.

Podjetje SAVITRI bo zgradilo moderni terminal za uskladičenje plina in tekočih goriv. Do leta 1991 bodo zaposlili 40 delavcev. V gradnjo obrata bodo vložili 82 milijard lir.

Družba Monteshell se nadalje obvezuje, da bo reaktivirala termoelektrarno v bivši rafineriji Aquila, dela bodo lahko opravili v sodelovanju z javnimi ali zasebnimi podjetji (projektantska dela so že v teku, in sicer v sporazumu z ACEGA). V termoelektrarni bodo morali zaposliti vsaj 35 delavcev. Če do tega ne bo prišlo, pa bo morala družba Monteshell poskrbeti za nove industrijske obrate, ki bodo zaposlili isto število delavcev.

V Žavljah bo zrasel tudi tekstilni obrat bergamskega industrijskega Pittinija. Postavila ga bo in upravljal družba SITIP s sedežem v Trstu in je Pittinijeva last. V tej tovarni bodo do leta 1990 zaposlili 250 delavcev, od teh bodo morali sprejeti v službo najmanj 50 delavcev bivše rafinerije Aquila.

Ko bodo vsa dela zaključena in bodo novi obrati v polnem teku, bo ostalo brez zaposlitve še 75 delavcev bivše žveljske rafinerije. Zanje bodo morali poskrbeti z dopolnilno blagajno, s predčasnimi upokojitvami, s posebnimi vzpodbudnimi vsotami tistim, ki bodo našli novo zaposlitev, in z notranjimi premestitvami.

Dežela FJK se bo zavzela za sporazum med krajevnimi ustanovami, gospodarskimi združenji in sindikati, na podlagi katerega bodo izkoristili vse možnosti, da ponovno zaposlijo delavce, ki jih ne predvidevajo za delo v teh proizvodnjah. Družba Monteshell je pripravljena proučiti možnosti za namestitve dodatnih industrijskih obratov pod pogojem, da bodo donosni in v skladu s predvidenimi pobudami.

Pogodba se zaključuje s členom, ki pravi, da bodo morali vsi zainteresirani poskrbeti za varnost ljudi, za naravno okolje in bonificirati že obstoječe obrate.

Ljubljanski kitarist Milenko Opalič v luteranski cerkvi

Ko kitara zapoje v mojstrovih rokah...

Izven programa 12. Glasbenega septembra, ki se bo uradno sklenil danes, je bil torkov koncert v evangeličansko-luteranski cerkvi na Trgu Panfili posvečen kitari (in flavti) s sodelovanjem odličnega jugoslovanskega (po rodu hrvaškega iz Pulja, po naturalizaciji slovenskega iz Ljubljane) kitarista Marinka Opaliča in dveh tržaških izvajalcev, kitarista Axela Bocha in flavtista Fulvia Minghinellija. Prvi je solistično izpolnil ves drugi del, druga dva pa v duu prvi del zanimivega sporeda, ki je zajemal kitarsko literaturo od šestnajstega stoletja do danes.

Marinko Opalič je študije kitare opravil v Zagrebu pri znanih pedagogih Stanku Preku, M. Grakaliću in Jovičiću in diplomiral tudi na konservatoriju »Benedetto Marcello« v Benetkah v razredu prof. Amata, enega najboljših učencev slavnega kitarista Segovije. Dodatno je v Ljubljani diplomiral iz muzikologije, kasneje je obiskoval še izpopolnjevalne seminarje v Italiji, Franciji in v Ženevi pri mojstru Segoviji. Osvojil je več prvih mest na raznih tekmovanjih, nastopal pa razen v Jugoslaviji in Italiji še v Franciji, na Kubi, v Sovjetski zvezi in Avstraliji. Snemal je za radijske in televizijske postaje doma in na tujem, v Beogradu pa je pred dvema letoma izšla njegova velika plošča »Los Mayos« z deli španskih in južnoameriških avtorjev.

Skladbe, ki jih je izvajal na tem svojem prvem tržaškem nastopu, so Milenko Opaliču nudile priložnost za demonstracijo vrhunske kitarske tehnike in muzikalčnosti tako pri izvajanju klasičnih kot sodobnih del, še posebej izrazilo pa je prišla do izraza njegova zračenost z značilno ritmiko španske in južnoameriške glasbe in njeno melodiko. Ti

dve lastnosti sta posebno lepo izstopali v Barriosovem »gran tremolu« skladbe »Una limosna por el amor de Dios«, pri kateri nas je prevzel po eni strani z briljantno prstno tehniko desne roke, po drugi pa s spevnostjo, ki je prerasčala v transcendentalno molitveno zbranost. V Dveh stavkih (2 movimenti) sodobnega slovenskega skladatelja Alojza Srebotnjaka, počasnem v prvem in hitrem v drugem, je Opalič potrdil svoj seriozni interpretativni odnos do sodobne kitarske literature, ki je prišel lepo do veljave tudi v dveh delih Tržačana Alexa Bocha, v Vals moderno v prvi tržaški izvedbi in v miniaturni Ricordando Villa-Lobos, ki jo je avtor posvetil prav Orlandi in ki je tokrat doživela absolutno prvo izvedbo. V uvodu drugega dela je Milenko Opalič zaigral Sorovo skladbo Variacije na Malborougha, za zaključek pa Makedonsko rapsozijo svojega zagrebškega profesorja Jovana Jovičića, v kateri je z mojstrsko tehniko prstov obeh rok, zvočno čistostjo strun in melodično ritmiko pričaral značilni makedonski ljudski melos z razigranim kolom in finalu. Navdušenim aplavzom žal maloštevilnega občinstva (odsotni so zamudili izjemem užitek) se je mojster oddolžil še s čudovito milino svojega glasbila v slovenski narodni »Mrzel veter tebe žene...«

Prvi del sporeda sta, kot rečeno, izpolnila tržaška izvajalca, kitarist in skladatelj Axel Boch in mladi flavtist Fulvio Minghinelli. Axel Boch je ob študiju klavirja in kompozicije na tržaškem konservatoriju obiskoval tečaj za kitaro pri prof. Tonazziju. Iz klasične kitare je diplomiral na konservatoriju v Benetkah pri prof. Amatu in se izpopolnjeval pri slavnem kitaristu A. Diazu. Nastopal je na pomembnih glasbenih manifestacijah v Italiji in tujini

in med drugim tudi v Dubrovniku za tamkajšnje Koncertno društvo. Snemal je za radijske in televizijske hiše. Razen s koncertantno dejavnostjo se, posebno še v zadnjem času, mnogo ukvarja s komponiranjem in prirejanjem številnih skladb za kitaro solo ali družno z drugimi instrumenti. Ukvarja se tudi z didaktiko, trenutno na Karnijskem glasbenem liceju v Tolmeču.

Flavtist Fulvio Minghinelli je študiral flavto pri prof. Blascu na tržaškem konservatoriju, je konzulent pri koncertnem združenju Exploit. Posveča se tako klasični kot sodobni glasbi in posebej še komponiranju lahke glasbe. Izdal je »veliko plošč« lahke glasbe.

Svoj spored v duu sta začela z izvajanjem štirih antičnih skladb iz 16. in 17. stoletja (F. Cuttinh; J. Dowland in eno anonimnega avtorja) in ga nadaljevala po kronološkem zaporedju z Vivaldijevo Sonato v F-duru (v Bochovi priredbi), Spinovo Serenado op. 1, Deportesovima pastoralama Melancolique in Joyeuse in sklenila s Fauréjevo skladbo Sicilienne (iz »Pellèas et Melisande«). Izvajalca, ki skupno nastopata le nekaj mesecev, sta vse skladbe podala stilno neoporečno z lepimi zvočnimi učinki predvsem v počasnih stavkih. Flavtist kot nosilec melodije je imel v kitaristu tenkočutnega in pozornega spremljevalca, ki je s čistostjo akordov plazmiral skupno muziciranje. V tem oziru sta najlepše izveneli obe Deportesovi pastorali in pa Fauréjeva Sicilienne, v izvrtni sicer napisana za flavto in harfo.

Lep in prijeten koncert, ki je zlasti z nastopom virtuozna Opaliča demonstriral velike koncertantne možnosti, ki jih nudi kitara v rokah pravega mojstra. (jk)

Parlamentarno vprašanje PR o lokaciji T8

Radikalna poslanka Adelaide Aglietta, ki je bila na zadnjih volitvah izvoljena v tržaški občinski svet kot kandidatka Mestne laične zelene liste, je včeraj naslovila na ministra za okolje Ruffola parlamentarno vprašanje, v katerem z več strani osporava namestitev sinhrotrona na območju T8 pri Bazovici.

Aglietta se najprej kritično obregne ob postopek, s katerim je bila izbrana omenjena lokacija, in še zlasti ob način, s katerim je tržaški občinski odbor 15. septembra letos zavrnil pripombe k podrobnostnim načrtom za urbanistično ureditev zemljišč Centra za znanstvene in tehnološke raziskave, seveda vključno tistih, na katerih naj bi zrasel sinhrotron. Tržaški občinski odbor je namreč zavrnil ugovore proti lokaciji sinhrotrona po nujnostnem postopku in v imenu občinskega sveta, kar je po mnenju radikalne poslanke nezakonito, saj ni bilo razlogov za takšno izredno ukrepanje, še zlasti ne spričo dejstva, da je odboru ob zadnjih volitvah zapadel redni mandat. Aglietta torej vprašuje ministra, kaj meni glede korektnosti takšnega ravnanja.

Radikalna poslanka v svojem parlamentarnem vprašanju nadalje opozarja na izredno krajinsko in naturalistično vrednost območja T8 in vprašuje ministra, ali se mu ne zdi potrebno, da bi natančneje preučili in v večji meri upoštevali ugovore, ki so jih proti gradnji sinhrotrona pri Bazovici iznesle zlasti naravovarstvene organizacije, v prvi vrsti Svetovni sklad za naravo (WWF). Pri tem Aglietta izraža tudi zahtevo, naj bi v vsakem primeru ocenili vpliv načrtovanega stroja na okolje v skladu z določili Evropske skupnosti, ki so nedavno postala del italijanske zakonodaje prav na osnovi odloka ministra Ruffola.

Tako Aglietta v svojem parlamentarnem vprašanju. Kar zadeva njeno pravkar navedeno zahtevo, velja spomniti, da je Center za znanstvene in tehnološke raziskave svoj čas dal sam izvesti študijo o vplivu sinhrotrona na okolje pri Bazovici. Toda ta študija ne spoštuje norm Evropske skupnosti, ki so medtem postale veljavne tudi v Italiji. Že samo dejstvo, da je bila izvedena po naročilu neposredno zainteresirane ustanove, je iz tega oziroma nesprenjemljivo. Poleg tega omenjena študija sploh ni jemala v poštev drugih možnih lokacij. Zaradi teh in drugih razlogov so jo tržaške naravovarstvene in druge organizacije imele malodane za pesek v oči.

Svoja stališča o namestitvi sinhrotrona pa bodo razne tržaške naravovarstvene in druge organizacije ponovno javno izrazile v prihodnjih dneh. Koordinacijski odbor za zaščito bazovskega gozdiča, ki ga sestavljajo WWF, Italia Nostra, Prijatelji Zemlje, Radio Opčine, Tržaško gibanje, SSK, DP in Zelena alternativna lista, bo v sodelovanju s KPI, Kmečko zvezo in Koordinacijskim združenjem kraških vasi, priredil tiskovno konferenco na to temo jutri, 7. t. m., z začetkom ob 12. uri pri tržaškem sedežu agencije ANSA.

WWF bo poleg tega priredil v torek, 11. t. m., s pričetkom ob 18. uri v dvoranci v Ul. Fabbri 11, večer pod naslovom »Poznate T8?«.

Politična pogajanja še na slepem tiru

Rimsko srečanje ni obrodilo nobenih stvarnih rezultatov

Tudi romanje v sveto mesto očitno ni veliko zaleglo. Pred jutrišnjo sejo tržaškega občinskega sveta je položaj takšen kot prej: glavna pretendentata za tržaškega župana, Krščanska demokracija in Socialistična stranka, sta še vedno trdno za barikadirana s svojimi starimi zahtevami. In niti spricho vsedravnih odgovorih za krajevne uprave, demokristijana Guzzettija in socialista La Gange, ni prišlo do razjasnitve.

Ze samo romanje v Rim se ni rodilo pod srečno zvezdo. Precejšnje spore je namreč zanetilo že dejstvo, da so na pogajanja za določitev tržaških javnih uprav prepustili toliko strank. Prvotno je bilo mišljeno, da bosta za pogajalno mizo sedla samo glavna pretendentata za županski tron. Potem pa se je udeležba napihnila. Socialisti so hoteli imeti ob sebi Listo za Trst, demokristijani pa so zato razširili vabilo še na druge laične stranke, vključno s Slovensko skupnostjo, kar zlasti Listi ni bilo po godu. Listar Staffieri je namreč na začetku sinočnje seje ostro kritiziral metodo sklicanja seje, na kateri je bilo mišljeno, da SSK ne bo sodelovala.

Toda, tako ali drugače, v mali dvorani demokristijanske poslanske skupine v palači Montecitorio so se ob 18. uri zbrali demokristijani Guzzetti (odgovoren za krajevne uprave), Longo (deželni tajnik), Tripiani (pokrajinski tajnik), Coslovich in poslanec Coloni; socialisti La Ganga (vsedravnih odgovorni za krajevne uprave), Agnelli (pokrajinski tajnik), Seghene in poslanec Renzulli; listarja Staffieri (pokrajinski tajnik) in Gambassini; liberalec Trauner, republikanec Castegliego, socialdemokrat Gei in deželni ter pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti Jevnikar in Harej.

Prvi del seje je trajal do 20.30 in je privedel samo do tega sklepa, da se ločene sestaneje posamezne stranke, proučijo položaj in preverijo vse možnosti za nadaljnja pogajanja. Tako se je tudi zgodilo. Po daljših ločenih posvetovanjih so se predstavniki vseh strank spet zbrali in tokrat ni bilo treba dolgo čakati. Demokristijani so povedali, da potrebujejo še nekaj časa za razmislek in s tem je naredilo včerajšnje toliko pričakovano snidenje v Rimu neploden konec. Kaj se bo potemtakem zgodilo jutri v občinski skupščini? Na sinočnjem srečanju ni nihče postavljaj zahteve po odložitvi glasovanja na občinski seji. Oddali bodo pač bele glasovnice in pridobili na času v upanju, da se bo vsa zadeva dokončno razčistila v prihodnjih dneh.

Če se povrnemo k sinočnjim pogajanjem, moramo reči, da je KD vztrajala pri zahtevi, da se za tržaško Občino izoblikuje tista večina, ki je na Deželi, vključno z Listo za Trst. Hkrati so demokristijani neomajni pri kandidaturi

Richettija za župana. V nasprotnem primeru bodo šli v opozicijo.

Socialisti pa pravijo: petstrankarska koalicija z Listo za Trst ali nič. Pripravljeni pa so pristati na laičnega župana. Trauner in drugi laični predstavniki so to takoj zagrabil rekoč, da nimajo pred-sodkov do nikogar, a če socialisti ne pristanejo na Richettija, naj bo pač župan iz laičnih vrst.

La Ganga je v podkrepitev socialističnih zahtev poudaril, da bi z izvolitvijo demokristijanskega župana imela samo Trst in Palermo tako na Deželi kot na Občini glavnega mesta svoje predstavnike na najvišjem stolčku. Odločno pa se je potoeval za vključitev Liste v igro, češ da ima PSI z njo določene zveze, ki segajo v čase volilnega zavezništva. Senator Agnelli pa je s svoje strani potegnil na dan vprašanje štafete v nabrežinski občini in postavil kot pogoj za nadaljnja pogajanja imenovanje italijanskega župana v Nabrežini. Lista sama pa sinoči ni izrazila posebnih zahtev. Odločitev bo prepustila strankini skupščini.

DUŠAN KALC

KPI protestira zaradi zamud

O nejasnem političnem položaju je tekla beseda na nedavni skupščini komunističnih rajonskih svetovalcev, ki so spet odločno protestirali zaradi zamud in zavlačevanj pri sklicanju teh izvoljenih sosvetov, ki so več kot tri mesece po volitvah še vsi brez predsednika in brez vodilnih teles. Skupščino je sklenil načelnik komunističnih občinskih svetovalcev Pessato, ki je podčrtal, da je po njegovem eden osnovnih nerešenih vozlov tržaške politične stvarnosti dejstvo, da skušajo nekateri za vsako ceno izključiti iz novih uprav KPI. Naša stranka je že izdelala in predložila ostalim demokatičnim političnim silam osnutek programa novih uprav, je naglasil Pessato, ki je mnenja, da kljub vsemu ostajajo možnosti za oblikovanje nove koalicije in predvsem učinkovite uprave, ki bi slonela na konkretnih programih in ne na vsakodnevnih sporih in notranjih razprtijah.

Ob 80. obletnici prostovoljnih bolničark

Od sobote Teden Rdečega križa

Z veliko slovesnostjo na Trgu Unità, na kateri bodo nastopili prostovoljci in delavci Rdečega križa, predstavnice prostovoljnih bolničark in pokroviteljice ženskega odbora, se bo v soboto, 8. oktobra, ob 17.30 začel Teden tržaškega Rdečega križa. Slovesnosti se bodo udeležili seveda predstavniki vojske in oblasti, praznik Rdečega križa pa bodo počastili tudi z dvigom zastave.

Rdeči križ prireja vsako pomlad vrsto manifestacij, s katerimi reklamizira svoje dejavnosti, letos pa so sklenili Teden Rdečega križa prirediti oktobra, ker sovpada z 80. obletnico ustanovitve korpusa prostovoljnih bolničark. Po sobotni javni slovesnosti bodo rešilci RK ves prihodnji teden na razpolago občanom, ki bi si želeli izmeriti krvni pritisk. Rešilce bodo namestili v razne mestne predele, zlasti v središče, potrudili pa se bodo tudi, da bodo nekaj rešilcev poslali v Milje, na Opčine in v Križ. Prostovoljci, ki bodo na rešilcih sprejemali občane, bodo hkrati orisali dejavnosti Rdečega križa in delovanje rešilcev (UME, ki je kratica za "Unità mobile d'emergenza" in ki so prave minibolnišnice, v katerih je mogoče opraviti najpomembnejše izvide). Prav tako pa se bo na rešilcih mogoče vpisati na tečaj za prostovoljce in na tečaj prve pomoči, ki so namenjeni vsem občanom, ki bi želeli spoznati najpomembnejše medicinske osnove.

Teden Rdečega križa pa prirejajo predvsem z namenom, da bi nabirali denarne prispevke in da bi privabili čim več novih prostovoljcev. Pomanjkanje finančnih sredstev in osebja sta na-

mreč najbolj pereča problema Rdečega križa. Oseba je vse manj, zaradi pomanjkanja denarja pa jim ne uspe nadomeščati niti uslužbencev, ki gredo v pokoj, kaj šele, da bi številčno okrepili osebje, ki trenutno le s težavo zadošča potrebam tržaškega prebivalstva. Zato je prostovoljno delo izredno dragoceno.

Po drugi strani pa so tudi "normalne" dejavnosti Rdečega križa s finančnega vidika na tennem. RK prejema denarno podporo od Krajevne zdravstvene enote in iz državne blagajne, stroški pa so znatno večji od prispevkov. KZE prispeva letno 400 milijonov lir, samo celodnevno vzdrževanje rešilca in osebja pa stane letno 900 milijonov lir, da ne govorimo o drugih dejavnostih RK, kot je pomoč ostarelim in revnim. S finančno podporo zasebnikov in denarnih zavodov je mogoče nuditi osnovne storitve, trenutno pa bi tržaški Rdeči križ moral prenoviti vse aparature (telefonsko centralo na primer) in nadomestiti stare rešilce, ki niso več uporabni. Na Rdečem križu torej pričakujejo, da bodo Tržačani imeli posluš za njihove potrebe in da bodo podprli to pomembno službo, ki je v trenutku potreba na razpolago vsem občanom, obenem pa opozarjajo, naj ljudje ne nasedajo goljuфом, ki prihajajo na domove in se predstavijo kot delavci Rdečega križa. V preteklosti se je večkrat zgodilo, da so goljufi izkoristili ime RK in izpraznili žepemarsikatero osebo, ki je v dobri veri darovala za Rdeči križ.

Na Trbiški cesti pri odpadu avtomobilov

Trije ranjeni v trčenju na pasu za prehitevanje

Na Trbiški cesti blizu odpada starih avtomobilov se je včeraj popoldne okrog 16. ure pripetila slikovita nesreča, v kateri so se laže ranile tri osebe. Nesreči je botrovalo nepredvidno prehitevanje na prehitevalnem pasu.

Po izvidih, ki so jih opravili karabinerji iz Istrske ulice, je nesrečo povzročila 48-letna Silvana Malalan iz Ul. dei Vigneti 163, ki je vozila fiat uno. Malalanova, ob kateri je sedela njena 21-letna hči Antonella Trippar, je peljala v smeri proti Katinari in je v bližini odpada prehitela tovornjak s prikolico z bergamsko evidenčno tablico. Med prehitevanjem pa je Malalanova zavozila preveč na levo in je čelno trčila v tovornjak, ki je peljal v nasprotno smer in ki ga je upravljal 26-letni Dario Crociati iz Bazovice 103. Zaradi močnega sunka se je avtomobil ostro zavrtel na levo in trčil tudi v tovornjak s prikolico, katerega je pravkar prehitel. Mali avtomobil je bil popolnoma uničen, tako da bi ga lahko odpeljali naravnost na odpad avtomobilov.

V nesreči se je najhuje poškodovala voznica fiata, ki si je zlomila levi gleženj in se potokla po vsem telesu. Zdravniki ortopedskega oddelka glavne bolnišnice so ji napovedali 30 dni zdravljenja. Njena hčerka Antonella se je ranila po čelu in bo okrevala v sedmih dneh, voznik tovornjaka Dario Crociati pa je s čelom zadel ob šipo in si ga poškodoval, tako da se bo zdravil le pet dni. Poškodoval se ni samo 34-letni Sergio Carrara iz kraja Sovre pri Bergamu, ki je bil na varnem za volanom težkega vozila.

Odkrili skladišče marihuane

Finančni stražniki deželnega oddelka za FJK, ki ima sedež v Trstu, so v torek v Portu Nogarui odkrili majhno skladišče indijske konoplje. V zapuščeni in na pol razdrti stavbi v gozdiču blizu naselja so namreč našli poldrugi kilogram skrbno pospravljenih rastlin, ki so bile že pripravljene za prodajo. Po domnevi finačnih stražnikov so konopljo gojili v gozdiču, v skladišču pa so jo nato sušili in pakirali. Marihuana je bila po vsej verjetnosti namenjena črnemu trgu naše dežele. Ljudi, ki so se ukvarjali s tako donosno, a protizakonito dejavnostjo, še niso izsledili.

Vrsta poslanskih vprašanj na vladne predstavnike

Afera Moncini vse bolj odmeva tudi v parlamentu

Zadeva Moncini in vse, kar se je okrog nje dogajalo na Tržaškem, postaja vse glasnejša tudi v Rimu na parlamentarni ravni. Med poslanci raznih političnih skupin se vrstijo pobude, da bi osvetlili ozadje procesa proti Monciniu v Los Angelesu, na katerega naj bi vplivala priporočilna pisma šestintridesetih pomembnih osebnosti tržaškega javnega življenja. Hkrati pa se vrstijo zahteve, da bi oblasti zaščitile temeljne pravice otrok ter zajezile ogabno izkoriščanje mladoletnih.

Po posegih deželnih komunističnih poslancev ter socialistov Renzullija, Brede in De Carlija, ki so naslovili na pravosodnega ministra zahtevo, da razčisti zadevo priporočil za Moncini-ja, so se te dni oglasili še drugi poslanci. Kar štiriindvajset poslancev (KPI, Neodvisne levice in radikalicev (prva podpisnica Silvana Fachin Schiavi - KPI) želi vedeti od ministra za pošto in telekomunikacije, če sta se novinarja tržaškega sedeža RAI Renzo Corazza in Augusto Re David poslužila kvalifikacije poklicnih novinarjev državne televizije, ko sta poslala ameriskemu sodišču priporočilna pisma za obtožnega podjetnika Moncinija.

Poslanka Fachin Schiavijeva je prva podpisnica še enega pismenega vprašanja, ki je naslovljeno na ministra za družbene zadeve. Poleg nje je še petdeset drugih podpisnikov iz vrst KPI, Neodvisne levice, radikalne stranke in Gibanja zelenih. Podpisniki zahtevajo konkretne posege za osvetlitev uporabe mladoletnikov pri izdelavi pornografskega materiala ter za razkrinkanje

vseh, ki finansirajo, izdelujejo ter razpečujejo ta material. Hkrati zahtevajo ukrepe za zaščito pravic mladoletnikov.

S podobnimi zahtevami se na ministra za pravosodje ter na ministra za družbene zadeve obračajo tudi demokristijanski poslanci Coloni, Rebul-la, Agrusti, Bertoli, Mazzuconi, Anselmi in Fronza Crepez. (dk)

Glasbeni večer drevi v Miljah

Drevi ob 20.30 bo v dvorani miljskega občinskega sveta drugi koncert iz ciklusa septembrskih glasbenih večerov, ki jih prireja krajevna občinska uprava v sodelovanju z domačo glasbeno šolo. Nocoj bo nastopila harfistka Nicoletta Sanzin, ki bo med drugim izvajala skladbe Haendla, Scarlattija, Guridija in Rousella.

Podpisi »za boljši slovenski jutri«

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti bo jutri zvečer s pričetkom ob 20. uri priredila na strankinem sedežu v Trstu (Ul. Machiavelli 22) javno srečanje, na katero vabi vse, ki bi bili pripravljeni ustanoviti solidarnostni odbor v podporo Odbora za varstvo človekovih pravic iz Slovenije. Kot znano, je ta odbor nastal ob procesu proti sodelavcem tednika Mladina Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu.

Mladinska sekcija SSK je v podporo Odbora za varstvo človekovih pravic iz Slovenije že konec avgusta začela zbirati podpise pod geslom "Za boljši slovenski jutri". Doslej jih je zbrala okrog tisoč. Ob začetku akcije je tudi predlagala, naj se ustanovi solidarnostni odbor, ki bi ga sestavljali različno usmerjeni posamezniki in organizacije. In prav to bo na dnevnem redu jutrišnjega javnega sestanka.

† V globoki žalosti nas je zapustil naš dragi mož, brat in stric

Vilko Metlikovec

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 7. t. m., ob 15. uri v devinski cerkvi.

Žalujoča žena Irena, brata Jože in Attilio z družinama ter drugo sorodstvo

Devin, Sesljan, Slivno, 6. oktobra 1988

Žalovanju se pridružuje svak Ivo Kralj z družino.

Ob nenadni in prerani smrti velikega prijatelja Vilka Metlikovca izreka devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti ženi, bratoma in drugim sorodnikom iskreno sožalje.

Ob izgubi dragega moža Vilkota izreka globoko sožalje ženi Ireni družina Floridan

† Dne 5. t. m. je preminil

Agostino Jercog

Pogreb bo jutri, 7. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v Dolino.

Žalostno vest sporočajo žena Maria, hči Majda, zet Antonio, vnuk Alessandro in drugo sorodstvo.

Dolina, 6. oktobra 1988 (Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Peticija »odbora za šolo in ustavo«

Vprašanje verouka še povsem nerešeno

Tržaška sekcija odbora za šolstvo in ustavo je poslala predsedniku italijanske republike, poslancem, senatorjem in ministru za šolstvo peticijo s 1.200 podpisi, v kateri opozarja, da v Trstu zapostavljajo 2.000 dijakov, ki ne obiskujejo verouka. Podpisniki peticije zahtevajo, naj pristojne oblasti upoštevajo ustavna načela o verski svobodi in svobodi vesti. Ta načela, pravijo, so v Trstu prevečkrat zanemarjena. Nadalje opozarjajo, da se krši zakon, ki ratificira sporazum med valdežanskim vodstvom in italijansko državo in predvideva, da je verouk neobvezen in dodaten in prepoveduje molitve in verske obrede med šolskim urnikom.

Podpisniki peticije nadalje zahtevajo, naj bi zakonske določbe, ki veljajo za vso državo, pričele veljati tudi v tržaški pokrajini. »Kaže,« je zapisano v tiskovnem sporočilu odbora za šolstvo in ustavo, »da so v Trstu veljavne še stare avstrijske norme, ki določajo, da morajo poučevati verouk učitelji, ki jih izbere škofija, plačuje pa država.«

Ob razumljivi ogorčenosti staršev in podpisnikov peticije pa moramo zapisati, da je vprašanje verouka še nerešeno. Upravno sodišče iz Lacija je izdalo rzsodbo, ki potrjuje neobveznost verouka, drugače pa se je izrekel državni svet. Če problema ne bodo rešili na vladni ravni ali pa s političnim sporazumom, je očitno, da se bo moralo o zadevi izreči Ustavno sodišče. Do takrat pa se bo zmeda nadaljevala, čeprav je povsem logično, da imajo ljudje pravico, da po lastni vesti odločajo o verski vzgoji svojih otrok. Sedanje stanje, je med drugim rečeno v peticiji, »seje v mladih generacijah klice indiferentnosti in nestrpnosti.«

Temeljni pomen znanosti za razvoj tretjega sveta

Včeraj sta dosegla vrhunec oba posveta o znanosti držav v razvoju, ki se v teh dneh odvijata v tujski hiši miramarskega Mednarodnega centra za teoretsko fiziko, to je v hotelu "Adriatico" v Grljanzu. Na konferenci o vlogi ženske v razvoju znanosti in tehnologije tretjega sveta, ki ga prireja Kanadska mednarodna agencija za razvoj in Akademija znanosti tretjega sveta, so se včeraj dopolne zvrstila poročila o zanimivejših znanstvenih raziskavah, ki jih vodijo ali pri njih sodelujejo ženske v Braziliji, Kitajski, Kolumbiji, Egiptu, Etiopiji in Indiji, popoldne pa so bile na sporedni okrogle mize o dosežkih znanstvenic na področjih fizike, kemije, matematike, biologije, medicine, agronomije, geologije in in družbenih znanosti. Razprava je bila vseskozi živahna in — po mnenju prirediteljev — na visoki ravni.

Udeleženke konference (vseh je okrog 250) bodo danes dopolne poslušale poročila o delovanju znanstvenic v raznih raziskovalnih ustanovah in mednarodnih znanstvenih organizacijah, popoldne pa se bodo nadaljevale okrogle mize o uveljavljanju ženske na posameznih znanstvenih področjih. Konferenca se bo zaključila jutri popoldne z odobritvijo priporočil, ki jih bodo posredovali državnim vladam in vodstvom znanstvenih organizacij mednarodnega pomena.

Včeraj je dosegla vrhunec tudi razprava na srečanju Mreže znanstvenih organizacij tretjega sveta, ki se ga udeležuje kakih 50 ministrov in drugih visokih prestavnikov znanosti držav v razvoju. Udeleženci srečanja so med drugim sprejeli dve krajši resoluciji. V eni so poudarili temeljni pomen znanosti za kulturni in družbenogospodarski razvoj svetovnega Juga, v drugi pa so izrazili priznanje in zahvalo italijanski vladi za izdatno podporo, ki jo nudi ustanovam in organizacijam, ki se zavzemajo za pospeševanje znanosti v državah v razvoju, kot sta miramarski Center za fiziko in Akademija znanosti tretjega sveta, ki ima prav tako svoj sedež v Miramaru. Srečanje se bo zaključilo danes in napovedana je pomembna zaključna izjava vseh udeležencev.

Okreval bo v 40 dneh

Podrla ga je vespa

Na ortopedskem oddelku glavne bolnišnice so včeraj opoldne sprejeli 66-letnega Maria Furlana iz Ul. Ponzi-ana 7, ki je bil žrtev prometne nesreče prav pred pragom svojega doma. Nekaj po 12. uri je Furlan prečkal cesto, ko je pripeljala vespa, ki jo je vozil Fabio Babudri iz Izolske ulice 2. Furlan si je zlomil levo zapestje ter se udaril po nogah in čelu.

Pogovor z Dorčetom Okretičem

Numizmatika kot spoznavanje zgodovine

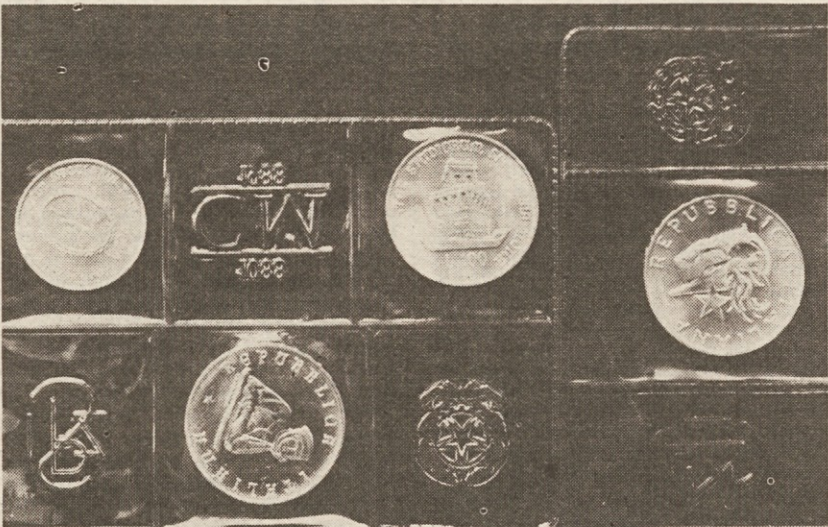
So dejavnosti, ki jih lahko imenujemo poletne, ker se pač z njimi najraje ukvarjamo v tem letnem času. So pa zopet druge, ki so ravno pravnjše za jesensko in zimsko obdobje. Med te spadata na primer filatelija in numizmatika.

Ker smo v našem dnevniku že objavili napovedi o prvih sestankih našega filatelističnega kluba »Košir« v novi sezoni, smo se spomnili, da dela v naši hiši - pri Založništvu tržaškega tiska - Dorči Okretič, predsednik odseka za numizmatiko pri tržaškem klubu.

»Že več let sem član filatelističnega kluba, ker sem se začel najprej ukvarjati z zbiranjem znank. Še danes sem ostal filatelista, čeprav je že nekaj let, ko sem se odločil bolj za zbiranje kovancev. Saj je zbiranje znank lepo in zanimivo delo. Toda kovance lahko primeš v roko, občutiš kovino, iz katere so izdelani, lahko jih občuduješ zaradi njihove lepote, žlahtnosti in seveda zaradi zgodovine, ki jo predstavlja. Numizmatika je tako zame nekaj živega, nekaj, kar mi nudi možnost spoznavanja številnih dogodkov iz zgodovine, kar pa mi nudi tudi možnost, da občudujem delo tistih, ki so kovanec napravili, da ga občudujem tudi zaradi njegove vrednosti, saj gre za primerke, izdelane iz žlahtnih kovin. Če pa že niso izdelani iz teh kovin, so pa po svoje zelo dragoceni, ker gre v glavnem za redke primerke, ki pridobivajo z leti na svoji vrednosti.«

Je številno numizmatikov v vašem odseku veliko?

»Lahko bi rekel, da nas je še precej. Lahko pa bi nas bilo več, saj je znano, da je numizmatika med hobiji močno prisotna. Je pa tako, da imamo ljudi, ki zbirajo kovance, ne vključujejo pa se radi v društva in klube. Morda bi bilo za naše slovenske zbiratelje prav, če bi se nam pridružili. Skupno delo je bolj zanimivo, bolj plodno. Marsičesa se lahko naučimo, marsikaj lahko izvem in končno je tudi družabnost

nekaj takega, kar si danes želimo, kar tudi večkrat pogrešamo.«

Je to leto pomembno za izdajo novih kovancev?

»Zelo pomembno je, kar nazorno prikazuje tudi fotografija nekaterih kovancev iz moje zbirke, na kateri sta na primer dva srebrna kovanca, ki sta bila izdelana ob 900-letnici univerze v Bologni in pa kovanci, ki so izšli prav ob komaj zaključeni olimpiadi v Seulu.«

Naš Dorči se ponša s kolekcijo kovancev, ki jih je izdala italijanska republika od leta 1948 do danes.

»Žal nimam tistih, ki so bili izdani leta 1946 in 47. Danes so ti kovanci prava redkost in kdor jih ima, je že lastnik lepe vrednosti.«

Numizmatika ne pomeni le lepega in zanimivega hobija, temveč je tudi dobra investicija. Kovanci so na primer redno kvotirani na italijanskem borznem tržišču, številni gospodarski časopisi, kot na primer »Sole - 24

ore«, pa objavljajo redno rubrike o numizmatiki. Da imajo kovanci vrednost, potrjuje že dejstvo, da se je njihova vrednost od leta 1950 dvignila za dvajsetkrat.

»Morda izvira moja ljubezen do numizmatike še iz mojega otroštva, ko mi je nona pripovedovala, kako si je lahko za pet avstrijskih kron v Gorici kupila lepo poročno obleko, pa še ji je ostalo nekaj denarja. Prvi kovanec, ki sem ga kupil, je bil, prav zaradi tega spomina, avstrijska krona.«

Dorči, imate kot numizmatik, kot predsednik odseka za numizmatiko pri filatelističnem klubu kakšne želje?

»Želel bi, da bi se število numizmatikov povečalo. Želel bi, da bi se začeli s tem ukvarjati mladi. Morda niti ne vedo, koliko zanimivega se lahko prav z zbiranjem in preučevanjem starih kovancev naučimo. In ne nazadnje so kovanci tudi lepi okrasni predmeti, se vam ne zdi?«

NEVA LUKEŠ

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritvena predstava sezone 1988-89

Franco Brusati

Galantni pogovori

Režija: Boris Kobal

Igrajo: MIRA SARDOČ, SILVIJ KOBAL, MAJA BLAGOVIČ in STOJAN COLJA

PONOVITVE:

danes, 6. t.m., ob 20.30 abonma red E - mladinski v četrtek
v soboto, 8. t.m., ob 20.30 abonma red F - druga sobota
v nedeljo, 9. t.m., ob 16. uri abonma red G - druga nedelja

Prodaja abonmajev in vstopnic od 10. do 12. ure vsak delavnik ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 734265). Ze abonirane naproščamo, da dvignejo izkaznice čimprej.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20 je odprta razstava z naslovom UMETNOST IN POHIŠTVO. Svoja dela razstavljajo: Nado Canuti, Pasquale Di Fabio, Federico Gismondi, Ali Al Jabiri, Paolo Pratali, Daniela Rancati in Tina San.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 14. do 19. ure.

V Občinski galeriji - Trg Unità - bo do 9. t. m. odprta razstava likovnika Borisa ZULJANA.

V Studiu PHI - Ul. S. Michele 8/1 - je na ogled do 23. t. m. fotografska razstava slikarjev Alfreda DAVOLIJA in Alda PALINA.

V galeriji Torbandena bo do 30. t. m. odprta razstava slikarja Edmonda DOBRZANSKIJA.

SKD Tabor - Opčine - Prosvetni dom. Do 8. oktobra razstavlja svoje fotografije Antonio SPAZZAL na temo TIHOŽITJA IN KRAJINE. Urnik: vsak dan od 16. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure ter od 16. do 19. ure.

V Palači Costanzi - bodo v soboto, 8. t. m., odprli razstavo slikarja Ulisseja SARTINIJA.

mali oglasi

OSMICO je odprl Josip Sancin v Dolini. Toči staro belo in črno vino.

ZAIZDLJIVO zemljišče iščem v dolinski občini. Tel. 280591.

3-ČLANSKA družina kupi hišo ali stanovanje na Krasu. Tel. 762228 v večernih urah.

FANT s končano nižjo srednjo šolo išče službo kot vajenec vodoinstalater. Tel. 71008 v popoldanskih urah.

PRODAMO mlade kokoši snice - Farma Tomšič, Sovodnje. Tel. 0481/882064.

PRODAM Hlavatyjeve akvarele. Tel. 413142.

PRODAM prešo za stiskanje grozdja. Tel. 229332.

PRODAM vespo 125 v dobrem stanju. Tel. 824381.

PRODAM autobianchi A 112 E rdeče barve, letnik 1981, v dobrem stanju. Tel. 363531 od 13. do 14. ure.

PROFESORICA nudi lekcije na domu za literarne predmete. Tel. 226323.

HIŠNO POMOČNICO iščemo trikrat ali štirikrat tedensko. Tel. 040/416338.

HIŠO s prostornino dvakrat 40 kv. m prodam v Praprotnu št. 4. Tel. 200842.

16-LETNO DEKLE s prakso išče zaposlitev kot prodajalka. Tel. 229523 ob večernih urah.

menjalnica

5. 10. 1988

Ameriški dolar	1380.—	Japonski jen	9,70
Nemška marka	742,50	Švicarski frank	875.—
Francoski frank	216.—	Avstrijski šiling	105,20
Holandski florint	657.—	Norveška krona	199,50
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	214.—
Funt sterling	2325.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski sterling	1980.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	191.—	Avstralski dolar	1050.—
Grška dragma	8,70	Debeli dinar	0,36
Kanadski dolar	1125.—	Drobni dinar	0,36

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001

Agencija Domjo 831-131

Agencija Rojan 411-611

CENTER ZA NEMŠKI JEZIK

TRST - Ul. Valdirivo 30 - Tel.: 68431

VPISOVANJE V TEČAJE NEMŠKEGA JEZIKA ZA LETO 1988/89

za odrasle do višje stopnje □ za otroke osnovnih šol □ za dijake srednjih šol

Posebni tečaji za konverzacijo, komercialno poslovanje in prevajanje.

Urnik vpisovanja vsak dan od 17. do 19. ure (razen sobote)

Zadnji dnevi

gledališča

VERDI

Jesenska simfonična sezona - V soboto, 8. t. m., ob 20.30 (red A) bo na sporedu koncert violinistke Christiane EDINGER. Dirigent Nikša BAREZA. Na sporedu Pizzettijeve, Mendelssohnove in Sibeliusove skladbe.

Pri blagajni gledališča Verdi so v teku vpisovanja novih in potrditve starih abonmajev.

ROSSETTI

Gledališka sezona 1988/89 - Pri osrednji blagajni v Pasazi Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrditve starih.

CRISTALLO - LA CONTRADA

V soboto, 8. oktobra, ob 20.30 bo v gledališču Cristallo premiera Carpinterijevega in Faragunovega dela MARINARESCA ali NEL PAESE DELLE MALDOBRIE. Pri blagajni gledališča Cristallo (Ul. Ghirlandaio 12) so v teku vpisovanja novih abonmajev.

razne prireditve

KD Rovte - Kolonkovec, Monte Sernio 27, gostuje v soboto, 8. t. m., ob 20. uri MPZ VENTURINI od Domja. Zbor vodi Ivan Taučar. Vabljeni!

3. Koroški dnevi - V soboto, 8. t. m., ob 20.30 bo v dvorani pri Salezjancih - Istrska ulica 53 (vhod na dvorišče z avtomobilom z Ulice Battered) - stilni koncert pesmi zatiranih narodov PONIZANI IN RAZŽALJENI. Nastopil bo mešani pevski zbor ROŽ iz Št. Jakoba na Koroškem pod vodstvom Lajka Milisavljeviča in v režiji Marjana Stickerja.

KD I. Grbec - Škedenj priredi v torek, 11. t. m., ob 20.30 srečanje z diatonično harmoniko Zorana Lupinca. Vabljeni!

Glasbena matica prireja v četrtek, 13. t.m., ob 16. uri v Gallusovi dvorani, Ul. R. Manna JAVNO KLAVIRSKO URO. Prof. Igor Lazko iz beograjske fakultete za glasbeno umetnost bo ob sodelovanju gojenca Glasbene matice Aljoše Starca obravnaval Letne čase opus 37 P.I. Čajkovskega.

čestitke

Danes praznuje 79. rojstni dan FRANC BANDI iz Doline. Vse najboljše mu želijo vsi, ki ga imajo radi.

Danes praznuje FEDERICA MAAR 5. rojstni dan. Bodi vesela in rada se smeji, a srček pa vedno zaklenjen imej. To ti želijo mama, očka in bratec Alex. Halo-halo! V Krogljah praznujeta 25 let poroke SERGIO in KLARA KOCJANČIČ. Še mnogo veselih in srečnih skupnih let jima želita družini Meneghetti in Mauro.

V Mediji vasi praznuje 16. rojstni dan BOJANA PAHOR. Vse najboljše ji želijo starši, sestra Gianna in nono.

šolske vesti

Sindikat Slovenske šole - tajništvo Trst sporoča učiteljem, ki obiskujejo univerzitetni pedagoški študij ob delu, da se bodo predavanja 3. akademskega leta začela danes, 6. t. m., ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani.

koncerti

V Evangeličansko luteransko cerkvi - Largo Panfili - bo nočoj ob 20.30 na sporedu koncert komornega orkestra Furlanije-Juljske krajine pod vodstvom Giovannija Pacorja. Solist Črtomir Šiškovič. Izjavljali bodo skladbe Vivaldija, Bacha, Elgarja in Bartoka.

V krožku RAS - Ul. S. Catarina 2 - bo v soboto, 8. t. m., ob 18.00 v organizaciji Amnesty International koncert tria, ki ga sestavljajo Sergio Zolli (flavta), Guido Freschi (violina) in Flavio Cadetto (čembalo).

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 6. oktobra 1988

BRUNO

Sonce vzide ob 6.10 in zatone ob 17.36

- Dolžina dneva 11.26 - Luna vzide ob 1.25 in zatone ob 16.00.

Jutri, PETEK, 7. oktobra 1988

MARIJA

PLIMOVANJE DANES: ob 0.57 najnižja -36 cm, ob 7.49 najvišja 37 cm, ob 13.59 najnižja -18 cm, ob 19.20 najvišja 19 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17,5 stopinje, zračni tlak 1018,7 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 62-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Sofia Crismani, Daniele Cramersteter, Francesca Blasi, Giovanni Virardi, Prisca Bartoli, Valentina Galena, Nicole Sottile.

UMRLI SO: 74-letni Giuseppe Suplina, 84-letni Antonio Facchinetti, 47-letni Luciano Canziani, 48-letni Franco Viti, 81-letna Elisabetta Dobnik vd. Calafati, 57-letni Clemente Cian, 78-letna Migliorina Drigani, 75-letni Antonio Radovini, 88-letna Maria Giraldi.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 3., do sobote, 8. oktobra 1988

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41.

OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 422923), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6.

OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 422923), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6. OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 422124), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

kino

ARISTON - 17.00, 22.00 Bagdad caffè, dram., r. P. Adlon, i. M. Sagebrecht, C. Pounder, J. Palance.

EXCELSIOR I - 17.45, 22.15 Good morning Vietnam, r. Barry Levinson; i. Robin Williams.

EXCELSIOR II - 18.00, 21.45 Madama Souzatzka, r. John Schlesinger; i. Shirley McLaine.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Il buio si avvicina, srh., r. K. Bigelow.

NAZIONALE II - 16.30, 20.15 Mondo cane 2000 l'incredibile.

NAZIONALE III - 16.15, 22.00 Ancora ti prego ancora, porn. □ □

NAZIONALE IV - 16.30, 22.00 L'impero dei sensi, dram., r. N. Oshima. □ □

FENICE - 18.00, 22.15 Coming to America - Il principe cerca moglie, kom.; i. Eddy Murphie.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 Mister Crocodile Dundee II, r. John Cornelli, i. Paul Hogan, Linda Kozlovsky.

MIGNON - 16.00, 22.15 Asterix contro Cesare, ris., prod. Walt Disney.

EDEN - 15.30, 22.00 Marilyn l'amour, porn. □ □

VITTORIO VENETO - 16.30, 22.00 Lesbiches II, porn. □ □

CAPITOL - 16.00, 22.00 Lilli e il vagabondo, ris., prod. Walt Disney.

LUMIERE FICE - 16.00, 22.00 Fantasia, ris., prod. Walt Disney.

ALCIONE - Zaprt.

RADIO - 15.30, 21.30 Daniela mini slip, porn. □ □

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □ □

razna obvestila

Odbor za organizacijo proslave ob 100-letnici Ciril-Metodove šole je odprl pri TKB in pri Hranilnici in posojilnici na Opčinah tekoče račune in sicer pri TKB št. 5197/49, pri denarnem zavodu na Opčinah pa št. 7227. Vsi, ki bi želeli denarno prispevati za izpeljavo proslave, lahko to storijo preko navedenih računov.

Občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev bo, kot napovedano, v soboto, 15. t. m., v Špetru s pričetkom ob 15. uri. Ob tej priložnosti bo za goriške in tržaške člane poskrbjeno za avtobusni prevoz. Interesente s Tržaškega vabimo, da se čimprej prijavijo v urah Zveze - tel. 767303 - (od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure ter od 16. do 18. ure). Rok za prijavo še jutri, 7. oktobra.

izleti

Sekcija PSI Dolina obvešča, da bo odhod avtobusa na izlet v Murano, Burano in Torcello (Benetke) v nedeljo, 9. oktobra: ob 6.45 iz Beljuna, ob 6.50 iz Doline (Banje) in ob 7. uri od Domja (A. Ukmar).

Dolinska sekcija Slovenske skupnosti priredi v nedeljo, 9. oktobra, enodnevni izlet v deželo Veneto v kraje Valdobbiadene, Feltre in Bassano del Grappa. Obisk tudi Gonarsa. Prijave sprejema Mario Zahar, tel. 228481 v večernih urah.

SKD Slavec priredi 16. oktobra enodnevni izlet na Gorenjsko. Za vpisovanje telefonirati na št. 281335 po 19. uri.

V šolski klopi je tudi general kratkohlachnik...

Iz različnih španskih mest odpeljejo razkošni državni avtomobili: v njih sedijo visoke vojaške osebnosti. Druščina je namenjena v obmorsko vojaško rezidenco avtoritativnega, a razumevaločega generala Comesana. Visoke generale čaka vrsta predavanj o najnovejši tehniki jedrske vojne in o najnovejših tehničnih izsledkih. Takoj pa postane jasno, da se vojaške veličine nikakor ne nameravajo podrediti mlajšim kolegom-predavateljem. Ko uvidijo, da so kljub visokim činom brezmočni, začnejo generali »goljufati«, prav tako kot čisto navadni učenci... Tako je vsebina sodobnega španskega filma *Moj dragi general*, ki bo na sporedu jutri ob 22.30 na RTV Ljubljana

sklad mitja čuk

jelka cvelbar

Zanemarjeni in zlorabljeni otroci

Ce je otrok lačen, mu daš jesti; ce je žejen, ga napojiš in da bi ga obvaroval pred mrazom in vročino, ga oblečeš. Staršem bi po naravi vse to ne smelo delati preglavic, razen če ne živijo v tako poraznih ekonomskih razmerah, da jim je taka naravna skrb za otroke onemogočena.

Žal pa je vedno več takih otrok, ki so ranjeni in jih moraš odpeljati v bolnišnico, in celo takih, ki morajo v svojem prvem, drugem, tretjem ali šestem letu umreti in lahko zanje poskrbiš le še s pokopom. To so otroci, ki so jih tako ali drugače fizično zlorabili. Koliko pa je še onih, ki jim psihološka ali čustvena zloraba navidezno ni pustila posledic in za katere še vemo ne, da živijo med nami?

Pri ameriški Human Association so ugotovili, da je od leta 1976 do danes naraslo število prijavljenih zlorab in zanemarjanja otrok za 223 odstotkov. Nekateri so sicer mnenja, da gre ta porast na račun skrbnejšega poročanja, drugi pa so prepričani, da je porast realen, da je to posledica brezposelnosti in nakopičeno grajenih bivašiš v mestih.

Posebno zaskrbljujoče je tudi naraščanje števila smrti otrok zaradi zlorabe. Med leti 1985 in 1986 (podatki so iz ZDA) se je njihovo število povečalo za 23 odstotkov. In čeprav se uradno za to področje govori o 1200 smrtnih lani, so nekateri strokovnjaki prepričani, da je bilo takih otroških smrti približno 5000.

Največkrat umirajo za posledicami pretepanja in drugih zlorab dojenčki do enega leta starosti. Nekateri umirajo, ker so jih starši do skrajnosti zanemarili.

In kateri so starši, ki zanemarijo svoje otroke?

Srečujemo jih v vseh družbenih plasteh. Pri tistih, kjer že na zunaj opaziš, da je nekaj narobe, je odkrivanje takih situacij relativno lahko. Teže pa je odkriti zanemarenega ali celo zlorabljenega otroka pri pripadnikih srednjega družbenega sloja. Pri takih se tudi sami socialni delavci, baje, ne radi vmešavajo v družinske zadeve. Navadno so taki ljudje dobro vzgojeni. Lažje je braniti pred praskami otroka revnih staršev, ki jih že obleka označuje kot take, kot pa otroka star-

Otroška vedrina je lahko vsakemu v zadoščenje...

(foto Križmančič)

šev, ki se vozijo v mercedesu. In vendar zloraba in zanemarjanje otrok ni le stvar družin, ki živijo v slabih ekonomskih pogojih. Pojavlja se v vseh družbenih slojih.

Ko torej zanemarenega ali zlorabljenega otroka odkriješ, si storil le prvi korak. Pred teboj je sedaj vprašanje, kako temu otroku pomagati. Prejeto bi bilo misliti, da se bo vse rešilo, če otroka vzameš iz slabe situacije. Upoštevati moraš toliko vezi, da za takega otroka ni vedno najboljša rešitev in odgovor na ta problem ni nadomestna družina.

Tudi zato, ker niso vsi nadomestni starši taki, da bi jih v prvi vrsti zanimal otrok kot tak. Mnoge zanima bolj denar, ki ga zanj dobivajo. Nekateri so enostavno neprimerni za tako nalogo. Tretje pa premagajo problemi varovancev - enostavno jim niso kos. Mnogi socialni delavci so mnenja, da je morda bolje, če ohraniš problematično družino skupaj. Tudi tako, ki ima resnično težke probleme, saj si velikokrat tudi sami želijo ostati skupaj. Seveda ne gre brez stalnega posvetovanja in skrbi za celo družino. Vprašanje je, če si socialna služba more dovoliti dovolj intenzivno in

učinkovito delo z vsemi družinami, ki so potrebne posebne skrbi. In zopet drugo vprašanje, ki se postavlja je, v kolikšni meri se lahko sleherni socialni delavec spozna in se vživi v strahotno bedne situacije otrok takih družin?

Alternativa je torej v posamičnem posvetovanju s socialnim delavcem, v kapilarnosti dela, ki naj bo dovolj pogosta, da bo tudi dovolj učinkovita. Sprašujemo pa se, če so, denimo, pri nas ob preobremenjenosti javnih operaterjev, o kateri lahko skoraj dnevno beremo v časopisju, stvarne možnosti za tako obravnavo problemov, ki naj bi ohranjala družinske čustvene vezi?

Ne smemo seveda pozabiti še na možnost zasebnih socialnih delavcev in prostovoljstva, ki je lahko organizirano ali ne. Lahko nastane le za zbiranje javnih podpor ali pa z višjimi cilji.

Vsekakor je zloraba otrok, če povzamemo besede predsednika Ericksonovega zavoda za napredne študije otroškega razvoja v Chicagu, stvar vseh. Če si sosed, pojdi k ljudem in vprašaj: »Ali lahko pomagam?« Sam moraš postati socialni delavec in ne smeš pozabiti, da ne smeš nikoli vreči puške v koruzo, že zaradi otrok ne.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana	TV Koper
7.15 Aktualno: Uno mattina 9.35 Nanizanka: La famiglia Brady 10.00 Variete: Ci vediamo alle dieci 11.00 Nan.: Aeroporto internazionale 11.30 Ci vediamo alle dieci (2. del) 11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Variete: Via Teulada 66 13.30 Dnevnik 14.00 Variete: Fantastico bis 14.15 Dokumentarec: Kvarkov svet 15.00 Aktualno: Primmisima 15.30 Aktualno: Italijanske kronike 16.00 Risanki: Gli antenati, 16.25 Il fiuto di Sherlock Holmes 16.50 Nadaljevanka: Diciottanni 17.35 Inf. oddaja: Spaziolibero 18.00 Dnevnik 18.05 Film: Frontiere selvaghe (vestern, ZDA 1947, r. Ray Enright, i. Robert Ryan, Randolph Scott) 19.40 Almanah in vreme in dnevnik 20.30 Film: Dumbo (ris., ZDA 1941, Walt Disney) 22.45 Dnevnik - večerne vesti 22.55 Aktualno: Aspettando Toscanini 23.25 Glasbena oddaja: Nočni rock - Huey Lewis	8.00 Nadaljevanka: Allo Beatrice 9.00 Film: Soldati e caporali (kom., It. 1965, r. M. Amendola, i. F. Franchi, C. Ingrassia) 10.40 Risanka 11.00 Izobraževalna oddaja: L'epica tra i pupi siciliani 11.30 Nanizanki: L'impareggiabile giudice Franklin, 12.00 Uno + uno 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Nanizanka: Saranno famosi 14.30 Dnevnik 14.40 Variete: Era il piacere dell'estate 16.40 Film: La locandiera (kom., It. 1944, r. L. Chiarini, i. L. Ferida) 18.20 Dnevnik - športne vesti 18.35 Nan.: Il commissario Köster 19.20 Vremenska napoved 19.25 Šport: nogomet 20.15 Dnevnik 20.25 Speciale TG 2 - Cile 22.25 Dnevnik - večerne vesti 22.40 Variete: Il Milionario 23.30 Dnevnik - zadnje vesti 23.45 Film: Tiro a segno per uccidere (pust., It.-Avstrija 1968, r. M. R. Köhler, i. S. Granger, K. Dor)	12.00 Dokumentarna oddaja: Oljka 13.00 Izobr. odd.: Glasbeni instrumenti 14.00 Deželne vesti 14.30 Izobraževalna oddaja: Dante Alighieri - Božanska komedija 15.00 Inf. oddaja: Padeč fašizma 15.35 Šport: kolesarstvo 16.15 Glasbena oddaja: koncert Eugenia Bennata 17.30 Dokumentarna oddaja: Geo 18.20 Nanizanka: Vita da strega 18.45 Športni dnevnik: Derby (vodi Aldo Biscardi) 19.00 Dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Dok. oddaja: 20 let prej 20.00 Variete: Complimenti per la trasmissione 20.30 Aktualno: Duello 22.00 Dnevnik - večerne vesti 22.30 Rubrika: Filmske novosti 22.45 Film: Come le foglie al vento (dram, ZDA 1956, r. Douglas Sirk, i. Rock Hudson, Lauren Bacall, Robert Stack) 0.25 Dnevnik - zadnje vesti 0.40 Dok. oddaja: 20 let prej	9.50 Video strani 10.00 Mozaik: Šolska TV: Slovar slikarstva (5. del), Slovenska ljudska glasbila in godci - Beltiška banda (5. del) 11.00 Film: Rdeči čevljički (VB) 13.05 Video strani 16.40 Mozaik: Šolska TV (pon.) 17.40 Spored za otroke in mlade: Majhen je poper (2. del madžarske serije) 18.15 Oddaja o folklori: Slovenski ljudski plesi - Primorska trgateg 18.45 Risanka 19.00 Vremenska napoved 19.01 Obzornik, TV Okno in Zrno 19.30 Dnevnik 19.55 Vremenska napoved 20.05 Tednik 21.10 Dokumentarna oddaja: Mandela (1. del) 22.20 Dnevnik 22.35 Film: H-8 (krim., Jug. 1958, r. Nikola Tanhofer, i. Antun Vrdoljak, Boris Buzančič, Djurdja Ivezić) 0.20 Video strani	13.30 TVD Novice 13.40 Športna oddaja: Juke box (ponovitev) 14.10 Šport: nogomet (ponovitev) 17.00 Kronika in reportaže: Šport in spektakel 19.00 Odprta meja V današnji Odprti meji bodo med drugim naslednji prispevki: NABREŽINA — Občinski svet razpravlja o proračunu TRST — Z mednarodnih znanstvenih posvetov TRST — Razgovor s predsednikom Acetom Mermoljo pred občinim zborom Zveze slovenskih kulturnih društev 19.30 TVD Stiščice 20.00 Športna oddaja: Juke box 20.30 Šport: EP v nogometu 22.30 TVD Vsedanes 22.40 Športna oddaja: Sportime Magazine 23.00 Kronika in reportaže: Šport spektakel
CANALE 5	ITALIA 1	TELEPADOVA	LJUBLJANA	RADIO KOPER (slovenski program)
8.00 Nanizanke: Strega per amore, 8.30 La casa nella prateria, 9.30 General Hospital 10.35 Kvizi: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.35 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Gioco delle coppie 15.00 Film: Desiderio di donna (kom., ZDA 1953, r. Douglas Sirk, i. Barbara Stanwyck, Maureen O'Sullivan, Richard Carlson) 17.00 Kviza: Doppio slalom, 17.30 C'est la vie, 18.00 OK il prezzo è giusto! (vodi Iva Zanicchi) 19.15 Nanizanka: Casa Vianello 19.45 Kviza: Tra moglie e marito, 20.30 TeleMike (vodi Mike Bongiorno) 23.00 Variete: Maurizio Costanzo show 0.30 Rubrika: Première 0.40 Nanizanki: Sulle strade della California, 1.40 Petrocelli	9.30 Film: Fra' diavolo (dram, It. 1942, r. Luigi Zampa, i. Laura Nucci) 11.30 Nanizanki: Cannon, 12.30 New York New York 13.30 Nad.: Sentieri 14.30 Nanizanke: La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.30 Aspettando il domani, 17.00 Febbre d'amore, 18.00 Lou Grant 19.00 Aktualno: Dentro la notizia 19.30 Nan.: Gli intoccabili 20.30 Film: Prima pagina (kom., ZDA 1974, r. Billy Wilder, i. Jack Lemmon, Walter Matthau, Susan Sarandon) 22.30 Aktualno: Riflettore 23.30 Film: C'era una volta un commissario (krim., Fr. 1972, r. Georges Lautner, i. Michel Constantin, D. Ivernel) 1.20 Nanizanka: Vegas	14.00 Variete: Smile 14.30 Glasbena oddaja: Dee-jay Television 15.05 Aktualno: So to speak 15.30 Nanizanka: Family ties 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke Memole, Holly e Benji, Prendi il mondo e vai, Beverly Hills 18.30 Nanizanki: Magnum P.I., 19.30 Happy Days 20.00 Risanka: Viaggiamo con Benjamin 20.30 Film: Fracchia, la belva umana (kom., It. 1981, r. Neri Parenti, i. Paolo Villaggio, Lino Banfi, Anna Mazzamauro) 22.25 Nanizanka: Zanzibar 23.00 Variete: Dibattito 23.20 Nanizanka: Tre cuori in affitto 23.50 Rubrika: Première 24.00 Nanizanki: Samurai, 1.00 Star Trek	5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Radijska šola; 8.35 Koncert; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmet. nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.30 Melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Iz glasbenih šol; 14.45 Mozaik; 15.00 Radio danes...; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Ansambel Bojana Adamiča; 18.15 Razmišljamo, ugotavljamo; 18.30 Zbori; 19.45 Big band RTV-Lj; 20.00 Domači napevi; 21.05 Lit. večer; 21.45 Glasba; 22.30 Podoknica; 23.05 Lit. nočno; 23.15 Popevke.	6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Dobro jutro; 6.25 Koledarček; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Glasba in variete; 7.50 Razglednica; 8.00 Gremo na kavo; 8.20 Popevka tedna; 8.35 Glasba; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na prvi strani; 10.05 Superpass; 10.40 Vstop prost; 11.00 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.33 Popevka tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Počitnice po YU; 17.00 Blitz; 17.33 Mixage; 18.00 Bubbling; 18.33 Dee-jay; 19.00 Orkestri lahke glasbe.
RETEQUATTRO	TELEQUATTRO	TELEFRIULI	RADIO TRST A	RADIO KOPER (italijanski program)
8.00 Nanizanki: Il Santo, 9.00 Adam 12	(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	14.30 Nadaljevanka: Cuori nella tempesta 15.30 Rubrika: Parola mia 16.30 Glasbena oddaja: Music box 17.15 Nadaljevanki: La vita di Leonardo Da Vinci, 18.15 L'enigma delle due sorelle 19.00 Dnevnik 19.30 Rubrika: Dan za dnem 20.00 Nanizanka: Il mio amico Bottoni 20.30 Nanizanka: The Wild alliance 21.30 Dokumentarna oddaja: Delta 22.30 Nadaljevanka: Einstein (i. Ronald Pickup, Micaela Esdra) 23.30 Dnevnik 24.00 Družba 00.30 Informativna oddaja: News dal mondo	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Za vsakogar nekaj: Pot skozi verstva, Glas. listi, Paberkovanja in beležke; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Pisani listi; 12.00 Debelost in akopunktura; 12.40 Zbori; 13.20 V našem prostoru: Glasba po željah, Nediški zvon; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Roman: Knevinja Marie von Thurn und Taxis-Hohenlohe; 15.15 Lahka glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 APZ F. Prešeren iz Kranja (dir. T. Faganel); 18.00 Zanimivosti iz arhiva Ciril-Metodove šole ob 100-letnici ustanovitve; 18.30 Glas. listi.	6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Dobro jutro; 6.25 Koledarček; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Glasba in variete; 7.50 Razglednica; 8.00 Gremo na kavo; 8.20 Popevka tedna; 8.35 Glasba; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na prvi strani; 10.05 Superpass; 10.40 Vstop prost; 11.00 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.33 Popevka tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Počitnice po YU; 17.00 Blitz; 17.33 Mixage; 18.00 Bubbling; 18.33 Dee-jay; 19.00 Orkestri lahke glasbe.

V Sovodnjah imenovali komisijo za preureditev toponomastike

V sovodenski občini se nameravajo enkrat za vselej lotiti vprašanja toponomastike tako v Sovodnjah kot ostalih zaselkih v občini. Ne da tega niso storili že v preteklosti, saj so vsaj 6 ali 7 krat že oblikovali predloge in vložili prošnje za spremembo nekaterih starih ter uvedbo novih imen ulic. Delno so pri tem bili uspešni (najbolj znan je primer preimenovanja Ul. Ex Impero v Ul. I. maja), marsikatera prošnja pa je bila v izredno zapletenem birokratskem postopku zavrnjena. Sedaj pa lahko na ta nov poskus gledajo s kančkom večjega optimizma.

Kot je na predstojniški seji občinskega sveta povedal podžupan Klemš, je prišlov zadnjem času do spremembe zakonskih določil glede postopka o poimenovanjih oz. preimenovanjih ulic in trgov. Možna so sicer različna tolmačenja zakona, zato ni rečeno, da bodo Občine lahko prosto izbirale, kot bi se zdelo na osnovi najugodnejših tolmačenj. Vseeno pa velja poskusiti. Na Sovodenskem je preureditev toponomastike že dalj časa nuna potrebna vsaj iz dveh razlogov. Prvi je čisto praktičnega značaja: obsežen predel Rupe in Peči je označen kot "Case sparse", kar povzroča težave celo domačinom, kaj še tujcem, ki iščejo nekoga na tem območju. Drugi razlog pa je občutna želja, da se pri imenih odpravijo nekateri "zgodovinski relikti", kot so jih označili, ki nimajo nobene zveze s tukajšnjo kulturno in etnično stvarnostjo.

Naravnost sramotno je, da so se do danes ohranila imena kot Ul. ex 28 Ottobre in podobna.

Potem ko so o teh vprašanjih že razpravljali na vaškem posvetu, je tokrat občinski svet imenoval komisijo, ki bo skrbela za preureditev toponomastike. V njej bo župan Vid Primožič, občinska svetovalka Marjan Tomsic in Branko Černic (kot predstavnik večine oz. manjšine), ter predstavniki društev, ki delujejo v posameznih zaselkih.

Ko smo že pri ulicah naj še povemo, da bodo v kratkem dobili v Sovodnjah sicer krajšo a povsem novo ulico. Gre za nekaj čez 60 metrov dolgo ulico, ki bo vzporedna z Ul. Bazoviških junakov. Občinski svet je odobril izvršilni načrt, ki predvideva stroške 33 milijonov. Cesta bo široka 5 metrov, dodatna 2 metra pa bosta namenjena bodočim pločnikom. Kot je povedal odbornik za javna dela Devetak, bodo zaenkrat napeljali vodo in javno razsvetljavo, kar zadeva greznice pa bo treba počakati na izvršilni načrt za celo omrežje.

Soglasno je občinski svet odobril nekatere spremembe v letošnjem proračunu. Med dohodke so vnesli novo manjšo postavko in hkrati zmanjšali nekatere predvidene stroške. Pridobljeni denar (nekaj čez 8 milijonov) bodo namenili večjim stroškom za objave, statistične popise, skupino brezposelnih in izplačevanju pasivnih obresti.

Ob imenovanju odgovornega za civilno zaščito v Občini (funkcijo so poverili vodji skupine prostovoljnih gasilcev Gi-anfrancu Tunizu), je prišlo na dan nekaj predlogov, za organiziranje skupine, ki bi lahko posegala v primeru potebe. S tem v zvezi je Marjan Tomsic menil, da je treba dobiti podrobnejše informacije o snoveh, ki jih predelujejo v tovarnah, kakršna je na primer Soteco, saj mogoče prav ti objekti najbolj ogrožajo javno varnost. Branko Černic je tudi predlagal izvedbo tečaja prve pomoči.

O industrijskih snoveh je med sporočili spregovoril tudi župan Primožič, ko je povedal, da sta s podžupanom in tehnikom bila v Milanu in si ogledala tovarno, kakršno naj bi odprli pri Rupci. Vse kaže - tako so zagotovili zdravstveni organi in izvedenci, s katerimi se je posvetovala Občina - da snovi, ki jih bodo tam predelovali niso nevarne.

Omeniti gre še opozorilo svetovalka Florenina na težave pri KD Skala, ki mu grozi prekinitve delovanja, če ne pride v kratkem do nujnih popravil na poslopju, kjer ima društvo sedež in pevske vaje. Upravo je pozval, naj v ta namen poseže pri lastnikih.

Župan Primožič se je na seji tudi spomnil preminulega dolgoletnega občinskega upravitelja Janka Cotiča, ki ga je občinski svet počastil s minuto zbranosti.

Danes začetek simpozija o prvem goriskem nadškofu

V Attemsovi palači na Kornu se danes ob 9. uri začne tridnevni posvet o prvem goriskem nadškofu Karlu Mihaelu Attemsu in njegovem verskem ter družbeno političnem delovanju v svojstveni vlogi posrednika med rimsko kurijo in habsburško državo. Poleg številnih predavateljev je k posvetu pristopilo več kot 70 učenjakov z raznih univerz in inštitutov za proučevanje zgodovine iz Italije, Slovenije in Avstrije. Posvet bo potekal v treh jezikih, italijanščini, slovensščini in nemščini.

Na dopoldanskem posvetu bodo danes obravnavali evropsko in durbebo stvarnost v Attemsovem času, tj. v drugi polovici 18. stoletja. Popoldne, od 15. ure dalje, bo govor o Attemsovih kulturnih izhodiščih in ustanovitvi goriske nadškofije. Jutri dopoldne bo kulturni izlet v Vipavski križ in Dobravlj ter ogled cerkve sv. Karla v Gorici. Jutri popoldne in v soboto se bo zborovanje nadaljevalo zasedanji na Kornu.

(Na sliki: nadškof Karel Mihael Attems).

Premierska izvedba finala 9. simfonije Antona Brucknerja

Nocoj se bo pričela glasbena sezona Zdruga združenih umetnikov iz Gorice. K že bogati glasbeni ponudbi se bo tako pridružila še povsem nova koncertna sezona združenja, ki se je prvič predstavilo goriški kulturni javnosti spomladi. Pozornost namenja posebno mlajšemu občinstvu, saj nameravajo v teku sezone prirediti take koncerte, ki jih ponavadi koncertne sezone ne uvrščajo v svoj repertoar.

Za nocojšnji uvodni večer so organizatorji poskrbeli za izjemen dogodek. V avditoriju v Ul. Roma bo svetovna premierska izvedba koncerta za dva klavirja zaključnega dela devete simfonije Antona Brucknerja. Skladatelj zaradi nenadne smrti ni dokončal tega dela, po njegovih spiskih pa sta simfonijo slenila italijanska skladatelja Nicola Samale in Giuseppe Mazzuca, ki bosta tudi prisotna na koncertu.

Na oder bosta stopila pianista Stefano Micheletti in Claudio Curti Gialdino, ki bosta poleg navedene izvedla še nekaj drugih skladb. Zanimanje za glasbeni prvenec je med ljubitelji veliko. Koncert se bo pričel ob 20.45.

Za kulturno sodelovanje med Občino in Pokrajino

Novi pokrajinski odbornik za kulturo Panzera je te dni obiskal župana Scarana in se z njim pogovarjal o možnostih boljše koordiniranja kulturnega delovanja obeh krajevnih ustanov. Soglašala sta glede potrebe po ovrednotenju kulturne in turistične vloge goriskega gradu, kot tudi celotnega grajskega območja. V poročilu s srečanja je tudi rečeno, da nameravata Pokrajina in Občina sodelovati pri »valorizaciji obmejne kulture«.

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE	
V uradih nekaterih naših organizacij imajo sledeče nove telefonske številke:	
SKGZ in Kmečka zveza	531-644
ZSKD	531-495
Glasbena matica	531-508

razna obvestila

Sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamije priredi v nedeljo, 23. oktobra, s pričetkom ob 15. uri tradicionalni piknik pri Jordanu Semoliču v Jamljah. Za piknik vpisujeta do zasedbe razpoložljivih mest Ettore Moro in Marjo Semolič.

Društvo slovenskih upokoencev za Gorisko sporoča, da je rekreacijska telovadba vsak torek in četrtek ob 15. uri v telovadnici Kulturnega doma.

kino

Gorica
CORSO 18.00-22.00 »La casa n. 3«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VERDI 18.00-22.00 »Miracolo sull'ottava strada«.
VITTORIA 17.30-22.00 »Una scatenata moglie insaziabile«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Tržič
EXCELSIOR 17.30-22.00 »Lui, lei e l'altro«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Nova Gorica
SOČA 18.00-20.00 »Ona želi najboljšo«. **DESKLE** Zaprt.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
 Al Giardino - Korzo Verdi 57 - tel. 531879.
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
 Alla Salute - Ul. Cosulich 117 - tel. 711315.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Emilia Turel iz bolnišnice Janeza ob Boga v stolnico in na glavno pokopališče, ob 11. uri Francesca Jerončič iz bolnišnice Janeza ob Boga v cerkev sv. Ivana in na glavno pokopališče.

PSI išče notranjo enotnost in večjo težo na Občini

Znotraj socialistične stranke se napovedujejo premiki v smeri večje enotnosti med različnimi skrankinimi komponentami, obenem pa stranka vztraja na svoji zahtevi po preverjanju sestave in programa goriske občinske uprave. O notranjih vprašanjih so med drugim razpravljali na pokrajinskem zasedanju pristašev "Craxijske skupine", ki se sklicuje na stališča vsedravnega tajnika, pri katerem je sodeloval tudi poslanec Renzulli. Vprašanjem Goriske občine so posvetili pozornost na seji mestne sekcije.

Socialisti se kar zadeva Občino zaenkrat zavzemajo za "mekho" obliko preverjanja, vsaj v prvi fazi, ko naj bi pregledali izvajanje programa do izteka mandata leta 1990 in ocenili stanje glede številnih odprtih vprašanj. Nobena skrivnost pa ni, da se socialisti zavzemajo za povečanje prisotnosti v odboru, kjer sedi samo eden od njihovih petih občinskih svetovalcev. Najbrž bo v teku preverjanja postavljeno tudi to vprašanje v sklopu obsežnejših zamenjav v porazdelitvi odgovornosti v občinskem odboru.

Manjšinska komponenta Craxijskih pristašev pa se tudi zavzema za premostitev sedanje delitvene struje v okviru stranke. Za odpravo sedanjih tudi teritorialnih delitev med Gorico in Tržičem, ki po njihovem mnenju temeljijo bolj na različnih "tolmačenjih" kot na dejansko različnih stališčih, so predlagali neke vrste "reformistično konvencijo", na kateri bi postavili osnove za postopno dosego notranje enotnosti v PSI.

V avtoprevozništvu problemi z zaposlovanjem in konkurenco

Prav včeraj smo v našem dnevniku posvetili pozornost vprašanju uporabe (in večkrat zlorabe) tuje delovne sile pri nas. Tajništva treh zveznih sindikatov se oglašajo v zvezi s tem problemom, specifično kar zadeva zaposlovanje tujih voznikov pri avtoprevozniki podjetjih. Postavlja se vsaj dveje problemov. Po eni strani gre za zaščito tujih delavcev, ki so zlasti v podjetjih z manj kot 15 uslužbenci, kjer je sindikalna zaščita šibkejša, izpostavljeni izkoriščanju. Po drugi se s tem zmanjšuje število tukajšnjih zaposlenih v tem sektorju, ki doživlja zadnja leta zaradi raznih dejavnikov precej težko krizo.

Obenem pa se dogajajo stvari, ki so po mnenju sindikata prava farsa. S posredovanjem sindikata so pred časom

priredili poklicni tečaj za šoferje. Tukajšnji avtoprevozniki, ki se pritožujejo, da jim primanjkuje domače delovne sile, pa niso zaposlili niti enega od 14 tečajnikov. Zato sindikati postavljajo potrebo po boljših sindikalnih odnosih s predstavniki avtoprevoznikov, za celovito obravnavo vprašanj v tej gospodarski dejavnosti.

Prav tako v zvezi z vprašanji avtoprevoznitva gre zabeležiti protest domačih podjetij, ker je te dni odbor SDAG sprejel prošnjo videmskega avtoprevoznega konzorcija 8T, ki namerava na goriskem avtoterminu odpreti svoj reprezentančni urad.

Vročekrvna zakonca

Predisončnim je pred stavbo v Ul. XXIV Maggio 2 prišlo do živahnega prepira. Pod stopniščem stavbe se je kmalu zbralo precej radovednežev, malo zatem pa so prihiteli še agenti goriske Kvesture.

Kot smo izvedeli, sta se sprla bivša zakonca, ki živita že več časa narazen. Imen vročekrvnega para nam niso razkrili, dejstvo pa je, da je neki sosed telefoniral policiji, ker je opazil moža, ki je držal bivošo ženo za vrat. Ko so agenti prišli na kraj so najprej skušali pomiriti gospe, ki je bila močno razburjena, nato pa so možu nataknilo lisice. Oba so kasneje pospremili na Kvesturo, kjer se je vsa zadeva razrešila. Šlo je le za hud prepir.

Po razgovoru so ju pospremili domov. Taki prepiri so v večjih mestih gotovo že rutina, v mirnem mestecu kot je Gorica pa so še vedno poslastica za vse, ki radi brusijo jezike.

ENGLISH LANGUAGE CENTRE

- ☐ TEČAJI VSEH STOPENJ ZA OTROKE IN ODRASLE
- ☐ STROKOVNO USPOSOBLJENI IN DIPLOMIRANI PREDAVATELJI
- ☐ AVDIOVIZUALNI UČNI PRIPOMOČKI VSEH STOPENJ
- ☐ PREVAJALNE USLUGE IN KOMERCIALNO DOPISOVANJE

V GORICI - Ul. Cascino 5 - Tel. 0481/3484
 Urad posluje v popoldanskih urah

DEUTSCH INSTITUT GÖRZ

Odprl jo je Massimo Tabaj skupaj z ženo

Nova slovenska trgovina

Pretekli teden so odprli na Verdijevem korzu v Gorici novo prodajalno spodnjih oblačil Trasparenze. Trgovino bosta vodila Bianca Zorzenon in Massimo Tabaj. Kupcem bo v trgovini na razpolago prav lepa izbira moških in ženskih nogavic in okusnega spodnjega perila.

Na otvoritveni slovesnosti se je v prostorih trgovine zbralo prav lepo število znancev in prijateljev, ki so podjetnima zakonca zaleželi čimveč uspeha v novi dejavnosti. Tabaj, ki je član Slovenskega deželne gospodarskega združenja, je med drugim tudi uspešen športnik in nastopa v dresu štandreske Juventine.

Zaradi postopka uničevanja zdravstvenih odpadkov

Še polemike o upepeljevalniku

Spor med sindikati in goriskim županom glede postopka za uničevanje posebnih odpadkov iz bolnišnic se nadaljuje. Potem ko je v prejšnjih dneh deželno ravnanje za javna dela izreklo mnenje, da je sedanji postopek sprejemljiv in ga lahko izboljšajo kvečjemu s kako manjšo prilagoditvijo, se ponovno oglašajo sindikati javnih uslužbencev CGIL, ki je pred meseci zaradi tega vprašanja oklical vrsto stavk v goriskem upepeljevalniku.

Problem, na katerega so takrat hoteli opozoriti sindikati, je nevarnost, ki da so ji delavci izpostavljeni, ker delujejo upepeljevalnik s sistemom tekočih trakov. Nanje morajo postaviti tudi vreče z ostanke iz bolnišnic, pri čemer marsikdaj vreče padajo s traku, tako da morajo delavci pobirati brizgalke in druge potencialno nevarne odpadke. Kot rečeno, je deželno ravnanje sodilo, da je goriški župan ravnal povsem pravilno, ko je odredil, naj se odpadki KZE uničujejo v upepeljevalniku. Sistem prenašanja s tekočim trakom je sprejemljiv tudi za tovrstne odpadke. Če se pri tem pojavljajo problemi, svetujejo z Dežele, naj zmanjša hitrost trakov, da vreče ne bi več padale.

Prav na ta našvet se sedaj ponovno sklicuje sindikat CGIL, ki ugotavlja, da odgovor Dežele v bistvu potrjuje njihove kritike. Potreba po zmanjšanju hitrosti dokazuje, da je sistem tekočih

trakov neprimeren, saj bi po obstoječi zakonodaji morali posebne odpadke vnašati neposredno v peč za upepeljevanje (kar pa v goriskem objektu tehnično ni mogoče). Sindikat zato poziva občinsko upravo, naj čimprej poskrbi za spremembo sistema, tako da bo primeren tudi za uničevanja posebnih odpadkov.

Hkrati se je sindikat včeraj obregnil tudi ob županovo izjavo, češ da je goriški upepeljevalnik med tehnično najboljšimi v deželi. Opozarjajo ga, na neizpolnjene obveze, ki jih nalaga zakon 915 leta 1982, zaradi katerih upepeljevalnik še vedno okužuje okolje, pa tudi na potrebo po nujnih vzdrževalnih posegih, brez katerih grozi v bližnji bodočnosti prekinitve v obratovanju objekta.

Prometna nesreča

Včeraj zjutraj je prišlo na Verdijevem Korzu pri semaforju pred pokrito tržnico do lažje prometne nesreče. Ko je 48-letna Jožica Marušič iz Števerjana prečkala cesto jo je oplazil furgon, ki ga je upravljal 65-letni Bruno Brumat iz Gradišča.

Marušičevo so odpeljali z rešilcem v splošno bolnišnico, kjer so ji zdravniki ugotovili le nekaj odrgnin na nogi. Ozdravela bo v nekaj dneh. Vzroke prometne nesreče raziskujejo karabinjerji.

V prostorih knjižnice Franceta Bevka

Razstava furlanske književnosti v Novi Gorici

Od prvega teksta v furlanskem jeziku, v katerem moremo zaznati umetniško hotenje neznane pesnika, se pravi od pesnitve **Piruč miò doč inculurit**, ki jo lahko preberemo v še ohranjenem čedajskem dokumentu iz leta 1380, a je zagotovo za kakšno stoletje starejša, se pravi verjetno iz sredine 13. stoletja, pa od drugega podobnega ljubezenskega speva **Biello dumlo di valor**, in vse do najnovejše drobne furlanske antologije **Versi friulani seicenteschi**, ki je izšla pred mesecem dni v oštevilčeni posebni izdaji v samo 150 izvodih (bibliofilija!) — to je okvir, v katerem je strpano bogastvo in izredno številčno bogata razstava. Namen razstave je bil — po besedah prireditelja tega furlanskega mikrokozmosa Marijana Breclja, pripravljenega in urejenega v Goriški knjižnici v Novi Gorici — da pokaže kar moč reprezentativno — seveda v prostorskih mejah, ki so v knjižnici bile na razpolago — podoba furlanskega ustvarjanja v leposlovju. Ta namen je skušal prireditelj optično čim bolj nazorno doseči s tem, da je vse vidnejše predstavnike furlanske literature (samo v furlanščini; isti in še drugi pesniki Furlanije pišejo tudi v knjižni italijanščini) razporedil po kronološkem vrstnem redu od prvih skromnih zapisov iz prvih stoletij do današnjih dni. In tako se zvrsti nekaj sto imen, ki so zastopana zdaj z eno samo pesmijo (za najzgodnejše dobe le v fotokopiji), zdaj z nekaj knjigami.

Ce naj bi vsaj z nekaj najvidnejšimi imeni hoteli predstaviti to tako malo znano, pa Slovincem pravzaprav najbližjo literaturo, potem bi kazalo omeniti Nicoloja Morlupina, Girolama Bianconeja, Giovannija Battista Donata in v 16. stoletju še Girolama Sinija ter Giuseppa Strassolda.

V 17. stoletju ustvarjata dva najvišja vrhova, to je grof Ermete di Colloredo in prešerni Eusebio Stella. S Paulom Fistularijem se oglasi slavna videmska »klapa« (Brunelleschi, Carabello, Missio, Zucco, Sforza, Sporeno, Fabbiano). V to dobo spada tudi Goričan Gian Giuseppe Bosizio, tajnik goriškega arhidiacona, ki je po svoje prevedel Vergilovo Eneido, njegove Georgike in Bukolike, dalje Antonio Dragoni, Martin Nardon in G. G. Marusig, Goričan, ki je v svojem delu Le morti violenti ... »držal času ogledalo«, saj nam je zapustil pravo goriško črno kroniko za nekaj desetletij.

18. stoletje se v furlanski literaturi ne more pohvaliti z nobenim vidnejšim imenom, ima pa neko posebnost, ki nekako to odtehta: to je stoletje

prve furlanske knjige (1742) in raznih almanahov in pratik (almanacs, strolie). Najstarejši med njimi je Il Guardafogo (1742), pa vse do Strolie furlan, ki še sedaj prinaša v furlanske domove pristrčno domačo govorico z narodopisno, šaljivo, dovtipno, deloma literarno in umetnostnozgodovinsko vsebino.

Kolikor toliko pomemben je bil čedajski pesnik Gabriele Panciani, predvsem pisec sonetov, pa tudi sicer avtor nekaj zares lepih pesmi. Tu je še Goričan Marzio Strassoldo, Pordenonec Giorgio Comini, medtem ko piše že na prelomu stoletja Florindo Mariuzza iz Campoformida v svoji posebni govorici.

Objavljanje literarnih del v furlanščini se pomnoži v 19. stoletju, ko zapojejo in ujamejo ljudsko struno pesniki, kakršna sta predvsem Pier Zorutti — dolgo časa, vse do štiridesetih let našega stoletja idol furlanstva, pesnik, ki mu je nasledila cela vrsta posnemovalcev epigonov — in Giovanni Battista Gallerio. Tu se velja spomniti še Catarine Percoto, čeprav je v furlanščini napisala le eno delo. Vendar je to stoletje pomembno zaradi furlanske proze (Filli, Comelli) in prvih rahlih poskusov dramatike. Pomemben pesnik je Toni Broili, živo nasprotje Zoruttija, z močno socialno noto.

Prav to stoletje je tudi doba znanstvenega utemeljevanja furlanščine. Tu je vodilno delo opravil goriški jezikoslovec Graziadio Isaia Ascoli, uresničila pa ga praktično Jacopo in Giulio Pirona s svojim slovarjem. Pomembno vlogo je odigral tudi folklorist Valentino Ostermann. Na prelomu stoletja se je z miniaturno dramatikoukvarjal Carlo Favetti, praktično, za preprosto kmečko ljudstvo pa izdajal primerno gradivo Giuseppe Ferdinando del Torre. Z dramatikou sta se še ukvarjala Giuseppe Lazzarini in Goričan Luigi Merlo.

Sodobnik našega Gregorčiča je bil Piero Bonini (1844-1905) iz Palmanove; ta se je zavedal pomena, da dvigne furlanščino za upesnjevanje zahtevnejše poezije. Bonini pomeni za furlansko poezijo to, kar Carducci za italijansko.

Izreden je pojav Celsa Cescuttija, pevcu sugestivne panteistične poezije, neke vrste furlanskega Leopardija. Moderno lirično prozo piše v začetku stoletja Ugo Pellis, medtem ko je znani komunistični agitator Giovanni Minut avtor socialne pesmi.

Kar je bil v 18. stoletju Zorutti, to — seveda v manjši meri — postane v tem Giovanni Schiff, ki ga pa vsi poznajo kot Zaneto. V tem času začne svojo

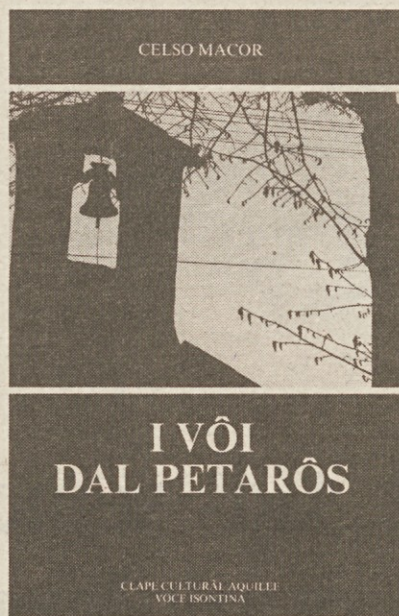

prvo furlansko poezijo Goričan Franco de Gironcoli, ki pa jo tiska šele proti koncu prve polovice tega stoletja. Seveda deluje v prvi polovici stoletja cela plejada zelo različnih literarnih osebnosti, tako: pesnika Pietro Michelini (ps. Piero Corvat) in Enrico Fruch, velik opisovalec narave Antonio Bazon, tudi nesrečni pilot Vittorio Cadell, ki je živo nasprotje vase zaprtega Ercola Carlettija, dobrega stilista in odličnega poznavalca italijanske in francoske literature. Manj pomembni so ustvarjalci kakor Giovanni Lorenzoni, avtor številnih pesniških zbirk, Emilio Nardini in Vittorio Vittorelli. Nam bližji je bil Bindo Chiurlo. Tu so še Giuseppe Malattia della Vallata, Giuseppe Collodi, Massimo Croatto in Antonio Pozza.

Med izvirno prozo in etnografskim zapisom je delo Dolfi Zorzuta, medtem ko se je Arturo Feruglio uspešno posvečal dramatik.

Leta 1919 je skupina goriških in videmskih furlanskih kulturnikov ustanovila v Gorici društvo Società Filologica Friulana, ki je še danes živo in izredno aktivno, čeprav ne združuje več vseh ustvarjajočih Furlanov, ki so razdeljeni in pripadajo različnim društvom in tokovom.

Močno zarezlo ali pravi razkol v literarnem snovanju je pomenil nastop Pier Paola Pasolinija, kasnejšega velikega italijanskega pisatelja in pesnika ter dramaturga. Pasolini je bil tedaj — pisalo se je leto 1942 — šele na začetku svoje ustvarjalne poti, ki je izdal

zbirko furlanske poezije »Poesie a Casarsa« in s tem prekinil vse Zoruttijevo epigonstvo. Furlanska lirika je zaplavala v moderne vode ustvarjanja. Pasolini je zbral okoli sebe nekaj mlajših pesnikov-začetnikov in zasnoval literarno družbo »Academiuta di Lengha Furlana«, ki so se ji pridružili Domenico Naldini, Tonuti Spagnul, Ovidio in Ermes Colussi, Cesare Bortot, kasneje pa so se ji pridružili tudi nekateri starejši pesniki, tako npr. Riccardo Castellani. S Pasolinijem se je furlanska lirika dvignila na evropsko raven, pesniki Academiute pa so ujeli korak s časom.

Pasolinijeva prenova pa je bila le en del nove furlanske književnosti, drugi, čeprav bolj konservativen, močno zakoreninjen v domačijskosti, vendar na višji stopnji kakor je bil Zoruttizem, pa je bil krog Giuseppa Marchettija, ki se je, po prvem almanahu, ki ga je izdal (in nato še večkrat) imenoval »Risultive«. Tej skupini so pripadali med drugimi Novella Cantarutti, Dino Virgili (avtor prvega romana v furlanščini), Aurelio Cantoni — nekatere pesmi teh treh je prevedel v slovenščino Alojz Gradnik — in Alan Brusini. Kasneje so se tej skupini pridružili pesniki in pisatelji Pietro Someda de Marco, Lea D'Orlandi, Maria Forte in še: Otmar Mazzolini, Renza Snaidero, Paola Baldissera, Eddy Bortolussi, Jolanda Mazzon. Spet drugo je bilo središče, ki ga je ustvaril Gianfranco D'Aronco z revijo »Il Tesaur«, ki je zbra-

la okoli sebe imena kakor: Francesca Marini-Barnaba, Enrica Cragnolini, Nadia Pauluzzo. Prenovo furlanskega pesniškega jezika sta pomagala ustvarjati Gallinaro Zof in Domenico Zannier (izredno obširna, tudi do 10.000 verzov obsegajoče pesnitve!).

Dolga vrsta lirikov, ki so jih dala trideseta in štirideseta leta: Giso Fior, Eugenio Maruzzi, Renato Appi, Leonardo Zanier, Mario Argante, Siro Angeli, Umberto Valentini, Antonio Colussi, Angelo Pittana, Enos Costantini, Amedeo Giacomini, Elio Bartolini, Elsa Buiese, Giacomo Vit, Celso Macor, Mario De Apollonio, Ida Vallerugo, Riedo Puppo, Alviero Negro in drugi. Z njihovim delom se steka živo ustvarjanje v furlanski književnosti v naš čas. Za afirmacijo furlanskega jezika pa so mnogo storili tudi zavedni furlanski duhovniki, ki so z ogromnimi napori v zadnjih desetletjih prevodili celotno sveto pismo in veliko obrednih knjig med njimi mašno knjigo ali misal; med njimi najbolj zaslužni so Francesco Placereani, Antoni Beline ter Pietro Londero.

Vsa ta imena in vse to ogromno gradivo je moč videti na tej razstavi v Novi Gorici, in še več: tu so nakazane zveze slovenščine s furlanščino, medsebojno prevajanje in spoznavanje; prikazana je obširna furlanska leksika (slovarji, slovnice, priročne šolske slovnice in berila); prevodi svetovnih klasikov furlanščino (Dante, Molière, Shakespeare, Lorca, Nazim Hikmet, Hemingway, Beckett, Čehov, Perrault itd.); furlanske bibliografije z vseh področij zgodovine, literarne zgodovine, etnologije itd.; furlanske bibliografije z vseh področij (zgodovina, literarna zgodovina, etnologija itd.); knjige zgodovinopisja, umetnostne zgodovine; veliko je furlanskih antologij; mladinska književnost; furlanska periodika. Izredno bogato in skoraj v popolnosti so prikazane vsakoletne izdaje zbornikov Società Filologica Friulana; veliko je tudi glasbeno-etnografskega gradiva.

In kljub tolikemu gradivu, se ob natančnejšem pregledu nekoliko bolj razgledani obiskovalec zave, da manjka še to in ono. Seveda. Saj so bili prireditelji prisiljeni izločiti skoraj četrtno gradiva zaradi pomanjkanja prostora...

Toda tudi taka, kakršna je, razstava pomeni prvo in doslej najširšo panoramo furlanske knjige pri nas. Je to po vsej verjetnosti prva tovrstna v Sloveniji in Jugoslaviji sploh in se jo že zaradi tega velja več kot ogledati ...

N. J.

Slike in dokumenti iz 1. vojne na razstavi Goriškega muzeja

Poškodovana svetogorska postaja

Goriški begunci v taborišču Wagner

V prvih novembrskih dneh bo minilo sedemdeset let od konca prve svetovne vojne, ko sta Avstro-Ogrska in Nemčija klonili pred močnejšimi zavezniki Anglijo, Francijo, Italijo, Srbijo in drugimi. Na vzhodni fronti je že več kot leto dni bil mir. Avstro-Ogrsko so sicer pestile tudi notranje težave. Zaradi tega cesar Karel ni mogel več vladati tako neomejeno kot je to delal dolgo let njegov predhodnik Franc Jožef.

Primorski ljudje, predvsem tisti iz goriške pokrajine so bili v begu — v raznih krajih cesarstva, nekateri pa v notranjosti Italije. Goriška je bila hudo poškodovana.

Avstro-Ogrski ni pomagala zmaga konec leta 1917, ko so, po kobariškem prodoru, Avstrijci in Nemci zasedli vso Furlanijo in del Veneta. V Avstriji je tlelo. Slovanski narodi so se opredelili za samostojne države.

V avstrijski vojski je večkrat prišlo do uporov, še zlasti s strani slovenskih vojakov. Upori so bili poleti 1918 v Judenburgu in v Gornji Radgoni. Do upora je prišlo v oktobru 1918 tudi v Codroipo, kjer je bil slovenski ljubljanski polk. Ta ni več šel na fronto, prišel je v Gorico. Slovenski oficirji in vojaki so zapodili nemško govoreče uniformirance, v Gorici pa prisegli zvestobo Narodnemu svetu ter v mestu prevzeli oblast. Italijanske čete so v Gorico prišle šele nekaj dni kasneje.

O prvi vojni in o takratnih dogodkih je bilo napisanega veliko. Goriški muzej v Kromberku pa je pripravil obsežno razstavo slik, dokumentov in drugih eksponatov, ki so na ogled v nekdanji Vili Bartolomei, Pod vinogradi v Solkanu. Odprta je že več mesecev, ogledalo si jo je veliko ljudi z obeh strani meje. Odprta pa bo še nekaj časa. Velja si jo ogledati.

Kanalčan Riko Debenjak avtor več znamk SFRJ

V Goriškem muzeju v gradu Kromberk je v teh dneh odprta velika pregledna razstava del slikarja Rika Debenjaka, rojaka iz Kanala. Ob tej priložnosti je Goriški muzej, ki se je na tak način oddolžil zaslužnemu kulturnemu delavcu — umetniku, izdal tudi pregledni katalog.

V njem so omenjene tudi znamke, ki jih je izdelal Riko Debenjak. Najvidnejši jugoslovanski likovni umetniki, med temi tudi slovenski, so po vojni izdelali več znamk. Na tak način so njihova likovna dela šla v hiše doma in v tujini v milijonih primerkov.

Riko Debenjak, tako povzemamo iz kataloga sedanje razstave, je narisal več jugoslovanskih znamk. Prve so bile izdelane leta 1953. Bile so to tri znamke posvečene Dnevu Združenih narodov. Znamke ta sicer izdelala Debenjak in M. Sedej. Izključno njegov izdelek pa je bilo 12 spominskih znamk z motivi iz jugoslovanske umetnosti, ki so izšle leta 1956. Bilo je prvič, da je tako bogat izbor umetniških spomenikov na jugoslovanskih tleh bil prikazan na znamkah, ki so romale v širni svet. Prikazani so bili razni spomeniki, ki se nahajajo v različnih predelih Jugoslavije. Na znamkah so bili napisi v raznih jezikih, v latinici ali cirilici, kar je bilo odvisno od kraja, v katerem se je nahajal spomenik. Pod sličico je na vseh tudi ime avtorja.

Večjo publiciteto so seveda imela znamke redne frankovne izdaje na temo jugoslovanske gospodarstva, ki so bile prve tiskane leta 1958. Znamk je bilo štirinajst, služile so več let za navadno frankiranje. Zaradi tega so jih tiskali večkrat, saj so prav te največ uporabljali. Na prvih osmih znamkah so bili narisani motivi iz raznih vej gospodarstva, v nekaterih primerih so bili to kraji, kjer so bili zgrajeni razni objekti. Na zadnjih šestih znamkah pa so bili motivi iz šestih glavnih mest republik.

Prejšnji teden sta sindikat CGIL in patronat INCA priredila celodnevni posvet o aidsu. Ker je tema izredno aktualna in med sprotnim poročanjem nismo uspeli izčrpati vseh poročil, posredujemo na tej strani nekaj manj poznanih aspektov tega vprašanja.

Že to, da je nekdo homoseksualec ali narkoman, ima za posledico, da živi z občutkom izrinjenosti, zavračanja, različnosti; ob grenkem spoznanju, da je potisnjen v marginalno skupino: nekako tako, kot se v nekaterih državah dogaja Židom, v drugih črnem, pri nas Slovencem.

Aids odpira vrata v še absolutnejšo osamljenost.

Če spremljamo dogajanja v zvezi z aidsom po svetu, vidimo, da ima bolezen, ob razširjenem prastrahu pred različnim, najprej politično, šele nato fiziološko razsežnost in da se je pojavila tudi kot naročena za vse obnoveleje patriarhalne družine, "moralnosti", "vrednot omikane družbe" in ne nazadnje tudi nacionalne čistosti. Na to plat je na posvetu opozoril predstavnik Zveze za boj proti aidsu Fabio Omero. Med drugim je spomnil na vojško francoskih reakcionarjev Le Pena, ki bi obolele za aidsom "izločili" iz družbe po postopku, ki jasno spominja na nacistično reševanje judovskega vprašanja. Vse bolj se tudi zdi, da bo tujcem (še posebej temnopoltim, pa tudi Turkom, Jugoslovanom, Italijanom...) dovoljen vstop v razvite države samo ob predložitvi zdravstvenega potrdila. V večjih mestih, pa tudi pri nas v Trstu, so v tem smislu groboviti pojavi skupin nasilnikov, ki obračunavajo z "umazanami pedri" ali priseljenci iz afriških dežel. Da pojav ni tui tuiti v Sloveniji, opozarja Darko Štrajn, ki je v Mladini "univerzalnost aidsa kot politične bolezni oziroma bolezni, ki povzroča simptome patološkega stanja

Aids se ne sme izroditi v izgovor za izločevanje marginalnih skupin

politiki" povezal s prepovedjo ljubljanskega festivala homoseksualcev.

Med zaključki posveta CGIL in patronata INCA je kot najpomembnejša izšla ugotovitev, da se proti takim družbenim pojavom najbolj učinkovito lahko borijo javne institucije, katerih prva naloga je zaščita obolelih in okužbi izpostavljenih državljanov. Zaščita obolelih se začne tako, da jih ne izločimo iz družbe. To se da doseči z učinkovito informativno kampanjo, ki naj spreminja predsodke in zgrešeno poznavanje bolezni ter njenega prenašanja. Vsi govorniki pa so si ob tem bili enotni, da informacija sama na sebi ni dovolj. Treba je konkretnih posegov, predvsem na področju delovnega vključevanja. Vprašanje je izredno aktualno, kajti sredstva javnega

obveščanja so že poročala o primerih seropozitivnih, katerim so javne ustanove in zasebniki odklonili delo.

Zakaj ima seropozitiven človek, ki ne kaže znakov bolezni, pravico do dela? O tem je na posvetu spregovoril upravni koordinator tržaške KZE Zigorino. Prvič: dosedanja medicinska izsledki so ugotovili, da le 10 odstotkov seropozitivnih oboli za aidsom. Z medicinskega vidika je torej seropozitiven človek sposoben za delo in nikjer ni gotovosti, da se bo ta sposobnost z leti spremenila. Drugič: izničitvi delovni potencial teh državljanov, v glavnem mladih ljudi, je nesprejemljivo s človeškega vidika, saj so v najboljših letih svojih delovnih sposobnosti. Tretjič: tudi s socialnega vidika je njihova izključitev iz delovnega razmerja

neustrezna, saj bi le obremenjevala socialne in skrbstvene službe, ki bi seropozitivne morala obravnavati kot trajne civilne invalide, seveda v breme celotne družbe. Ob teh spoznanjih pa je treba še omeniti psihološko stisko, v katero bi tako krivična emarginacija potisnila te ljudi.

Toda marsikdo bo tem teзам ugovarjal: kaj pa z nevarnostjo, da seropozitivni okuži kolege in ljudi, s katerimi pride v stik na delovnem mestu? Lahko bi rekli, da je prav temu vprašanju bil posvečen osrednji del posveta. Odgovor je v značilnostih, s katerimi se aids prenaša. Virologi s vsega sveta so ugotovili, da se prenaša le s krvjo in spermo, nikakor pa ne s solzami, z dotikom rok, s poljubi, s kašljem... Infekcija z virusom aidsa je to-

Kljub zagotavljanju zdravnikov in očitnim dejstvom, se strah pred aidsom širi in hudo pogojuje odnose med ljudmi. Toda stisk roke, slabo pomit kozarec, solze, kašelj ali poljub na usta absolutno ne prenašajo virusa, in doslej še ni primera, ki bi dokazal nasprotno.

rej enaka infekciji z virusom hepatitisa tipa B. Ta infekcija pa je resnično zelo pogosta med zdravstvenimi delavci, toda le med tistimi, ki prihajajo pogosto v stik s krvjo in okuženimi injekcijskimi iglami: kdor nima teh kontaktov, ni v nevarnosti, da bi se okužil. To velja tudi za aids, za katerega je sicer ugotovljeno, da se v zdravstvenih ustanovah širi veliko manj kot hepatitis tipa B. Kljub visokemu številu seropozitivnih in obolelih z aidsom, so doslej na svetu zabeležili le ducat primerov okužbe na delovnem mestu. To seveda ne velja za kirurge in drugo zdravstveno osebje, ki so zadožnjeni za invazivne postopke (urezi, čiščenje ran, vbodi, injekcije itd.). Zanje je nevarnost, da se okužijo, oziroma da okužijo paciente in kolege, veliko večja, tudi v primeru, da upoštevajo vseh preventivnih ukrepov. Če drži (kot piše revija *Il medico d'Italia*, febr. 1988), da se kirurg na štiri operacije vsaj enkrat rani, je vsako kolebanje odveč.

Iz teh spoznanj izhaja torej ugotovitev, da seropozitivni ne smejo opravljati tistih zdravstvenih del, kjer je nevarnost okužbe velika. Istočasno je to odgovor tudi na vprašanje, v katerih primerih naj postane testiranje za ugotavljanje aidsa ali seropozitivnosti obvezno: za vse, ki bi hoteli delati na teh izpostavljenih delovnih mestih in za vse, ki na njih že delajo.

Stran uredila:
NADJA FILIPČIČ

**Preprečevanje
aidsa vodijo v
ZDA tudi s stripi.
Oba na tihem
mislita: »Upam,
da moj partner
nima aidsa«.
Nekoliko
prepozno, ali ne?**

V odgovorih na anketo zavoda SWG

Tržačani pokazali veliko toleranco

Zadnji teden v septembru je tržaški zavod SWG, ob finančni podpori zavarovalne družbe Lloyd Adriatico izdelal med reprezentativno skupino Tržčanov anketno, ki naj bi odkrivala njihova stališča do aidsa. Ker je SWG že izvedla podobne raziskave za revijo Panorama, je lahko s primerjanjem ugotovila, da se je stopnja pravilne informacije v zadnjih letih bistveno izboljšala. Tako je denimo leta 1985 90 odstotkov intervjuvancev bilo prepričanih, da se aids prenaša tudi s slino, danes pa se je ta odstotek znižal na 30. O najbolj učinkovitih metodah za preprečevanje okužbe menijo Tržčani takole: ena tretjina se je opredelila za kondom, druga tretjina za spolne odnose z enim samim partnerjem, 12 odstotkov pa sodi, da je treba odpraviti spolne odnose s slučajnostnimi partnerji. Približno isti odstotek verjame v osebno higieno, preostali pa ne vedo. Je po njihovem mnenju razširjenost aidsa spremenila spolne navade? Kar dve tretjini intervjuvancev sta odgovorili pozitivno, ena tretjina pa negativno. Anketa je

tudi pokazala, da so intervjuvanci dobro poznali razliko med aidsom in seropozitivnostjo.

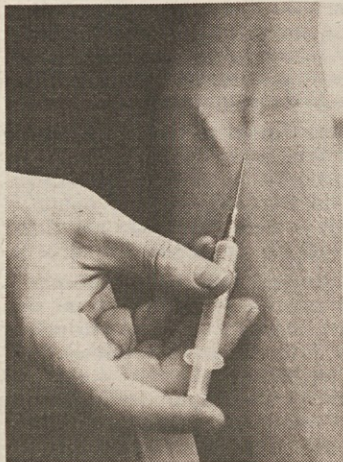
Kaj pa o vprašanju, ali naj seropozitivni še naprej delajo? Več kot dve tretjini intervjuvancev sta za to, le manjši odstotek pa je za njihovo izolacijo na domu. V tem primeru bi po mnenju velike večine morali imeti pravico do invalidnine. Le 12,5 odstotka ima togo stališče do seropozitivnih in bi jim ne priznalo invalidnine.

Zelo zanimivi so tudi odgovori na vprašanja, kako in do kakšne mere so Tržačani pripravljeni sprejeti medseboleke za aidsom in seropozitivne. Na splošno je treba ugotoviti, da so pokazali dokajšnjo odprtost, saj sta dve tretjini izjavili, da bi jih sprejelo za sosedo, prijatelje in delovne kolege. Ista razpoložljivost se kaže tudi v primeru, da bi njihov otrok imel obbolelega sošolca. Prav zato je dokaj težko tolmačiti podatek, da bi kar 55 odstotkov intervjuvanih uvedlo obvezno testiranje za vse. Proti temu ukrepu so se namreč izrekli prav vsi udeleženci posveta.

Prevenција aidsa med narkomani je tudi boj proti zasvojenosti

Z razliko od drugih držav je za Italijo značilen podatek, da je največ obolenih za aidsom in seropozitivnih (preko 70 odst.) med narkomani, ki si namilo vbričujejo v žile. Število primerov aidsa med homoseksualci, torej v drugi najbolj rizični skupini, je v zadnjih letih znatno padlo. To gre pripisati v prvi vrsti načinu življenja italijanskih homoseksualcev, ki živijo v manjši spolni promiskuiteti kot ameriški, in so obenem zelo pozorni na informativno kampanjo. Osrednjo pozornost za preprečevjo aidsa je treba torej posvetiti narkomanom, saj je med njimi največ takih, ki ga lahko razširjajo in pa takih, ki se z njim lahko okužijo.

Na posvetu je o tej problematiki spregovorila vodja centra za narkomanijo pri tržaški KZE Mariagrazia Cogliatti. Center trenutno sledi 350 narkomanom, starih med 18. in 35. letom. Z vprašanjem aidsa so se v centru začeli spopadati leta 1985, ko je prišlo do sodelovanja s imuno-transfuzijskim centrom katarske bolnišnice. Testu so doslej podvrgli 130 narkomanov (82 moških in 48 žensk), od katerih je 32 (okrog 25 odstotkov) bilo seropozitivnih. Kako jih Trst sprejema? Cogliattijeva je poudarila, da je odnos zdravstvenega osebja, s katerim so prav zaradi svoje seropozitivnosti narkomani v stalnem stiku, zadovoljiv. Tega pa se ne more trditi za širše okolje, ki te

mlade ljudi pogosto zavrača ali drugače ožigosa. Velikokrat se že zgodilo, da so jih celo v nekaterih socialno-zdravstvenih službah odklonili. Psihiatrinja je nadalje spomnila, da je tudi v koronejskem zaporu veliko število seropozitivnih, kar je treba povezati z velikim številom zaprtih narkomanov, načinom zaporniškega življenja in spolno promiskuiteto.

Toda kakšen naj bo pristop do tega vprašanja? Največkrat se "prevencijo" istoveti z "informacijo" in pri tem opusti analizo vseh aspektov, ki jih širše pojmovana prevencija zaobjema.

Primarna prevencija teži k razvijanju psiholoških in družbenih pogojev, ki naj preprečijo seganje po mamilih in torej izknanje pred stvarnimi težavami; sekundarna prevencija pa je sklop posegov v pomoč tistim, ki so že zasvojeni z mamili. Iz tega izhaja, da za pravo preventivno kampanjo absolutno ni dovolj vabilo k uporabljanju sterilizirane injekcijske igle, ampak je treba predvsem spreminjati življenjske razmere narkomanov, oziroma vseh mladih, ki so jim po mentaliteti, družbeno-kulturni stopnji, načinu komuniciranja in zanimanju, blizu. Primarna prevencija aida med narkomani je torej istočasno tudi boj proti odvisnosti od mamil. Nevarnost, da se narkoman okuži, se bistveno zniža, če mu zdravstvena služba lahko nudi ustrezne pogoje za kvalitetno življenje (delo, prosti čas, pozitivno združevanje, izobraževanje, usposabljanje, stanovanje, redna prehrana) in mu tako konkretno daje možnost za nov stil življenja in nove motivacije. Ali za drugimi besedami: Dežela naj se problema loti tako, da za vsako rizično skupino mladih (narkomani, seropozitivni narkomani, emarginirana mladiča) pripravi konkreten program namenskih posegov. Izdajanje 600 milijonov lir zasebnemu podjetju, ki naj pripravi reklamo o nevarnosti okužbe z injekcijskimi iglami, pa je za javno ustanovo naravnost nesmiselno...

Na knjižnem sejmu nad 7 tisoč založnikov iz skoraj stotih držav

Italijanska kultura v ospredju na olimpiadi knjige v Frankfurtu

Olimpiada knjige. Tako bi lahko s športno izposojenکو označili največji knjižni sejem na svetu, ki so ga včeraj slovesno odprli v Frankfurtu in ki bo do 10. oktobra predstavljal bralcem štiridesetih zapovrstjo letno knjižno bero tokrat rekordnega števila založnikov (7.000) iz skoraj stotih držav sveta.

Letošnja jubilejna Buchmesse je posvečena Italiji, ki jo želijo Nemci približe spoznati v pričakovanju »evropskega« leta 1992. O goethejevski »deželi citrona« — tako je naglasil direktor frankfurtskega sejma Peter Weidhass — bi radi posredovali s pomočjo knjige sodobnejšo, kulturnejšo sliko, da bi v zavesti nemških bralcev razblinili kalupske predstave o polotoku gondol in špagetov. Zato so v ogromno Kongresshalle povabili nad 400 italijanskih založnikov, razstavili okrog 3.500 knjig o Italiji, pospešili v zadnjem času prevajanje in izid italijanskih knjig v nemščini ter omogočili, v dogovoru z italijansko vlado, tudi spremljevalno pobudo »Italijanski dnevnik«, ki bo te dni s filmskimi, gledališkimi, glasbenimi, baletnimi in drugimi predstavami, z osmimi razstavami ter številnimi srečanji ali predstavitvami nudila v Frankfurtu in drugih nemških mestih prerez zdajšnjega italijanskega kulturnega trenutka.

V svetovni areni knjižne pozornosti bodo te dni predvsem italijanski avtorji, med njimi še posebej Umberto Eco z novim romanom Foucaultovo nihalo, ki ga bodo po Frankfurtu prevedli kar v 25 jezikov. Toda na ogromnem razstavišču, kjer se moraš od ene do druge hale voziti kar s kolesom ali z minibusom, se obiskovalci zanimajo tudi za druge italijanske pisce: Moravio, Bompiani in Einaudija z njunimi založniškimi spomini, Bevilacqua, Ginzburgovo, Cederno idr., pa tudi za naša »deželna« italijanska avtorja, Claudia Magrisa s komedijo Stadelmann in Carla Sgorlona z romanom Calderas.

Nekaj Trsta je tudi v reprodukciji kavarne Specchi, kjer je italijanski minister za turizem in prireditve Franco Carraro oral včeraj opoldne pobudo Film in literatura, ciklus najznačilnejših italijanskih filmskih stvaritev.

Ob italijanskem se v Frankfurtu predstavlja tudi jugoslovansko oziroma slovensko založništvo z zadovoljivim številom knjig, tiskarn in založb (skupaj 54), med katerimi gre omeniti zlasti koroško založbo Wieser iz Celovca, ki daje bralcem na ogled ob Handkejevi Ponovitvi tudi komaj natisnjen Slataperjev Moj Kras v nemškem prevodu Ilse Polack in Kosovlove Pesmi v prevodu Ludwiga Hartingerja.

Letošnji Frankfurt napoveduje po splošnih ocenah dokajšen razmah založništva v Evropi in še posebej v Italiji do leta 2021, izkušeni knjigotržci in založniki pa svarijo, da ne kaže biti preoptimisti in da so projekcije ter statistike, ki jih ta knjižni sejem ponuja, narejene na podlagi predvidenih natisov, ne pa dejanskih prodaj: kot v športu torej tudi na knjižni olimpiadi ne gre brez dopinga.

MIRAN KOŠUTA

Buchmesse sta odprla italijanski zunanji minister Andreotti in njegov zahodnonemški kolega Genscher

Gledališka posvetovalnica

Wildov dandy Algernon

V petek, 14. oktobra, bo Slovensko stalno gledališče uprizorilo Wildovo komedijo *Važno je imenovati se Ernest*.

Tako se vam predstavijo glavni interpreti.

Pišem se ALGERNON. To je aristokratsko ime. Polovico tistim, ki bankrotirajo je ime Algernon. Kar se tiče denarja moram reči, da sem resnično na tesnem, in da razen dolgov imam le dokaj razkošno stanovanje na Holí Moon Streetu.

V prostem času, med povabi na čaj, kosila in večerje igram klavir. Ne, ne igram brezhibno, brezhibno zna igrati vsak — vendar igram s strastjo. Pravijo, da sem dandy. English dictionary pravi, da je to človek, ki posveča prekomerno skrb do oblačil in lepega obnašanja v družbi. No, to je res. Zelo rad se lepo oblačim, pa tudi v boljšo družbo rad zahajam. S sorodniki večerjam enkrat tedensko. Popolnoma dovolj je z lastnimi sorodniki večerjat enkrat tedensko. Sorodniki so namreč čreda dolgočasnežev, ki si niti od daleč ne predstavljajo, kako je treba živeti. Imam prijatelja Ernesta Worthinga, ki me večkrat obišče. To je najskromnejši človek, kar sem jih v življenju spoznal.

Za svoje skrivnostne potepe sem izumil gospoda Bumburyja. Ta živi na deželi in je zelo slabega zdravlja. Njegove pogoste zdravstvene krize mi omogočajo nemoten odhod z doma. Imam zunanjo kakšno simpatijo? Naravno! Ženske! Do ženske se ne moreš obnašati dru-

gače, kot da spiš z njo, če je čedna, če ne pa s kakšno drugo. Sicer pa vem, da se dekleta nikoli ne možijo z moškimi, s katerim se spogledujejo. Dokaz nam je nenavadno visoko število samskih moških, ki so na voljo vsepovsod. Moja edina skrb je ta, da bi se ne komprometiral, kajti v snubljenju ni nič romantičnega. Poleg vsega si lahko celo usliši, vsaj navadno je tako.

Zlate teorije o zakonskem življenju po kateri so trije družba, dva pa nič, se držim stoodstotno. Ne vem sicer kako dolgo bo to trajalo. Spoznal sem namreč neko Cecily Cardew. Upam, da ne pretiravam, če rečem, da je to najslajše, najdražje in najlepše dekle na svetu. Zdi se mi utelešenje absolutne popolnosti.

Usoda likov Borisa Zuljana v tržaški Občinski galeriji

Slovenski slikar Boris Zuljan predstavlja te dni v tržaški Občinski galeriji svojo letošnjo umetniško žetev, ki jo je naslovil *Usoda likov*. To je že njegova 18. osebna razstava. Ob odprtju razstave konec septembra je likovni kritik Carlo Milič zaustavil ob bistvu Zuljanovih novih abstraktnih zasnov in podčrtal, da začenja v Zuljanov likovni svet prodirati zanimiva figurativnost človeškega telesa.

Boris Zuljan se je od prvotne pokrajinske predmetnosti, s katero se je prvič predstavil javnosti leta 1970 na prosekem ex tempore, dokopal do bližje osebnosti v abstraktnosti del. Razvojne razsežnosti njegove abstraktnosti so bile umerjeno napredujoče in so letos gotovo dosegle največji razmah. To sta jasno pokazali veliki platni na skupnih razstavah tržaških likovnikov v Vidmu in na Gradu sv. Justa.

Presenečenje nove razstave predstavlja dejstvo, da skuša sedaj slikar vnesti nova odkritja v nastopajočo novo fazo svojega dela, v katero vnaša človeško prisotnost. Prikazal jo je v treh slikah obrazov, a najboljše v veli-

Boris Zuljan

ki slike z ljudmi v naravni velikosti, ki krasi izložbeno okno. V njej je res uspel ujeti oblike teles oziroma utesniti igro dinamičnega razmaha barv. (M. B.)

Največja pozornost metodologiji pouka in problematiki učbenikov Slavistično zborovanje v Mariboru

Letošnje slavistično zborovanje bo v Mariboru od 13. do 15. oktobra. Program te tradicionalne prireditve je letos nadvse zanimiv tudi za nas, ki živimo izven meja matične domovine. Pri pregledu sporeda najprej opazimo to, da je celoten program zasnovan nekoliko drugače kot doslej, saj je število referatov omejeno in so osredotočeni na nekaj določenih tematik, tako da bodo imeli referenti in diskutanti na voljo več časa, kot se je navadno dogajalo. Poleg tega pa je zanimivo in razveseljivo tudi dejstvo, da je organizator zborovanja, Slavistično društvo Slovenije, posvetil največjo pozornost metodologiji pouka in problematiki učbenikov, kar je tudi v našem prostoru še posebej boleča zadeva.

Poglejmo po vrsti program letošnjega zborovanja. V četrtek, 13. oktobra, dopoldne — slovesen začetek bo ob 10. uri — se bo izvršilo pet predavanj iz gostiteljskega prostora: Zmago Porekar, B. Hartman in F. Zdravec bodo orisali lik Rudolfa Maistra, G. Kocjan bo predstavil Majcnovo kratko prozo, Zinka Zorko pa narečno podoba mariborskega predmestja. Popoldanski del je posvečen jezikoslovju in metodiki: T. Korošec bo predaval o besediloslavlju, O. Gnamuš o pragmatiki kot jezikoslovni vedi, F. Žagar pa o domišljijem spisu. J. Toporišič, T. Logar in Alenka Kozinc bodo obravnavali vprašanje učbenikov v srednjih in osnovnih šolah.

Naslednji dan je še izraziteje posvečen metodologiji pouka in osnovni šoli (Jože Lipnik, Usmerjeno tiho branje;

Milan Dolgan, Delo z besedilom kot možnost človekovega poustvarjanja: Marija Kolar, Umetnostno besedilo v osnovnošolskem učbeniku). Nadalje bodo trije referenti načeli problematiko tekmovanja za Cankarjevo priznanje (Marija Končina, Marta Kocjan, Boža Krakar Vogel). Popoldanski del bo potekal v dveh sekcijah istočasno. Medtem ko bodo slovenisti poslušali referate iz literarne zgodovine in kritike (B. Paternu, N. Jež, H. Glušič, Janko Čar), se bodo v slavistični sekciji zvrstili naslednji predavatelji: Aleksandra Derganc, Aleksander Skaza, Miha Javornik, Tone Pretnar in Albinca Lipovec.

V soboto, 15. oktobra, bo poučni izlet po Slovenskih goricah mimo domov in obeležij književnikov in jezikoslovcev tega področja.

Zanimiv, bogat in predvsem smotrno sestavljen program torej, ki bo gotovo sprožil nova razmišljanja in obogatil udeležence z novimi spoznanji. Žal je med prijavljenimi le malo profesorjev slovenščine, najbrž zaradi težav, ki nastajajo s suplencami, in zaradi nekritih stroškov, ki bremenijo posameznike. Slavistično društvo Trst se pogovarja s Sindikatом slovenske šole ter z Deželnim skrbništvom, da bi se udeležba na tem zborovanju štela kot strokovno izpopolnjevanje in bi bila vključena v obveznih 40 ur, vendar v primeru, da prošnja ne bo ugodno rešena, velja običajna solidarnost znotraj delovnega kolektiva ob podpori in razumevanju ravnateljev.

(vrt)

Katalog črnobelih fotografij je izdalo Javno večnamensko središče iz Ronk

Osem fotografov o Slovencih, ki živijo ob meji

Mario Magajna: Splav ladje Victoria (Trst, 18. 5. 1951)

Sergio Ferrari: Kraški pust (Opčine 1984)

Arnaldo Grundner: Kanal

Javno večnamensko središče iz Ronk je pred kratkim izdalo fotografski katalog z naslovom *Slovenci ob meji*, ki zaključuje, kot uvodoma poudarja predsednik Rinaldo Rizzi, pogumni "kulturni načrt o poznavanju slovenske danosti v Italiji", pri uresničevanju katerega je vloga protagonista igrala revija *Il Territorio*. Večnamensko središče s Trziškega je že dolgo časa zelo pozorno do kulture sožitja in do kulturnih utripov, ki pretresa-

jo naše obmejno področje. Revija *Il Territorio* je pred kratkim izdala "brez mistificiranja in maliččenja" zelo zanimivo monografijo o slovenski navzočnosti in kulturi v deželni stvarnosti, sedaj pa pripravlja podobno delo o italijanski narodnosti skupnosti v Jugoslaviji.

Fotografski katalog *Slovenci ob meji* (str. 135, lir 15.000) objavlja črno-bele prispevke osmih fotografov, katerih ustvarjalnost je tesno povezana z

življenjem Slovencev ob mejah. Prvo in častno mesto pripada Marju Magajni in njegovim kronističnim posnetkom iz prvih povojnih let, ki jih je avtor že objavil v publikaciji "Trst v črno-belem". Branko Lenart nam posreduje zanimiv prerez narodnih in verskih komponent, ki označujejo tržaško realnost. Za vsako komponento je izbral znano osebnost ter zemljepisni, oziroma zgodovinski motiv, ki je s to komponento tesno povezan. Mauri-

zio Frullini je izbral portrete znanih osebosti, ki bogatijo kulturno življenje Slovencev v Italiji, Milenko Pegan pa obraze "neznanih in majhnih" ljudi, ki po svoje tudi vrtijo kolesje zgodovine. Sergio Ferrari ima zelo rad folkorne in ljudske trenutke v življenju nekega naroda. Joško Prinčič in Viljem Zavadlav pa sta za osnovno motiviko izbrala kamen in njegovo nenadomestljivo vlogo v bivanjskem vsakdanu naše manjšine. Arnaldo

Grundner pa je ob koncu kataloga ovrednotil zemljepisno okolico, s posebnim poudarkom na naturalistično specifikko nekaterih krajev.

Uvod v katalog je, kot že omenjeno, napisal Rinaldo Rizzi, spremno besedo pa nekdanji urednik tržaškega Piccola Fabio Amodio, ki sedaj dela v Bocnu pri tamkajšnjem dnevniku Alto Adige. Njuna posega s krajšimi življenjskimi sodelujočih fotografov so prevedli tudi v slovenščino in nemščino. SANDOR TENCE

mladi in delo

javni natečaji

UNIVERZE

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za tri pomožne tehnike tehnično-znanstvenega centra tržaške univerze. Natečaja se lahko udeleži, kdor je končal poklicno šolo in nižjo srednjo šolo ali pa je bil že pet let zaposlen z nižjo kvalifikacijo ter je že polnoleten in nima še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). Prošnjo za natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, na kolkovanem papirju ter jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli studi di Trieste, Piazzale Europa 1, 34100 Trst. Rok za predložitev prošnje **zapade 24. oktobra 1988**. Za ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 23. septembra 1988.

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za šest izvajalcev Centra za obdelavo podatkov. Natečaja se lahko udeleži, kdor je končal poklicno šolo in nižjo srednjo šolo ali pa je bil že pet let zaposlen z nižjo kvalifikacijo ter je že polnoleten in nima še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). Prošnjo za natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, na kolkovanem papirju ter jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli studi di Trieste, Piazzale Europa 1, 34100 Trst. Rok za predložitev prošnje **zapade 24. oktobra 1988**. Za ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 23. septembra 1988.

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za dva grafična tehnika centra splošnih tehničnih in pomožnih storitev tržaške univerze. Natečaja se lahko udeleži, kdor je končal poklicno šolo in nižjo srednjo šolo ali pa je bil že pet let zaposlen z nižjo kvalifikacijo ter je že polnoleten in nima še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). Prošnjo za natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, na kolkovanem papirju ter jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli studi di Trieste, Piazzale Europa 1, 34100 Trst. Rok za predložitev prošnje **zapade 24. oktobra 1988**. Za ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 23. septembra 1988.

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za enajst administrativnih sodelavcev centra za administracijo in računovodstvo tržaške univerze. Natečaja se lahko udeleži, kdor je končal poklicno šolo in nižjo srednjo šolo ali pa je bil že pet let zaposlen z nižjo kvalifikacijo ter je že polnoleten in nima še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). Prošnjo za natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, na kolkovanem papirju ter jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli studi di Trieste, Piazzale Europa 1, 34100 Trst. Rok za predložitev prošnje **zapade 24. oktobra 1988**. Za ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 23. septembra 1988.

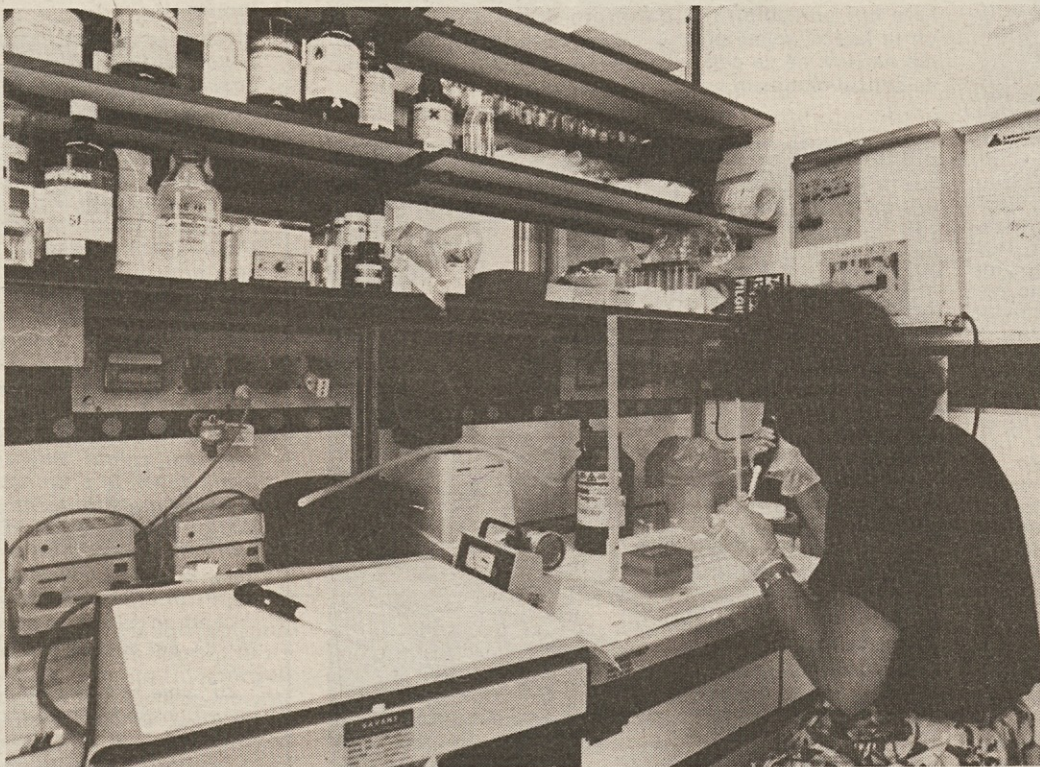
Mednarodna šola za visoke študije razpisuje javni natečaj za 2 šoferja centra splošnih tehničnih in pomožnih storitev. Natečaja se lahko udeleži, kdor je končal osnovno šolo ali nižjo srednjo šolo ali pa izpolni obvezno šolanje, je že polnoleten in nima še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) ter ima vozniško dovoljenje kategorije "C". Prošnjo za natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, na kolkovanem papirju ter jo poslati na naslov: Scuola internazionale superiore di studi avanzati, Ufficio personale, Viale Miramare 325, 34014 Trst. Rok za predložitev prošnje **zapade 17. oktobra 1988**. Za ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 16. septembra 1988.

OSTALI JAVNI NATEČAJI

Tržaška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za primarija gastroenterološkega oddelka. Natečaja se lahko udeleži diplomanti medicinske fakultete, ki so vpisani v poklicni seznam in nimajo še 50 let. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za to vodilno mesto, navedene v Deželnem vestniku št. 89 z dne 13. julija 1988. Rok za vpis na natečaj **zapade 28. oktobra 1988**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Unità Sanitaria Locale n. 1 Triestina, via Farneto 3, 34100 Trst. Ostale informacije lahko interesi dobijo na oddelku za osebje tržaške KZE.

Tržaška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za mehanskega inženirja pri medkrajevni službi za preventivo. Natečaja se lahko udeleži diplomirani inženirji, ki so že tri mesece pred zadnjim rokom za vpis na natečaj vpisani v poklicni seznam. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 89 z dne 13. julija 1988. Rok za vpis na natečaj **zapade 28. oktobra 1988**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Unità Sanitaria Locale n. 1 Triestina, via Farneto 3, 34100 Trst. Ostale informacije lahko interesi dobijo na oddelku za osebje tržaške KZE.

Tržaška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za zdravstvenega nadzornika. Natečaja se lahko udeleži, kdor nima še 45 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in ima že

Delo v laboratoriju

(Foto D. Križmančič)

triletne delovne izkušnje kot zdravstveni nadzornik ter je vpisan v poklicni seznam. V poštev bodo prišli kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 89 z dne 13. julija 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Unità Sanitaria Locale n. 1 Triestina, via Farneto 3, 34100 Trst. Ostale informacije lahko interesi dobijo na oddelku za osebje tržaške KZE.

Goriška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za citološkega tehnika. Natečaja se lahko udeleži diplomirani citološki tehniki, ki so že polnoletni in nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 96 z dne 27. julija 1988. Rok za vpis na natečaj **zapade 28. oktobra 1988**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Unità Sanitaria Locale n. 2 Goriziana, Ulica Vittorio Veneto 24, 34170 Gorica. Ostale informacije lahko interesi dobijo na sedežu KZE št. 2 v uradu za osebje v Gorici, telefon: 0481/87451.

Goriška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za 2 izvedenca v kemiji. Natečaja se lahko udeleži industrijski izvedenci, specializirani v industrijski kemiji, ki so že polnoletni in nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 113 z dne 9. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Unità Sanitaria Locale n. 2 Goriziana, Ulica Vittorio Veneto 24, 34170 Gorica. Ostale informacije lahko interesi dobijo na sedežu KZE št. 2 v uradu za osebje v Gorici, telefon: 0481/87451.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za primarija oddelka za diabetologijo zdravstvene ustanove S. Maria della Misericordia v Vidmu. Natečaja se lahko udeleži diplomiranci medicinske fakultete, ki nimajo še 51 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. Poleg tega morajo zadostiti vsem pogojem, ki jih tako vodilno mesto po zakonu zahteva. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za primarija oddelka za endokrinologijo zdravstvene ustanove S. Maria della Misericordia v Vidmu. Natečaja se lahko udeleži diplomiranci medicinske fakultete, ki nimajo še 51 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. Poleg tega morajo zadostiti vsem pogojem, ki jih tako vodilno mesto po zakonu zahteva. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za 5 tehničnih vodij laboratorija za analize. Natečaja se lahko udeleži, kdor nima še 46 let (razen izjem, ki jih predvideva

zakon) in je že tri leta opravljal poklic, za katerega je razpisan natečaj. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za tehnika laboratorija za analize. Natečaja se lahko udeleži, kdor še nima 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) je končal univerzitetno šolo za laboratorijske tehnike ali pa je obiskoval dveletni tečaj za laboratorijske tehnike, ki ga prireja državna zdravstvena enota. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za inženirja koordinatorskega, specializiranega v prevozih, elektroniki ali elektrotehniki. Natečaja se lahko udeleži diplomirani inženirji, ki nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam ter so vsaj deset let opravljali poklic, za katerega je razpisan natečaj. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za dva industrijska izvedenca, specializirana v elektroniki. Natečaja se lahko udeleži industrijski izvedenci, specializirani v elektroniki, ki nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za industrijskega izvedenca, specializiranega v elektrotehniki. Natečaja se lahko udeleži industrijski izvedenci, specializirani v elektrotehniki, ki nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za industrijskega izvedenca, specializiranega v mehaniki. Natečaja se lahko udeleži industrijski izvedenci, specializirani v mehaniki, ki nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisani v poklicni seznam. V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki iz-

polnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za tri babice. Natečaja se lahko udeleži babice, ki še nimajo 46 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon), so vpisane v poklicni seznam in so že tri leta opravljale poklic, za katerega je razpisan natečaj. V poštev bodo prišle tiste kandidatke, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za dve babici. Natečaja se lahko udeleži izsolane babice, ki še nimajo 35 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) in so vpisane v poklicni seznam. V poštev bodo prišle tiste kandidatke, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 110 z dne 10. septembra 1988. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovanem papirju in jo poslati na naslov: Presidente dell'Unità Sanitaria locale n. 7, Udinese, Via Colugna 50, 33100 Videm.

delo dobi

Prodajni svetovalci, ki imajo že 23 let in jih še nimajo 40. Zaposlitev jim ponuja državno podjetje. Pogoji: lasten avtomobil, soliden zunanji izgled in dobro morajo obvladati italijanščino. Kogar zanima naj telefonira na številko: 049/662189.

Izkušen prodajalec delikates, ki nima še 46 let. Kogar zanima, naj telefonira od 20. do 21. ure na številko: 040/213491.

Mladi, ki se želijo zaposliti v finančnem, zavarovalnem in kupoprodajnem sektorju. Zaposlitev jim ponuja družba v razmahu. Kogar zanima naj telefonira na številko: 040/64646 ali 68838.

Otroška varuška. Kogar zanima naj telefonira na številko: 040/772734

Mladi, ki so odslužili vojaščino in nimajo še 35 let. Zaposlitev jim ponuja zavarovalniška družba RAŠ s sedežem v Ulici Martiri della Libertà 8. Možni so zelo zanimivi zaslužki. Kogar zanima, naj telefonira na številko: 040/68211.

delo išče

19-letna knjigovodkinja išče zaposlitev kot uradnica. Ima že nekaj delovnih izkušenj v izvoznouvoznih in špedicijskih podjetjih. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z26".

Knjigovodkinja, ki obvlada trgovsko korespondenco v nemščini in angleščini in strojepisje, išče zaposlitev kot uradnica. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z27".

Knjigovodkinja išče prvo zaposlitev. Diplomirala je na STTZ Žiga Zois. Obvlada trgovsko korespondenco v angleščini in nemščini ter strojepisje. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z35".

Knjigovodkinja s poletno delovno prakso. Diplomirala je na STTZ Žiga Zois. Obvlada trgovsko korespondenco v angleščini in nemščini ter strojepisje. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z34".

Knjigovodja z delovno prakso na pomorski agenciji in kot trgovski potnik. Diplomiral je na STTZ Žiga Zois. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z33".

Knjigovodja s poletno delovno prakso. Diplomiral je na STTZ Žiga Zois. Obvlada trgovsko korespondenco v angleščini in nemščini. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z32".

Knjigovodkinja s poletno delovno prakso. Diplomirala je na STTZ Žiga Zois. Poleg slovenščine in italijanščine, obvlada trgovsko korespondenco v angleščini in nemščini ter strojepisje. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z29".

Knjigovodkinja išče prvo zaposlitev. Diplomirala je na STTZ Žiga Zois. Obvlada trgovsko korespondenco v angleščini in nemščini ter strojepisje. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Z30".

Že dosežen za vse leto predvideni obseg poslovanja

Vsestranski poslovni uspehi

podjetja PRIMEX v Novi Gorici

Delovna organizacija z zunanjo trgovino PRIMEX—PRIMORJE EXPORT, ki deluje v Rožni dolini, na Mednarodnem mejnem prehodu v Vrtojbi, pa tudi drugod v Jugoslaviji in v tujini, dosega nove rekorde v svojem poslovanju. Do konca septembra je to podjetje doseglo letošnji delovni načrt. Plan je predvideval posle v vrednosti okrog 240 milijard lir. PRIMEX pa bo letos dosegel poslovanje oziroma posle v vrednosti približno 300 milijard lir. To so posli, ki jih dosegajo iz različnih naslovov: tako pri izvozu blaga iz Jugoslavije v Italijo in v druge tuje države, pri izvozu storitev s tovornjaki in v drugih oblikah, pa seveda pri uvozu najrazličnejšega blaga, surovin in drugih potrebščin, ki jih PRIMEX nabavlja v tujini za potrebe mnogih podjetij po vsej Jugoslaviji.

Skratka novi uspehi v poslovanju velike delovne organizacije ob meji, ki že dolgo uživa sloves in ugled po vsej Jugoslaviji, v Italiji ter drugod po svetu. Sadovi letošnjega poslovanja so bili tudi povod za pogovor s Aleksandrom Lovcem, direktorjem PRIMEX-a, podpredsednikom občine Nova Gorica ter strokovnjakom s področja gospodarskih odnosov in sodelovanja Slovenije in Jugoslavije z Italijo.

Tovariš Lovce, odkod tako hiter razvoj PRIMEX-a, porast poslovanja te delovne organizacije v letošnjem letu?

»Naši rezultati so zagotovo posledice in dosežek dolgoletnih skrbnih vlaganj v lastne strokovne kadre, mlade kadre, sposobne ljudi. Toda uspehi so tudi rezultat dobrega odnosa in zaupanja, ki ju gojimo do naših komitentov, naj bo dobavitelj ali pa kupec. Seveda pa so poslovni uspehi tudi rezultat prizadevanj in uspešnega dela našega kolektiva.«

Delovna organizacija, ki jo tako uspešno in učinkovito vodite, poglablja poslovanje tudi v kakovostnem pogledu. V poslovanju uvajate elektroniko, financirate kooperacijske posle s tistimi gospodarskimi organizacijami, ki svojo proizvodnjo ali storitve namenjajo izvozu. Kolikšna je vrednost kooperacijskih pogodb oziroma poslov, ki jih financira PRIMEX?

»Tudi v Jugoslaviji bomo morali slediti razvoju razvitega zahodnega sveta. V tem svetu zelo hitro napredujejo tudi na področju informatike, računalniškega zbiranja in uporabe podatkov. V našem podjetju smo že nekako pred tremi leti ugotovili, da je nadaljnji napredek v poslovanju odvisen od informacijskega sistema. Zato sedaj s računalniki obvladujemo pri-

»Za letos bi težko ocenil vrednost kooperacijskih pogodb. Toda v poslovni usmeritvi PRIMEX-a je zapisano, da se okrog 30 odstotkov naše akumulacije vlaga v izvozno usmerjene proizvodne programe. Gre za različne oblike dela, tako tudi za dolgoročno kreditiranje naložb, za vlaganje v opremo, pa za kratkoročne oblike financiranja izvozu namenjenih proizvodnih in drugih programov.«

Ali gre za sodelovanje s podjetji v vsej Jugoslaviji?

»Seveda, pri financiranju kooperacij sodelujemo z našimi poslovnimi partnerji po vsej državi. Zadnje večje vlaganje je bilo v Makedoniji, na območju Resna, kjer smo v začetku tega leta investirali okoli 30 milijard starih dinarjev, in sicer za industrijsko proizvodnjo sintetičnih vlaken.«

S kolikšnim številom poslovnih

Kakšna pa je organiziranost podjetja PRIMEX v Jugoslaviji?

»Da začnem kar v Sloveniji. Svoje poslovne enote imamo v Tolminu in Mariboru, razmišljamo pa tudi o ustanovitvi predstavništva v Ljubljani. Potem imamo lastna predstavništva v Zagrebu, Sarajevu, Skopju in v Beogradu. Razmišljamo pa še o predstavništvih v Prištini na Kosovu, v Novem Sadu in kje ob jadranski obali.«

PRIMEX je že v preteklosti vložil velika sredstva za dograjevanje in usposabljanje mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi. Kolikšna so bila ta sredstva? Kaj bo obsegala prva faza gradnje carinske cone, ki je v teku? In nadalje, kolikšno je zanimanje za carinsko cono, za financiranje gradenj ali za poslovno sodelovanje z njo v Jugoslaviji, Italiji in tudi v drugih državah?

»Ocenjujemo, da znaša revalorizirana vrednost dosedanjih vlaganj našega podjetja v carinsko cono v Vrtojbi približno 2,7 milijarde dinarjev (novih). V teku je izvajanje nove investicije Poslovne skupnosti PRIMEX—PROJEKT Nova Gorica v vrednosti okoli 7 milijard dinarjev. To pomeni, da bo z novim prvim objektom carinske cone, ki bo zgrajen do konca maja leta 1989, naložba znašala skupaj približno 10 milijard novih dinarjev, kar zagotovo ni majhna stvar. Seveda smo se za to investicijo odločili predvsem zaradi velikega zanimanja za carinsko cono Nova Gorica. Žal interesentov, ki prihajajo v Vrtojbo iz Jugoslavije in tudi iz tujine, še nimamo kaj pokazati, razen območja, kjer bo bodoča carinska cona zgrajena. Da pa bo zanimanje za naložbo v carinski coni še večje, bo potrebno tudi marsikaj spremeniti v zakonodaji o vlaganjih tujega kapitala v Jugoslaviji, o carinskih conah, carini in tako naprej.

Naj poudarim, da se v Italiji zelo zanimajo za carinsko cono v Vrtojbi. Zanimanje občutimo tudi v drugih državah. Tuje poslovne ljudi najbolj zanima to, pod kakšnimi pogoji bi lahko s svojim kapitalom sodelovali pri razvoju cone. Posebej je važen dobitek od posamezne investicije. Skratka za tuje je najbolj pomemben kapital in možnosti za njegovo ovrednotenje.«

PRIMEX sodeluje pri razvoju brezarinskih prodajal ob jugoslovansko-italijanski meji. Kaj sploh menite o takšni obliki pridobivanja deviznih sredstev prek brezarinskih prodajal?

»PRIMEX nima namena, da bi na veliko širil in ustanavljal t. i. brezarinske prodajalne. V naši poslovni usmeritvi si prizadevamo, da takšne tr-

Vemo pa, da bi precej takega blaga lahko kupili tudi doma, na primer v brezarinskih prodajalnah. Če bi se temu resno in odgovorno posvetili, si upam trditi, da bi devizni priliv iz naslova poslov v brezarinskih prodajalnah lahko dosegel celo do milijarde dolarjev letno.«

Koliko delavcev pa sedaj zaposluje PRIMORJE EXPORT?

»Naše podjetje sedaj zaposluje 420 ljudi. Vsi seveda ne delujejo le v Rožni dolini, v Novi Gorici ali na mejnem prehodu v Vrtojbi. Naši delavci so tudi po raznih predstavništvih v Jugoslaviji in v poslovnih enotah v tujini. Morda bomo še zaposlovali, toda le strokovno dobro usposobljene kadre.«

Vi večkrat poudarjate, da na ravni Jugoslavije ni zadostnega razumevanja za specifične razmere in možnosti obmejnih krajev, da prispevajo k splošnemu razvoju sodelovanja ter gospodarskih in drugih stikov med Jugoslavijo in Italijo. To se kaže tudi v obnavljanju glede gradnje t. i. Osimskih cest, pa tudi v počasnem izvajanju sporazumov Mikulić-Gorica, o italijanskih kreditih ali prispevkih za ozdravitev in razvoj jugoslovanskega gospodarstva. Vi ste bili član jugoslovanske delegacije ob obisku predsednika vlade Branka Mikulića v Rimu. Zakaj so finančni sporazumi, ki predvidevajo pomoč oziroma prispevke v znesku okoli 500 milijonov dolarjev za našo državo, ne izvajajo? Ti zastoji povzročajo škodo vsemu jugoslovanskemu gospodarstvu, pa tudi projektom, ki bi jih iz italijanskih kreditov financirali v obmejnih krajih na Primorskem.

»Če najprej obravnavam gradnjo cestnih povezav med Italijo in Jugoslavijo, poudarjam, da je tudi predsednik slovenske vlade zagotovil, da se bodo tako imenovane Osimske ceste kmalu vendarle začele graditi. Mislim, da je za to skrajni čas, kajti časi za prevoze s kočijami so že zdavnaj minili. Leta 1992 se bodo države, članice Evropske skupnosti še bolj združile, mi pa se nahajamo v njihovi bližini in sosesčini in sedaj s tako velikim gospodarskim sistemom nimamo nobene primerne prometne in prevozne povezave. Po teh smereh ne bodo potovale samo informacije in se izmenjavale ideje, marveč bodo potovale tudi ogromne količine blaga in tujih tovarov. Od nas je odvisno ali nas bo ta asociacija, to je Evropska skupnost, obšla ali pa se bodo izmenjave opravljale tudi čez Jugoslavijo. Kar se tiče finančnega posojila, pa olajšav in drugih ugodnosti, ki jih je Italija priznala ali odobrila Jugoslaviji, v Jugoslaviji preveč kompliciramo. Dokazali smo, da smo bili neučinkoviti že pri izbiri projektov, predlaganih za financiranje iz italijanskih virov, pri pripravah za pogovore v Rimu, sedaj pa dokazujemo tudi našo neučinkovitost pri izkoriščanju sredstev, ki jih nudi Italija. Tudi PRIMEX ima pripravljen projekt, tako kot drugo gospodarstvo na Primorskem. Ta projekt, pripravljen v okviru Poslovne skupnosti PRIMEX—PROJEKT, predvideva proizvodnjo brezvirusnih sadik. Z njim bi pospešili sadjarstvo in tudi pridelavo jagod v Jugoslaviji. Vendar se stvari ne premaknejo z mesta, z mrtve točke, preveč se zapiramo vase in preveč samo razpravljamo na načelni ravni o finančnih prispevkih in ugodnostih, ki jih je odobrila italijanska vlada. Že večkrat sem dejal in poudarjal, da ima obmejno območje v Novi Gorici in drugod na Primorskem važno vlogo za

Kolikšen obseg pa zavzemajo posli po tako imenovanih tržaškem in goriškem sporazumu o blagovnih izmenjavah med obmejnimi območji Jugoslavije in Italije. In dalje, kakšen je sploh pomen obeh sporazumov v sedanjem gospodarskem trenutku, ko je Jugoslavija sprostila zunanjo trgovino in bi se zdelo, da regionalni sporazumi oziroma trgovanje po njih nimajo več neke prednosti, čeprav je sicer njihova važnost za obmejna območja Jugoslavije in Italije najbrž še naprej velika?

»Vsekakor je res, da je ob uveljavljanju deviznega trga v Jugoslaviji zanimanje za obmejne sporazume manjše. Vendar moramo pri tem ugotoviti, da bo obmejna blagovna izmenjava letos vseeno dosegla obseg in vrednost, ki sta določena v samoupravnem sporazumu v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije. Moram tudi ugotoviti, da so tisti stalni partnerji, ki se redno poslužujejo obmejne menjave v okviru tržaškega in goriškega sporazuma, ostali zvesti taki obliki menjave. Kajti izkušnje, pridobljene v prejšnjih letih kažejo, da je to trdna oblika zunanjetrgovinske menjave, ki se tudi tedaj, ko se spremenijo naši zunanjetrgovinski predpisi, in to se v Jugoslaviji pogosto dogaja, lahko odvija prek rednih pogodbenih in tudi čisto navadnih poslovnih stikov in obveznosti.

Prepričani smo, da bodo interesi za to obliko menjave v letu 1989 večji kot so letos, kajti nikjer ni zapisano, da bo devizno tržišče tako dobro delovalo, kot se kaže sedaj. Predvsem pa ni rečeno, da bo tudi v prihodnje zagotovljena dohodkovna motiviranost v izvozu po generalnih sporazumih Jugoslavije s tujino.«

Vendarle, kolikšen pa bo obseg poslov po obeh regionalnih sporazumih, tržaškem in goriškem, tudi v odnosu na skupno vrednost izmenjav med Jugoslavijo in Italijo?

»Vsekakor bo vrednost dosegla tistih 20 odstotkov od skupne menjave predvidenih v resoluciji o družbeno-gospodarskem razvoju Jugoslavije za letošnje leto. Za PRIMEX to pomeni za okrog 100 milijard lir poslov v obe smeri, to je pri izvozu in uvozu. Gre za približno tretjino celotnega zunanjetrgovinskega poslovanja našega podjetja. Pri tem navajam, da bo vrednost zunanjetrgovinske menjave med Jugoslavijo in Italijo letos dosegla predvidoma okrog 2,5 milijarde dolarjev.«

bližno 80 odstotkov celotnega poslovanja PRIMEX-a, skoraj v celoti pa zunanjetrgovinsko poslovanje. Rezultati so vidni. Imamo nove načrte za nadaljnji razvoj poslovanja, utemeljene in podprtega z računalniki. PRIMEX je pred dnevi postal zastopnik podjetja COMPANY LINE INTERNATIONAL iz Londona za vso Jugoslavijo. Ustanovili smo torej novo organizacijo, ki bo prejemala in posredovala prek računalnika najrazličnejše podatke s področja trga, izmenjav, proizvodnje, bančnega poslovanja in z drugih področij, ki so nepogrešljivi za vsako sodobno in tržno usmerjeno delovno organizacijo v Jugoslaviji in v tujini. Ob tem naj dodam, da tudi sami v PRIMEX-u z našimi računalniki izdelujemo različne programe za poslovanje raznih organizacij, ki jih kot del svoje dejavnosti posredujemo in prodajamo zainteresiranim podjetjem v državi. Pri tej dejavnosti zgledno sodelujemo s specializiranim podjetjem za računalništvo ISKRA DELTO, ki ima svoje izobraževalno in poslovno središče tudi v Novi Gorici.

Drugo področje so dolgoročne proizvodne kooperacije pri proizvodnji blaga, namenjenega izvozu. Gre za dolgoročne oblike sodelovanja z nekaterimi domačimi in tujimi firmami. Trenutno izvajamo 20 takih kooperacijskih pogodb, v obdelavi ali pripravi pa imamo še 15 pogodb o dolgoročni kooperaciji. Nekateri sicer zavračajo take oblike dela in poslovnih odnosov. Toda pri nas menimo, da je sodelovanje med poslovnimi partnerji koristno, saj pomeni trajni odnos, ki ni odvisen od trenutnega stanja in vzdušja na tržišču, mislimo glede ponudbe in povpraševanja, temveč se med partnerji oblikujejo in razvijajo resni kooperacijski odnosi.«

Toda koliko vlagate v kooperacije? Lani ste, direktor Lovce, omenjali milijarde starih dinarjev oziroma veliko vrednost, ki ste jo ponazorili v lirah oziroma dolarjih.

partnerjev pa PRIMEX sodeluje v Jugoslaviji, Italiji in tudi drugih državah? Kje povsod imate svoje poslovne enote, morda tudi lastna podjetja? In še, kakšne so v tem pogledu vaše prihodnje zasnove in težnje?

»PRIMEX sodeluje s skoraj 2 tisoč partnerji po Jugoslaviji in v svetu. Število naših poslovnih strank, ki so dejansko naši prijatelji, je dokaj veliko in zelo pogosto te podatke tudi analiziramo. Kot zanimivost naj povem, da s 25 odstotki partnerjev dosežemo 94 odstotkov celotnega prometa. Toda vsak poslovni partner je važen in vsak uspeh v poslovanju je pomemben, pa naj bo manjši ali pa večji. Zaradi tega tudi ne delamo selekcij ali razlik pri vrednotenju in upoštevanju naših partnerjev. Seveda skrbno spremljamo vsakega poslovnega partnerja, zlasti večjega. To je še posebno pomembno v pogojih finančne nelikvidnosti v Jugoslaviji.«

Kje pa ima PRIMEX poslovne enote oziroma podjetja v tujini?

»Z dolgoročno strategijo razvoja PRIMEX-a smo se odločili, da zagotovimo najširšo razvejano zunanjetrgovinsko mrežo, tako v Jugoslaviji v vseh republiških središčih kot tudi v tujini. Važno so predvsem države, kjer dosežemo večje posle. Sedaj imamo predvsem obdelano Italijo. V Bologni imamo svoje predstavništvo, taka predstavništva pa snujemo tudi v Milanu in v drugih italijanskih centrih. Kar zadeva Bologno bomo tam morda ustanovili tudi lastno podjetje. Svoje predstavništvo ima PRIMEX v Jordaniji. Ob tem pa naj razvijem še eno misel. Ustanavljanje zunanjetrgovinskih predstavništev bi lahko hitreje in bolj nemoteno potekalo, če ne bi administracija, ki odloča o tem, tako počasi delovala. Zlasti mislim, da administracija ne bi smela odločati o tem, kje in katero podjetje bo lahko v tujini odprlo svoje predstavništvo. To bi morala biti povsem samostojna odločitev vsake delovne organizacije.«

PRIMEX - PRIMORJE EXPORT

Nova Gorica, Slovenija, Jugoslavija
65000 Nova Gorica, Vipavska cesta 13

Telefon: (065) 26411, 22412
Telex: 34324.

Telefax: (065) 26265

govine sicer razvijamo, toda predvsem v sodelovanju z drugimi trgovskimi podjetji. Tukaj mislim tudi na delovno organizacijo za hotele, igralnico in turizem, znani HIT v Novi Gorici. Razmišljamo in se zavzemamo za sodelovanje tako pri odpiranju brezarinskih prodajal kot tudi konsignacijske prodaje blaga iz uvoza. Čečemo zagotoviti dovolj kvalitetnega blaga iz uvoza, ki bo na voljo za devize. Glede brezarinskih prodajal pa menim, da bi morala jugoslovanska vlada vendarle sprejeti sklep o tem, da bi v takšnih trgovinah lahko kupovali tudi jugoslovanski državljani, ki imajo devizna denarna sredstva. Kajti glejte, naši ljudje lahko čez mejo praktično prenašajo neomejene vsote deviz, iz tujine pa prinašajo blago do določene vrednosti.

poglabljanje sodelovanja med sosednimi državama Jugoslavijo in Italijo. Pri nas se srečujeta in soočata dva svetovala: eden tehnološko zelo razvit in drugi, ki caplja počasi zadaj. Nekateri naši centralni organi pa zelo počasi razmišljajo o teh izzivih in občutljivih vprašanjih tehnološke in splošne razvitosti ter nadaljnji usmeritvi družbene in gospodarskega razvoja v teh časih.«

Ali to pomeni, da sredstva, ki jih je Italija zagotovila za pomoč Jugoslaviji pri premagovanju njene krize in zastojev, ostajajo neizkoriščena zaradi naših slabosti?

»Točno tako je, vendar ne samo zaradi naših slabosti, ampak tudi sprčo naše neučinkovitosti.«

MARJAN DROBEŽ

Povratna kola v treh evropskih nogometnih pokalih brez presenečenj

Dobra bera jugoslovanskih ekip

Danes na vrsti Italijani

Sinoči Inter, Velež, Crvena zvezda in zagrebški Dinamo odlični

Odlični napadalec portugalskega Porta Ze Beto med tekmo pokala prvakov proti finskemu HJK iz Helsinkov (Telefoto AP)

Včerajšnja mednarodna evropska sreda je bila ugodna za italijanske in jugoslovanske ekipe. V pokalu prvakov je Crvena zvezda že drugič, tokrat s 3:0, premagala irskega prvaka Dundalka, Milan pa bo igral danes povsem miren doma proti Vitoši in Sofije, saj ima prednost dveh zadetkov, poleg tega pa bo končno nastopil v standardni postavi (z izjemo Gullita).

V pokalu pokalnih zmagovalcev bo danes v Cremoni igrala Sampdoria proti Švedom Norkköpinga in ima vse možnosti, da se uvrsti v osmino finala. Dovolj je, da doseže zadelek, ne prejme pa nobenega... Banjaluški Borac pa je včeraj gladko s 4:0 izgubil proti Sovjetom Metalista z 4:0 in je seveda izločen.

V pokalu UEFA je Inter tudi na tujem premagal skromne Švede ekipe Brage ter se uvrstil v šestnajstino finala. Zagrebški Dinamo je po predvidevanju izločil Turke Bestikasa, a mostarski Velež je tujem premagal ciprski Apoel in seveda napredoval. Danes igra Napoli v Solunu in brani prednost gola iz prve tekme, Roma in Juventus pa igrata komaj prihodnjo sredo. Roma je dejansko že izločena,

Žreb parov drugega kola v vseh treh pokalih bo jutri opoldne v Zürichu.

Tekmovanja v vseh treh pokalih se bodo zatem takole nadaljevala:

2. KOLO 26. 10. in 9. 11.; 3. KOLO (samo UEFA) 23. 11. in 7. 12.; ČETRTOFINALE: 1. in 15. 3. 1989; POLFINALE: 5. in 19. 4.; FINALE POKALA UEFA: 3. in 17. 5.; FINALE POKALA POKALNIH ZMAGOVALCEV: 10. 5. v Lausannu; FINALE POKALA PRVAKOV: 24. 5. v Barceloni.

saj je izgubila doma, Juventus pa ne bi smel imeti pretiranih težav proti Romunom Otetula. Beograjski Partizan bo v sredo igral proti Slaviji iz Sofije in ne bo imel težav, saj je prednost petih golov dokajšnja.

POKAL PRVAKOV

CRVENA ZVEZDA - DUNDALK 3:0 (1:0)

STRELCI: Šabanadžović v 4', Mrke- la v 51', Savičević v 67'

CRVENA ZVEZDA: Stojanović, Jurić, Marović, Šabanadžović, Radovanović, Dimitrijević, Prosinečki (v d. p. Savičević), Djurović, Bursać (v d. p. Lukić), Stojković, Mrkela.

SODNIK: Deda (Turč.); GLEDALCEV: 25.000.

BEOGRAD — Beograjčani so imeli veliko prednost iz prve tekme (5:0), tako da je bilo sinočnje povratno srečanje gola formalnost. V prvem polčasu se tako niso posebno naprezali, z vstopom Savičevića v drugem polčasu pa je njihova igra le postala živahnjša in agresivnejša. Za drugi zadelek nosi precej zaslug prav Savičević, ki je mojstrsko podal do Mrkele, za tretji in zadnji gol pa je poskrbel sam Savičević.

POKAL POK. ZMAGOVALCEV

METALIST - BORAC 4:0 (1:0)

STRELCI: Tarasov v 25' in 62', Ad- zojev v 77' (11-metrovka), Jekimov v 85'.

BORAC: A. Jakovljević, Malbašić, Mataja, Pilbija, Lipovac, Špica, Pobor, Matijić (v 50' Kalezić), Beširević, Bu- vač (v 78' R. Jakovljević), Lemić.

HARKOV — Glede na razplet na prvi tekmi, ki jo je banjaluški Borac osvojil z 2:0, ni bilo pričakovati takega poloma. Sovjetska ekipa pa je sinoči pred domačim občinstvom povsem nadigrala goste, ki so tudi končali srečanje z igralcem manj (zaradi izklju-

čitve). Zaradi protestov proti sodniku pa je pričakovati, da bo disciplinska komisija UEFA še koga kaznovala. Borac se je tako dokaj klavрно poslovil od nadaljnjega tekmovanja na evrop- ski sceni.

POKAL UEFA

BRAGE - INTER 1:2 (1:1)

STRELCI: Berti v 10', Hallman v 45', Morello v 77'.

INTER: Zenga, Bergomi, Baresi, Brehme, Ferri, Mandorlini, Bianchi, Berti, Morello, Matthaeus, Serena.

SODNIK: Scheurell (NDR), GLE- DALCEV: 9.000.

BORLANGE — Trapattonijev Inter je z istim izidom kot doma tudi na tujem premagal sicer tehnično ne ne- zadržno švedsko ekipo Brage in Bor- lange. Nekoliko spremenjeni Inter (namesto slovitega srednjega napadal- ca Diaza je igral dvajsetletni Morello) je povedel takoj na začetku po zaslugi odličnega Bertija, nato pa brez težav nadzoroval tekmo. Švedu so izenačili povsem naključno, v drugem delu igre pa je prav Morello zapečatil končni izid.

APOEL - VELEŽ 5:2 (1:1)

STRELCI: Repak v 35' in 58', Owen v 44', Gudelj v 47' in 78', Tuče v 50', Plagitis v 62'.

VELEŽ: Petranović, Hadžabiđić, Ši- šić, Rahmić, Djurasović, Jedvaj (Tu- fek), Repak, Gudelj, Kajtaz (Kodro), Karabeg, Tuče.

NIKOZIJA - V prvem polčasu so Ci- prčani potrdili, da jih nikakor ne gre podcenjevati, kot se je to zgodilo že v prvi tekmi, ko je Velež doma zmagal s skromnim 1:0. Igra je bila ostra, ena- kovredna, a domači so igrali zelo dis- ciplinirano, poleg tega jim je tudi troji- ca romunskih sodnikov precej šla na roko. Tako se je prvi polčas končal neodločeno. Mostarčani so se razigrali v nadaljevanju, ko so nadigrali doma- čine in si zanesljivo ter zaslužno iz- borili nastop v drugem kolu tega tek- movanja.

DINAMO - BESIKTAS 2:0 (1:0)

STRELEC: Mihajlović v 40' in 65'.

DINAMO: Ladić, Cupan, Preljević, Prskalo, Pavličić, Kasalo, Deverić, Be- sek, Mihajlović (Leseć), Škerjanc, Bo- ban (Agić).

ZAGREB — Po predvidevanju so zagrebški nogometaši Dinama popra- vili negativen vtis iz prve tekme proti Turkom Besiktasa, ko so izgubili z 1:0, ter gladko premagali nasprotnike z 2:0 in se tako uvrstili v šestnajstino finala pokala UEFA. Zagrebčani so si že v prvem polčasu napravili vrsto ugodnih priložnosti, s katerimi bi lahko pre- časno zaključili tekmo v svojo korist, vendar pa so dosegli le en sam zade- tek.

V drugem delu igre se je premo- čno domačinov nadaljevala, odlični Mihaj- lović pa je naposled dosegel svoj dru- gi osebni gol pred poškodbo, po kateri ga je nadomestil Agić. Omenili bi, da le vrata Turkov branil jugoslovanski vratar Zalad. Zdi se neverjetno, a se je Dinamo po petih neuspeših poskusov in po enajstih letih uvrstil v drugo kolo kakega evropskega pokala.

Nogomet: disciplinski ukrepi

Lothar Matthäus (Inter) izključen za eno kolo

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je glede tekem italijanskega pokala izključila za eno kolo Interjevega nogometaša Lotharja Matthäusa in igralca Lecceja Moriera.

Glede prvenstvenih srečanj B lige je komisija izključila za dve koli Cesarija (Sambenedettese). Prepoved za eno kolo igranja pa so dobili: Benini (Barletta), Torrente in Nappi (Genoa), Sasso (Reggina) ter Tarantino (Licata). Tre- ner Simoni (Empoli) pa je izključen do 16. t. m.

Bagni in Giordano pri Udineseju?

VIDEM — Nogometno društvo Udineseja je včeraj ko- mentiralo vesti, po katerih naj bi Napolijeva nogometaša Bagni in Giordano igrala za videmskega drugoligaša.

»Glede Bagnija,« je dejal šef tiskovnega urada Balilla Gritti, »obstajajo dejanske možnosti, da bo igral pri nas. Glede Giordana pa so vesti povsem izmišljene.«

Novice o najemu dveh Napolijevih nogometašev so se med videmskimi navijači seveda v hipu razširile. Tudi vi- demski nogometaši so pozitivno ocenili prihod obeh igral- cev. Še posebno navdušen pa je bil bivši vratar Napolija Garella.

Delegacija FIFA v Italiji

RIM — Delegacija mednarodne nogometne zveze (FIFA) bo konec meseca dopotovala v Italijo, da bi si ogledala, kako potekajo dela v zvezi z dvanajstimi stadioni, ki bodo prizorišča svetovnega nogometnega prvenstva 1990.

Socrates spet na igrišču

SAO PAULO — 34-letni brazilski nogometaš Socrates, ki je igral tudi v Italiji in ki je lani sporočil, da ne bo več igral, je očitno spremenil mnenje. Socrates naj bi se torej vrnil v vrste Corinthiasa. Doslej pa še ni podpisal pogodbe. Naj omenimo, da se tudi Santos zanima za tega igralca.

POKAL PRVAKOV

Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalif.
Eindhoven (Niz.)	prost	prost	Eindhoven
Steaua (Rom.) - Sparta Praga (ČSSR)	5:1	2:2	Steaua
Moss (Nor.) - Real Madrid (Šp.)	0:3	0:1	Real Madrid
Göteborg (Šve.) - Pezoporikos (Cip.)	2:1	5:1	Göteborg
Brondby (Dan.) - Bruges (Bel.)	0:1	2:1	Bruges
Helsinki (Fin.) - Porto (Port.)	0:3	2:0	Porto
Werder (ZRN) - Dinamo Berlin (NDR)	0:3	11:10.	
Galatasaray (Tur.) - Rapid Dunaj (Av.)	1:2	2:0	Galatasaray
Glentoran (Irska) - Spartak Moskva (SZ)	0:2	1:1	Spartak
Milan (It.) - Vitoša Sofija (Bol.)	2:0	danes	
Nentori (Alb.) - Hamrun (Malta)	1:2	2:0	Nentori
Jeunesse Esch (Luks.)- Gor. Zabrze (Pol.)	0:3	1:4	Gornik
Neuchatel Xamax (Švi.) - Larisa (Gr.)	1:2	3:0	Neuchatel
Celtic (Škot.) - Honved Budim. (Madž.)	0:1	4:0	Honved
Crvena zvezda (Jug.) - Dundalk (Irska)	5:0	3:0	C. zvezda
Monaco (Fr.) - Valur Reykjavik (Isl.)	0:1	2:0	Monaco

POKAL POKAL. ZMAGOVALCEV

Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalif.
Barcelona (Šp.) - Fram Reykjavik (Isl.)	2:0	5:0	Barcelona
Panathinaikos (Gr.) - Omonia (Cip.)	1:0	2:0	Panathinaik.
Dundee U. (Škotska) - Floriana (Malta)	0:0	1:0	Dundee U.
Beggen (Luks.) - Malines (Bel.)	0:5	1:3	Malines
Lahti (Fin.) - Dinamo Bukarešta (Rom.)	0:3	0:3	Dinamo
Anderlecht (Bel.) - Metz (Fr.)	3:1	2:0	Anderlecht
Aarhus (Dan.) - Glenavor (S. Irska)	4:1	3:1	Aarhus
Lech (Pol.) - Flamurtari (Alb.)	3:2	1:0	Lech
Sampdoria (It.) - Norkköping (Šve.)	1:2	danes	
Eintracht (ZRN) - Grasshoppers (Švi.)	0:0	1:0	Eintracht
Krems (Av.) - Carl Zeiss Jena (NDR)	0:5	1:0	Carl Zeiss
Cardiff (Wales) - Derry City (Irska)	0:0	4:0	Cardiff
Metalist (SZ) - Borac Banjaluka (Jug.)	0:2	4:0	Metalist
Vitoria (Port.) - Roda Kerkrade (Niz.)	0:2	1:0	Roda
Sredec (Bol.) - Inter Slovnafit (ČSSR)	3:2	5:0	Sredec
Bekescasaba (Madž.) - Sakaryaspor (Tur.)	0:2	1:0	Sakaryaspor

POKAL UEFA

Dvaintridesetina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalif.
Atletico Mad. (Šp.) - Groningen (Niz.)	0:1	2:1	Groningen
Lokomotiv Leipzig (NDR) - Aarau (Švi.)	3:0	4:0	Lokomotiv
Heart M. (Škot.) - St. Patrick (Irska)	2:0	2:0	St. Patrick
Austria Dunaj (Av.) - Žalgiris (SZ)	0:2	7:10.	
Dukla Praga (ČSSR) - Real Socied. (Šp.)	1:2	3:2	Real Soc.
Liege (Bel.) - Sportive (Luks.)	7:1	4:0	Liege
Tatabanya (Madž.) - Stuttgart (ZRN)	0:2	11:10.	
lok Brage (Šve.) - Inter (It.)	1:2	1:2	Inter
Köln (ZRN) - Antwerpen (Bel.)	4:2	12:10.	
Ujpest Dosza (Madž.) - Akranes (Irska)	0:0	2:1	Ujpest
Katowice (Polj.) - Rangers (Škotska)	0:1	2:4	Rangers
Dinamo Dresden (NDR) - Aberdeen (Škot.)	0:0	2:0	Dinamo D.
Bordeaux (Fr.) - Dnjepropetrovsk (SZ)	1:1	2:1	Bordeaux
Dunajska Sreda (ČSSR) - Oesters (Šve.)	0:2	6:0	D. Sreda
Linfield (S. Irska) - Turun (Fin.)	0:0	1:1	Turun
Waregem (Bel.) - Molde (Nor.)	0:0	5:1	Waregem
Legia (Polj.) - Bayern München (ZRN)	1:3	3:7	Bayern
Torpedo Moskva (SZ) - Malmoe (Šve.)	0:2	2:1	Malmoe
Ikast FS (Dan.) - Foto Net Dunaj (Av.)	0:1	2:1	Foto Net
Belenenses (Port.) - Leverkusen (ZRN)	1:0	12:10.	
Juventus (It.) - Otetul Galati (Rom.)	0:1	12:10.	
Apoel Nik. (Cip.) - Velež Mostar (Jug.)	0:1	2:5	Velež
Athletic Bilbao (Šp.) - Aek Atene (Gr.)	0:1	2:0	Athletic
Benfica (Port.) - Montpellier (Fr.)	3:0	3:1	Benfica
Victoria Bukar. (Rom.) - Slima (Malta)	2:0	danes	
Paok Solun (Gr.) - Napoli (It.)	0:1	danes	
Slavija Sofija (Bol.) - Partizan (Jug.)	5:0	12:10.	
Nürnberg (ZRN) - Roma (It.)	2:1	12:10.	
Sturm Graz (Av.) - Servette (Švi.)	0:1	0:0	Servette
Dinamo Minks (SZ) - Trakija Plov. (Bol.)	2:1	0:0	Dinamo
Dinamo Zagreb (Jug.) - Besiktas (Tur.)	0:1	2:0	Dinamo
Ajax (Niz.) - Sporting Lizbona (Port.)	2:4	1:2	Sporting

Košarka: turnir Alpe Jadran

Polfinali vse bližji

Košarkarski turnir Alpe Jadran se bliža polfinalnim srečanjem. Predsinočnjim so poleg tekme Fantoni - Cibona, o kateri smo že poročali in ki se je končala z zmago Zagrebčanov (86:80), odigrali tudi tekmi Benetton - Zadar (84:82) in Irge - Klosterneuburg (96:78).

LESTVICA RDEČE SKUPINE: Smelt Olimpija 10 točk (6 tekem), Hitachi 8 (6), Irge 8 (7), Klosterneuburg 6 (7), Filodoro 2 (7).

LESTVICA ZELENE SKUPINE: Cibona 10 (8), Zadar 8 (6), Benetton 8 (7), Fantoni 4 (6), San Benedetto 2 (7).

Košarka: danes spet za italijanski pokal

BOLOGNA — Košarkarska zveza je včeraj z žrebom določi- la igrišča za 2. kolo italijanskega pokala, za katero se zaintere- sirana društva niso mogla dogovoriti. Tekmi Scavolini - Alno Fabriano ter Wiwa - Divarese bosta drevi (ob 20.30) v Pesaru oz. v Cantuju, Hitachi - San Benedetto pa v nedeljo ob 18.30 v Benetkah. Doslej so se v 2. kolo, ki ga morajo zaključiti do 15. t. m., že uvrstili Snaidero Caserta, Knorr Bologna, Philips Milan, Roberts Firenze ter Glaxo Verona.

Košarka: Tim Dillon pri Fantoniju?

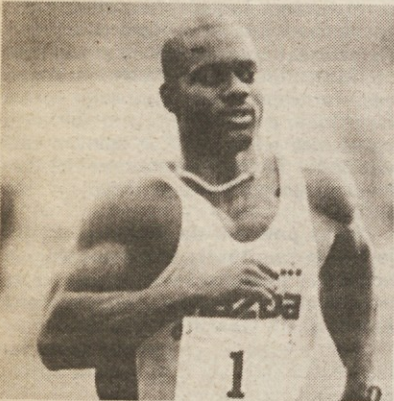
VIDEM — Pri videmskem Fantoniju, kjer so že odslovili Whita, so včeraj sporočili, da nameravajo najeti Tima Dillona. Slednji bo že danes v Vidmu, 8. t. m. pa bo v Krminu nastopil proti Zadru, v okviru pokala Alpe Jadran. Tim Dillon je star znanec ljubiteljev košarke v naši deželi, saj je pred leti že igral v Trstu.

Kolesarstvo: Cortije pokal Sabatini

PECCIOLI (Pisa) — Na 36. izvedbi kolesarske dirke za po- kal Sabatini je zmagal Italijan Claudio Corti, ki je v sprintu premagal Francoza Laurenta Bezaulta. Sledijo: 3. Votolo, 4. Te- baldi, 5. Vannucci (vsi lt. in vsi v istem času).

Kolesarstvo: Chechin vodi po Laciju

NETTUNO (Roma) — Na 2. etapi »5. mednarodnega tedna po Laciju« je zmagal Fabio Boldato, na skupni lestvici pa vodi Stefano Chechin, ki ima 46" prednosti pred Manonijem. Ju- goslovan Ugrenović je na 12. mestu z 51" zaostanka.

Ben Johnson

»Afera Johnson« še buri duhove

Kako nadaljevati boj proti dopingu?

TORONTO — »Afera Johnson« še vedno buri duhove. Ben Johnson po sredstvih javnega obveščanja razlaga svojo nedolžnost, po drugi strani pa skupno s svojim zdravnikom priprav- lja svoj zagovor in obrambo ter napo- veduje povratek na tekmovalne steze takoj ob koncu dveletnega obdobja diskvalifikacije.

Sinoči je član zdravstvene komisije mednarodnega olimpijskega odbora CIO izjavil, da je treba aretirati vse tiste, ki so na olimpiadi v Seulu pre- skrbeli atletom nedovoljena sredstva,

anabolike. »V očeh ljudi je atlet edini krivec, vendar pa je tudi edini, ki pla- čuje«, je dejal zdravnik ter še pristavil, da so Johnsonove trditve o sabotaži, češ da so manipulirali s stekleničko z urinom ali celo podtaknili steklenico z osvežilno pijačo, ki naj bi jo atlet po- pil tik pred tekom na 100 m, lažnive.

Medtem je kanadska vlada ustano- vila komisijo, ki bo uvedla sodno pre- iskavo o Johnsonovem uživanju nedovo- ljenih poživil. Preiskavo je napovedal sam minister za šport Jean Charest.

Tenis: znani četrtfinalisti italijanskega prvenstva

CAGLIARI — V Cagliariju so se včeraj zaključila srečanja osmine fina- la italijanskega teniškega prvenstva.

Izidi:

MOŠKI: Canè - Pigato 7:5, 6:2; Nar- ducci - Caratti 6:7, 6:3, 8:6; Pistolesi - Moine 6:4, 6:2; Camporese - Urbinati 6:3, 6:2; Baldoni - Filippeschi 3:6, 6:4, 6:2; Furlan - Colombo 2:6, 6:1, 8:6. V četrtfinale se je že predvčerajšnjim uvrstil Cocchi.

ŽENSKE: Jaccarino - Lappi 5:7, 7:5 odstop; Caversazio - Nozzoli 6:7, 6:1, 7:5; Romanò - Farina 6:3, 6:4; Isidori - La Fratta 7:5, 7:5. V četrtfinale so se že uvrstile Garronejeva, Bottazzijeva, Grossijeva in Bonsignorijeva.

Namizni tenis: na deželni kvalifikacijah Bor in Kras odlična

Tri druga mesta, dve tretji, dve četrti in štiri uvrstitve od petega do osmega mesta posamezno, to so rezultati, ki so jih dosegli mladinci Krasa Globtrade v nedeljo na prvih deželnih kvalifikacijah za državno namiznoteniško prvenstvo.

Med domačimi stenami v Zgoniku je med mlajšimi pionirkami prišla druga Katja Stocca pred klubsko soigralko Jasno Simoneta. Njuna sovrstnika Kristjan Hrovatin in Andrej Šuligoj sta zasedla 4., oziroma 5. mesto. Pri starejših pionirkah so si prva štiri mesta podelile borovke s krasovkami. Drugo zmago si je zapravlila Biserka Simoneta proti Bersanovi (Bor), v tretjem setu je vodila 16:19, 19:16 in končala odločilni niz na razliko 22:24. Tretja je bila Lara Posega (Bor), četrta pa Monika Radovič. Marko Zaccaria in Aljoša Milič (starejša pionirja) sta skoraj vse tekme odigrala na tri sete in oba izgubila proti finalistu Barbatu. Zaccaria je pristal na 7., Milič na 9. mestu.

Mladinka Martina Ravbar je izgubila v prvem finalu z drugouvrščenim Paganelli jevo, v drugem finalu z zmagovalko Della Barcovo in tako osvojila tretje mesto. Elena Colja je bila v isti kategoriji peta.

Igor Milič je imel precej dela v polfinalu z Mersijem (14, -8, 23) in v finalu z Butellijem (19, -17, 13). V zadnjem setu je popustil in prve zmagovalne točke so šle Fincantieriju. Igor Milič se je moral zadovoljiti z drugim mestom, njegov brat Marjan Milič je osvojil 8. mesto.

Dvojice so bile nagrajene na licu mesta, posamezniki pa bodo šele po naslednjih dveh deželnih preizkušnjah. Medaljo za 3. mesto so dobili pari Zaccaria - A. Milič, Radovič - A. Milič, I. Milič - M. Milič, za drugo mesto pari: M. Ravbar - Colja, B. Simoneta - Radovič, Zaccaria - B. Simoneta.

Borova dvojica pionirk Bersan - Posega si je prislužila zlato kolajno. (J. J.)

Košarka: v nedeljo v Nabrežini

Mladinski turnir za memorial Matej Venier

V nedeljo bo v organizaciji ŠD Sokol v Nabrežini celodnevni mladinski košarkarski turnir za memorial Mateja Venierja, na katerem bodo nastopile ekipe Slovana iz Ljubljane, Bora, Jadrana Farca in Sokola.

To bo že druga izvedba tega turnirja v spomin na nepozabnega košarkarja in trenerja Sokola, ki je tudi igral pri Kontovelu in Jadrana Farco.

SPORED TURNIRJA

Nedelja, 9. 10.

9.00: Jadran Farco - Sokol

11.00: Slovan - Bor

15.00: finale za 3. mesto

17.00: finale za 1. mesto

Sledilo bo nagrajevanje.

Vse tekme bodo v nabrežinski telovadnici.

Košarka: Marko Ban pred prvim letošnjim domačim nastopom Jadrana

»V tem delu bo odločala obramba«

Letošnje košarkarsko prvenstvo B-2 lige je startalo v splošnem zatišju zaradi istočasnega potekanja olimpijskih iger v Seulu, ki so kot ogromen sesalec privleklo nase pozornost vseh sredstev javnega obveščanja in tudi tistega dela javnosti, ki se navadno ne ogreva preveč za športne zadevščine.

Tako se je zgodilo, da je tudi letošnji »ognjeni krst« Jadranskih košarkarjev v Emiliji - Romagni šel nekako mimo večjega dela »potrošnikov« domačega športa, pričakovati pa je, da bo že v nedeljo, ko se bodo »modri bojevniki« predstavili svojemu občinstvu, tudi letos izrazilo svojo navezanost moštvu s številno prisotnostjo na tribunah športne palače.

Prvenstveni start sicer ni bil tak, kot so ga vsi pričakovali. Jadranci so tudi letos (to se dogaja že tretje zaporedno leto) prepustili točki nasprotniku in tako potrdili, da kljub daljšemu pripravljalnemu obdobju in dolgoletnemu igranju v več ali manj isti postavi, le potrebujejo nekoliko več časa, da se tudi duhovno ujamajo z agonističnimi zahtevami ligaškega tekmojanja, v katerem so (za spremembo) že spet v ožjem krogu favoritov za uvrstitev v playoff.

Po podrobnejših analizah in komentarjih sobotne tekme v Castel S. Pietru smo se o tem argumentu in o nadaljevanju prvenstva pogovorili z Jadranskim kapetanom Markom Banom.

To bodo resnično zadnji odmevi iz Emilije, ob tem pa bomo oko že rahlo usmerili v Faenzo, od koder bo pripotoval nedeljski nasprotnik slovenske izbrane košarkarske vrste.

Povej še svoje tolmačenje sobotnega poraza, da si ne bodo vsega izmišljali samo trenerji in dopisniki...

»Na splošno se strinjam z doslej povedanim in napisanim. Popustili smo v trenutku, ko so nastopile prve težave. Čim so nam igralci Hoonveda zadali delni izid 10:0, nismo zmogli nobene ustrezne reakcije. Oni so se tedaj opogumili, medtem ko jih mi odtlej enostavno nismo več znali zaustaviti, kljub vsem prizadevanjem in spremembam v obrambi. Če smo že pri obrambi, pa bi rad izrecno poudaril, da bi se vse skupaj lahko drugače razvilo, če bi lahko računali na delež Valterja Sosiča. Vsi vemo, koliko nam ta igralec pomeni v košljivih situacijah, ko je treba nadoknaditi zamujeno in onemogočati nasprotniku sproščeno igranje v napadu.«

Ste igralci tudi drugače doživeli letošnji začetek prvenstva, glede na to, da je bil Seul edini katalizator športnih in drugačnih zanimanj?

»Na to pa se ne bomo sklicevali. Jasno, olimpijskim igram smo sledili tako kot vsi, vendar to ni odločalo o našem učinku na igrišču. Če sem iskren, lahko rečem, da smo v primerjavi s prejšnjimi leti tokrat začeli takorekoč v splošnem zatišju, to pa je bila tudi edina posebnost letošnjega začetka. Res pa je, da nas slab začetek spremlja že vsako leto. Zaenkrat je jasno, da nismo še dosegli ustreznega stopnja homogenosti v napadu in da igramo vse preveč

fragmentarno in posamično, namesto da bi ustvarjali skupaj. Po mojem mnenju je le stvar časa in tudi uigranost bo taka kot »se šika«. Dotlej pa moramo tekme osvajati z obrambo. Prepričan sem, da bo obramba še nekaj tednov naše primarno, če že ne edino orožje in ključ vsake tekme.«

Upajmo da vas spodrsrljaj v uvodnem kolu ne bo prikrajšal za prisotnost gledalcev na nedeljskem domačem debutu...

»Menim, da je v tem trenutku taka bojazen neumestna. En poraz sploh ni tragedija in tudi naši navijači se zavedajo, da Jadran ni zaradi tega slabši ali pa naenkrat brez ambicij. Prepričan sem, da bodo ljudje v nedeljo prišli. Mi pa bomo naredili vse, kar je v naših močeh, da bi se gledalci ne kesali svojega prihoda in da bi se redno shajali na sediščih tržaške športne palače.« (CANCIA)

Dušan Jelinčič ZVEZDNATE NOČI

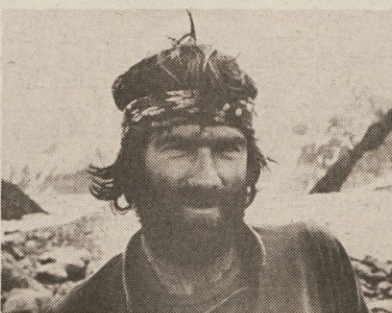
Utrinki iz Karakoruma

Reševanje

Viki je že navsezgodaj opazoval goro z daljnogledom. Tomo mu je sporočil, da je bil ob enih po polnoči sam na vrhu, sedaj pa intenzivno opazuje napredovanje Pavleta in Matjeva. Kaže, da se je eden ustavil na sedlu, drugi pa nadaljuje. Kaj kmalu je jasno, da je tisti, ki bo že v dopoldanskih urah dosegel vrh, Pavle, Matjev pa je iz nerazumljivih razlogov obrnil. Ko se bo vrnil v bazo, nam bo točno obrazložil zakaj, prav gotovo pa ima tehtne razloge.

Naposled Viki pokuka v šotor ter pove, naj z Bogdanom ne skrbiva za Rado, saj se v težki situaciji vse zdi težje, kot je pač v resnici, takoj naproti pa mi pove: »Takoj po kosilu se boš z Mojmirjem, Žaretom in Ničem odpravil proti Enki Radu in ostalim naproti. Prav gotovo potrebujejo moralno, predvsem pa konkretno pomoč.« V zgodnjih popoldanskih urah hitro in složno napredujemo proti sedlu nad ozebnikom, vendar pa izberemo daljšo varianto, ki se ogne kuloarju, saj se ta enkrat popoldan spremeni v pravi slap. Ko dospemo do sedla, nam že hiti naproti prvi. To je Mišo. Ko nas vidi, je izredno zadovoljen. S svojimi osemindesetimi leti je najstarejši Jugoslovčan, ki je osvojil osemstočak. Kmalu za njim pride Mica. Že od daleč se nam smeje na vsa usta in srečno maha z rokami. Prva Jugoslovanka, ki je osvojila osemstočak. Ena redkih žensk, ki je stopila na tako visoko goro. Ko se končno združimo, jo objamemo in ji čestitamo k uspehu. Mica je zmagala. Vsi smo verjeli v to. Vztrajna, zagrizena, vzdržljiva, odprona Mica. Odlično tehnično pripravljena dolgoletna alpinistka Marija Štremfelj, po domače kar Mica. Mati dveh otrok. Občudujemo jo, ona pa skromno pove le to: »Veste, kaj to pomeni, da ste sedaj tukaj, da ste nam prišli naproti!«

Ne govori nam o svojem rekordu, s katerim se bo postavila vsa Jugoslavija, ne govori nam o svoji veliki zmagi, temveč govori o nas, nam izreče zahvalo in izkaže hvaležnost, da smo tu. Saj vsi dobro vemo, kaj jim pomeni, da smo sedaj z njimi. Ponudili jim bomo čaj, dosti čaja, ki ga bodo v trenutku spili, pomagali jim bomo pri nošnji nahrbtnikov in opreme, utrjene zmagovalce bomo pospremili preko izredno sitnega in hinavskega ledenika, navsezadnje pa jim bomo poklonili morje besed in našo bližino. In to v teh trenutkih ni malo.

Matevž Lenarčič

Kot da bi Mica brala moje misli, mi reče: »Nisem verjela, da bom danes že na sedlu, ne verjamem še, da se bomo že danes vrnili v bazo. Andrej in Rado šele prihajata. Rado je popolnoma prazen in apatičen, Andrej pa je zelo utrujen, saj mu že od vrha pomagajo pri spustu. Se dolga bo!«

Kot da bi hotel Andrej potrditi besede svoje žene, od daleč slišimo njegov glas. Obvešča nas, da prihaja skupno z obupno izmučenim in pomrzlim Radom.

Rado Fabjan

Pozorno pogledamo proti gori. Složno se spuščata, Andrej pa ima Rado na vrvi. Na srečo je njun povratek počasen, tako da se lahko pripravim na trenutek, ko bom imel poraženega in fizično strtega, a vendar zmagovalca in moralno pokončnega Rado pred sabo. Mojega prijatelja Rado. Mojega »sostanovca« Rado. Bojim se tega srečanja. V kakšnem stanju ga bom dobil? No, saj je dovolj, da pogledam navkreber. Nekdo drug ga ima na vrvi, njega, zmagovalca Fitz Roya po prvenstveni smrti in Cerro Torreja v divji Patagoniji, zmagovalca v nevihtah in mezejih, zmagovalca v bivakih in megli. Sedaj neboljenega Rado, ki ga ima nekdo drug na vrvi.

Ubogi Rado

Ubogi Rado! Ta vzklik mi pride kar sam od sebe, vendar ga takoj potlačim, ker vem, da bi si ga on ne želel. In vendar ga ne morem zatreti. Obrnem se v dolino in se zazrem v bazo, od koder vem, da nas opazujejo z daljnogledom. Ko vidim šotore se v trenutku stremem. Naša dolžnost je, da v čimvečji meri pomagamo Radu v dolino, da mu kar najboljši omilimo bolečine, pa naj bo predvsem z dobro besedo, če ne drugače. Tega pa prav gotovo ne bomo storili tako, da ga bomo pomilovali.

Odločno se obrnem proti vesini in že se vzpenjam po njej Radu naproti. Ne mislim na nič, le zazrem se v njegov obraz. Ključ ga ne vidim. Ključ ga ni. Ker je zakrit pod kisikovo masko, ki mu jo je v taboru II nadel avstralski zdravnik. Le nekaj desetnih metrov me loči od njega. Srce mi močno bije. Bojim se srečanja. Bojim se stvarnosti njegovih črnih prstov, ki jih bo morda treba amputirati, bojim se njegovih prvih besed, ki mi jih bo poklonil, bojim se srečanja s prijateljem, ki ne bo nikdar več tak, kot je bil. To je storil Broad Peak. To je storil Karakorum. Prekleti Karakorum!

obvestila - obvestila - obvestila

ZŠSDI IN ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO
sporočata, da bo ponovno začela delovati športnomedicinska ambulanta v novih prostorih v prosvetnem domu na Opčinah. Rezervacije sprejemajo po telefonu na začasno številko 213945 ob torkih in četrkih od 17.00 do 18.00.

ŠD KONTOVEL
sporoča, da bodo treningi mini- in superminiodbojke ob sredah od 16.00 do 17.30 in ob petkih od 17.00 do 18.30 v mali telovadnici na Kontovelu. Vpis še jutri, 7. oktobra neposredno pred treningom.

ŠZ JADRAN
sporoča, da so na voljo abonmaji za tekme Jadrana v novi sezoni 1988-1989. Interesenti jih lahko dobijo v trgovini čevljev Malalan na Opčinah, v cvetlični Nadj na Proseku in v potovalni agenciji Aurora v Trstu. Cena abonmaja je 80.000 lir, za mladino do 15. leta starosti pa 40.000 lir.

NOGOMETNI KLUB BOR
obvešča vse malčke, ki jim ugaja nogomet, da so treningi za cificane dvakrat na teden in sicer ob sredah in petkih od 15.30 do 17.30 na stadionu 1. maj. Za informacije lahko kličete na tel. 51377.

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR
sporoča, da so treningi miniodbojke za dečke in deklice ob ponedeljskih in petkih od 17.30 do 19.00 na stadionu 1. maj v Trstu. Vpis na treningu.

KOŠARKARSKI KLUB BOR
obvešča, da bo redni občni zbor v ponedeljek, 10. t. m., ob 20. uri v prvem

in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: 1. otvoritev; 2. izvolitev delovnega predsedstva; 3. poročilo nadzornega odbora; 4. razprava; 5. volitve novega odbora; 6. razno.

KOŠARKARSKI KLUB BOR
sporoča nove urnike treningov minibasketa - letnik 1979 in mlajši: sreda 15.30 - 16.30, petek 14.30 - 15.30; letnika 1977/1978: torek 14.30 - 16.00, sreda 14.30 - 15.30, petek 15.30 - 17.00.

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK ŠK KRAS

obvešča, da so se v Športno-kulturnem centru v Zgoniku pričeli treningi začetnikov, in sicer ob torkih in četrkih od 16.30 do 18. ure. Zainteresirani se ob navedenih urah lahko zgledajo direktno v dvorani.

AO SPDT
prireja alpinistični tečaj za vse. Vpisovanje ob sredah na sedežu odseka (Ul. Carducci 8, II. nadst.) od 20.30 do 21.30 ali po tel. 227277, Papi Sport, Davor Zupančič. Tečaj obsega praktične lekcije (štiri nedelje v oktobru v Glinščici) in tri predavanja. Vabljeni!

ŠD SOKOL
(odbojkarška sekcija)
obvešča, da se z mesecem oktobrom začne odbojkarški tečaj za začetnike in miniodbojko (letnik 1975 in mlajše). Informacije v nabrežinski telovadnici direktno pred treningom ob sredah in petkih ob 14.30.

ŠD SLOGA in SK DEVIN
vabita v nedeljo, 9. t. m., na izlet v neznano. Dobimo se v Bazovici pri spo-

meniku ob 7. uri, od koder bo odhod z osebnimi avtomobili proti Snežniku. Vodil bo Hinko Poročnik. Za informacije Viktor Stopar 226283, Bruno Škerk 200236.

SK DEVIN
organizira od torka, 11. t. m., dalje, smučarski tečaj na plastični stezi v Nabrežini. Tečaj se bo nadaljeval vsak torek in četrtek od 18.30 do 22.30. Informacije: Jordan Purič 227196 in B. Škerk 200236.

ZŠSDI
obvešča, da bo jutri, 7. t. m., ob 20.30 na sedežu ŠD Breg (občinska telovadnica v Dolini) seja odbojkarške komisije.

LOKOSTRELSKI ODSEK NAŠEGA PRAPORA SIRION
organizira uvodne treninge lokostrelstva za letnike 1975-76-77. Zainteresirani naj se javijo do vključno 22. oktobra v telovadnici Kulturnega doma ob torkih in petkih od 19.30 do 20.30 ali na domu Bena Vižintina v Pevmi 8 (tel. 85728).

ŠPORTNA ŠOLA TRST
sporoča, da se prične vadba za predšolske otroke v ponedeljek, 10. t. m., z naslednjim urnikom: v ponedeljek 16.15-17.15 starejša skupina (4-5 let), 17.15-18.15 skupna vadba starši in otroci (2 leti in prvi letnik vrtca) in v četrtek 16.00-17.00 in 17.00-18.00 na stadionu "1. maj", Vrdelska cesta 7, tel. 51377.

Tudi letos atletska šola

Pri atletskem društvu Bor Infordata bo že 4. leto zaporedoma delovala atletska šola. Za mlade, ki nameravajo ostati pri atletiki, atletska šola pomeni nujno potrebno fazo spoznavanja temeljnih atletskih veščin, za tiste, ki se bodo posvetili drugim športom, pa pomeni osnovno neprecenljivo vrednost. Letošnja atletska šola se bo formalno začela v torek, 18. oktobra, s prvim treningom na stadionu »1. maj«. V atletske šole se lahko prijavijo mladi, četrtih in petih razredov osnovnih šol ter prvih razredov nižjih srednjih šol iz mesta in okolice. Treningi bodo potekali po ustaljenem urniku, to je vsak torek in četrtek na »1. maju« s pričetkom ob 17. uri. Atletska šola bo letos pričela z delom nekoliko kasneje kot običajno, ker so trenerji društva zasedeni s treningi atletov, ki se pripravljajo za nastop na državnih prvenstvih. Istočasno s starejšimi atletci pa vadijo na stadionu na Kolonji tudi dosedanjí člani atletske šole. Vodstvo atletske šole zato vabi mlade, omenjene starosti, da se že pred uradnim pričetkom atletske šole vključijo v vadbo na stadionu na Kolonji. Vadba za stare članke atletske šole in novince bo do srede oktobra, vsak torek in četrtek s pričetkom ob 16. uri na stadionu na Kolonji. (I. P.)

iz planinskega sveta

Izlet za šolsko mladino

SPDT prireja v nedeljo, 23. oktobra, izlet za mladino vseh osnovnih šol v tržaški pokrajini. Gre za izlet od Glinščice do Bazovice, ki je odpadel 5. junija letos zaradi slabega vremena. Na travniku pri Bazovici pripravljajo prireditelji poligon s skupnim točkovanjem in ocenjevanjem udeležencev. Prav iz tega razloga vabi SPDT na ta skupni izlet tudi šolarje lanskih petih razredov, ki v tem šolskem letu obiskujejo že prve razrede nižjih srednjih šol, da se pomerijo v poligonu za skupno točkovanje. Vse udeležence pohoda od Glinščice do Bazovice čakajo tudi lepe nagrade, prvouvrščeni pa dobijo kolajne.

Izlet bodo vodili člani mladinskega odseka SPDT.

Vzpon na Zermulo

Izletniška sezona SPDT gre h koncu, vendar je na sporedu še nekaj izletov. 16. oktobra prireja SPDT avtomobilski izlet na Zermulo v Karniji. Planince bo na 2145 metrov visok vrh vodil Vojko Slavec, ki je na voljo za vse potrebne informacije (tel. 7796339). Prijave sprejema tudi ZŠSDI v uradnih urah v Ul. Sv. Frančiška 20.

Zermula spada v deseterico vrhov v deželi, ki so določeni v Poti prijateljstva.

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 1000 - din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000 - din, trimesečno 17.000 - din, letno 60.000 - din, upokojeanci in študenti mesečno 4.500 - din, trimesečno 12.000 - din, letno 45.000 - din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000 - din, letno 75.000 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo Irtaskega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%, IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

6. oktobra 1988

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Ker se hoče maščevati Siriji za njeno pomoč Iranu v zalivski vojni

Bagdad stopa na libanonsko prizorišče s pošiljkami orožja krščanskim skupinam

Sirski vojak bo v Bejrutu kaj kmalu imel nove sovražnike

(AP)

BEJRUT — Maroniti in druge libanonske krščanske skupine že prejemajo prvo iraško orožje, med katerim so celo tanki in topovi. Premirje v zalivskem spopadu se torej že odraža na libanonskem prizorišču. Cilj Bagdada je skrajno jasen in enostaven: v Libanonu bo kaznoval Sirijo, ker je vsa ta dolga leta zalivske vojne vsestransko podpirala Iran. Ker je Damask po okupaciji Libanona podprl šiite Berijevega gibanja Amal, je Bagdad začel sedaj podpirati kristjane, ki jih šiiti niso uspeli ukloniti s svojo nasilno logiko. Manever bo brzkone uspešen, saj so kljub ideološkim razhajanjem kristjani še kar složni, ko se morajo braniti pred sirskimi apetiti.

Po vsem sodeč pa se Bagdad ne omejuje le na podporo kristjanov. Maronitske voditelje je baje prepričal, naj vzpostavijo tesnejše stike z Arafatovimi Palestinci, ki so jih Sirci s šiitsko pomočjo dokončno izgnali iz Libanona. V bližnjezhodnih krogih že odkrito govorijo, da bi kristjani pripadnikom protisirskih palestinskih skupin dali libanonsko državljanstvo, s tem pa bi porušili dosedanje šiitsko nadvlado. Če v to zaveznitvo libanonski kristjani ob pomoči Iraka pridobijo tudi sunite, je Siriji v Libanonu v bistvu odklenalo. Berijeji šiiti so namreč tudi sunite v krvavih spopadih po-

tišili ob rob libanonskih dogajanj, isto se je zgodilo z morabitunovci in libanonskimi komunisti. Sirski zavezniki imajo torej kar dovolj sovražnikov, da bodo imeli iračani lahko delo.

Trenutna neznanka so v bistvu le Džumblatovi družji, ki se niso nikoli preveč vezali na Sirijo, občasno pa so posegli celo proti šiitom, ko so ti klali nemočne palestinske civiliste. Ponosni borci z libanonskih gora so namreč v svoji dolgoletni zgodovini okusili marsikatero gorje, ker so jih hoteli Turki in Arabci asimilirati. Prav zato so družji kljub očitnim ideološkim simpatijam za sirski režim občasno podprli razne libanonske verske in ideološke manjšine, ki so jim šiiti grozili s fizično likvidacijo. Kako nepredvidljivi so družji, nesporno dokazuje ugotovitev, da so v začetku podpirali Žide, ko so ti ustanavljali svojo državo.

V takem položaju pa bo skoraj gotovo posegel na libanonsko prizorišče tudi Izrael, ki je v zalivski vojni posredno podpiral Homeinijev Iran. Iraški politični prodor v Libanon skrbi namreč telavivsko vlado, saj je na dlani, da bi to vplivalo tudi na palestinski odpor.

Divji zahod na kitajski način

PEKING — Kaže, da ima tudi Kitajska svoj »divji zahod« z lovci na zlato, ki se med seboj pobijajo, hudobnimi šerifi, ki se znašajo nad najšibkejšimi in podpirajo močnejše. Kitajski divji zahod se nahaja v revni in skrajno zaostali pokrajini Quinghai. Tu so pred štirimi leti kmetje po naključju našli dve nenavadno veliki zrnji zlata, ki sta tehtali skoraj 10 kilogramov. Glas o dragoceni najdbi se je seveda takoj razširil v sosednje kraje, začelo pa se je tudi množično preseljevanje v kitajski Eldorado. Z iskanjem zlata se danes ukvarja že 80 tisoč ljudi, večinom kmetov. Pridružilo pa se jim je že kar čedno število tihotapcev, goljufov in avanturistov od vsepovsod.

Kitajske oblasti so sedaj že hudo zaskrbljene, saj v Quinghau dnevno prihaja do pretepov in obračunavanj, ki se nemalokrat končajo s smrtjo. Tihotapstvo se je tudi močno razširilo in kaže, da včasih izginejo celi tovari dragocenega zlata. Novi prišleki pa si zasilne kolibe postavljajo kar na pašnikih, kar seveda moti še tisto peščico kmetov, ki ni nasedla zlati mrzlici.

Ofenzivo afganistanske gverile so omogočile ameriške rakete

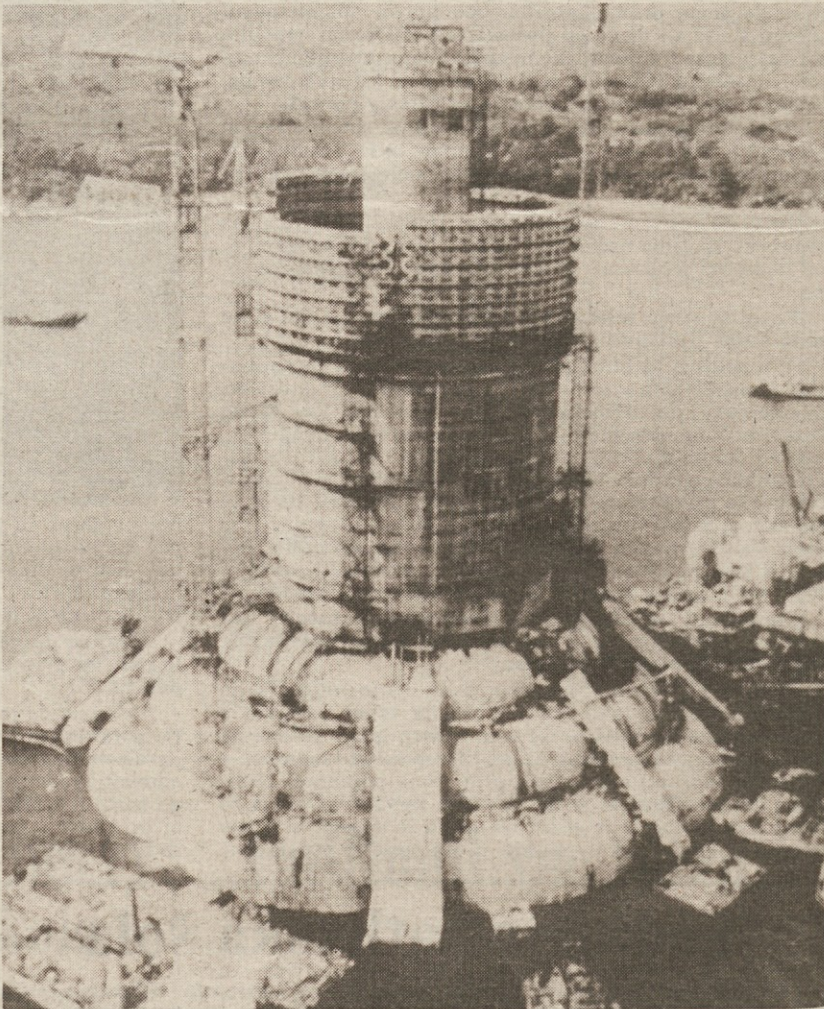
KABUL — Afganistanski spopad je začel izgubljati svoj prvotni pomen, potem ko so se gverilci začeli posluževati protiletalskih raket vrste Stinger in Blowpipes. Stingerji so ameriške izdelave, medtem ko so Blowpipes britanski. Civilni pilot Jamal Uddin je pred časom povedal, da so morali sovjetski vojaški piloti proučiti več novih taktik napada, samo da so se lahko izognili tem izredno prožnim raketam. Večkrat pa so izstrelki zadeli tudi civilna letala, in tudi v tem primeru so bili potrebni številni varnostni ukrepi, ki v normalnih pogojih ne pridejo v poštev.

Rakete Stinger so afganistanski gverilci uvrstili v vojaški arzenal kot nekakšno izredno obrambno sredstvo. To je gverilci pomagalo, da je kmalu lahko

prešla v ofenzivo in spravila sovjetsko vojsko v stisko. Vojaško letalstvo je moralo ojačiti nadzorstvo nad oporišči, le poredkoma pa se je lahko posluževalo letal za bombardiranje z nizkega leta. Letala pa, ki so namenjena bombardiranju z velikih višin, niso tako natančna in velikokrat zgrešijo cilj. Afganistanski gverilci so se raket posluževali tudi nesmotno, kar očitno priča, da jih ni nihče naučil njihovega upravljanja. V devetih letih vojne so namreč »pomotoma« sestrelili sedem civilnih letal. Vse te okoliščine so seveda znatno vplivale na vojne izdatke, ki jih je Moskva namenila tej vojni. Vsako razstreljeno letalo je bilo namreč vredno več milijonov dolarjev. Čeprav ne obstajajo točni podatki o škodi, ki jo je utrpelo vojno letalstvo,

zanesljivi viri poročajo, da je gverila z raketami Stinger sestrelila najmanj 250 letal. Sovjetski piloti so si največkrat pomagali kot so pač vedeli in znali. Motorje letal so zavarovali z močnimi jeklenimi mrežami, tako da jih rakete, ki so eksplodirale v njihovi neposredni bližini, niso poškodovale. Stinger namreč nima velike eksplozivne moči. Tudi pri vzletih so bili sovjetski piloti skrajno previdni: običajno so se z letali dvigali v spirali navpično do 7 tisoč metrov, da jih rakete ne bi zasledile. V vojnem plenu, ki so ga sovjetske čete prinesle iz Afganistana, sta tudi dva Stingerja in ena raketa vrste Blowpipes. Piloti pa so prepričani, da če bi gverilci pravilno upravljali obe vrsti raket, bi bila škoda na letalih neprimerno večja.

Na Škotskem za las preprečili eksplozijo na vrtni ploščadi

S kladivom in nožem pokončala »sopotnika«

BONN — Gospa pride domov, vzame v roke kladivo in z njim divje zamahne po življenjskem sopotniku. Prvem udarcu sledijo drugi, dokler ni reveža konec. Nato gre dama po sekuro in mesarico ter posmrtno ostanke svojega bivšega ljubljenega razkosa na drobne kose. Vse to spravi v velike plastične vreče in jih skriva v omaro.

Srhljivka vseh srhljivk? Žal ne, gre le za eno izmed mnogih neverjetnih družinskih tragedij, do katerih pride običajno iz najbolj banalnih razlogov. Zaenkrat ni še znano, kaj je spravilo 41-letno Jugoslovanko do tega, da je tako kruto pokončala svojega 48-letnega moža. Tega si najbrž ne zna razložiti niti sama, saj se je gospa prostovoljno javila policiji hamburške mestne četrti Finkenwerde in tam razodela presunljivo skrivnost.

Odpri lov na »morilca« milanske mačje družine

MILAN — Kdor ne spoštuje živali ne spoštuje človeka, to drži kot pribito, čeprav nekateri trdijo, da so tudi znani sadiki neizmerno ljubili svoje mucke in psičke.

Tako se vedno najde človek, ki misli, da lahko mrcvari ali celo pobija živali, ker ga tako in tako ne bo nihče kaznoval. Pri tem se seveda krepko moti, saj se nekatere organizacije krepko trudijo, da bi jamčile za varstvo naših živalskih prijateljev.

V Milanu so pred kratkim zabeležili pravi pokol v »mačji družini«, ki živi na Trgu Firence. Nekdo je očitno redno pobijal mucke in mačkone, zato so člani milanske sekcije Združenja proti vivisekciji prosili svojega odvetnika, naj vložijo tožbo proti neznanecem zaradi mučenja živali, obenem pa so zbrali dva milijona lir nagrade za tistega, ki jim bo kakorkoli pomagal, da pridejo na sled »morilcu«. Združenje je priredilo tudi množični shod, ki bo v soboto na Trgu La Scala.

Neobičajna pohčerjenka

Nogi na sliki pripadata nekemu ljubitelju živali, ki je malo Betty »pohčeril«, ko so ji huligani povozili mamo

(Telefoto AP)

Medtem ko brezupnemu nasilju ni videti konca Severna Irska »praznuje« že 20. obletnico spopadov

LONDON — Nemirna Severna Irska »praznuje« te dni žalostno obletnico. Pred dvajsetimi leti, in sicer 5. oktobra 1968, so na tem koncu otoka izbruhnili neredi, ki so pomenili uvod v krvavo obdobje, katerega ni videti konca. Tega dne je policija s pendreki in palicami zaustavila sprevid katoličanov, ki so v Londonderryju protestirali zoper sklep, da raje dodelijo neko občinsko stanovanje protestantski ženski kot pa katoliški družini. Spopad med policijo in demonstranti je bil oster, varuhi reda pa so nastopili skrajno grobo.

Od takrat naprej je Severna Irska ali Ulster postala prizorišče nasilja med katoliškimi in protestantskim taborom, britanska vlada pa vodi tam nenapovedano vojno. Leto dni po katoliškem pohodu na Londonderry so protestanti organizirali še bolj veličasten sprevid, nasilje pa se je razširilo tudi na Belfast. Takrat je bilo ubitih sedem demonstrantov, ranjenih pa 750.

Zadnji podatki črne statistike pravijo, da je v teh dvajsetih letih umrlo 2.700 oseb. Posebno žalostna je bila t.i. črna nedelja leta 1972 v Londonderryju, med katero je umrlo 13 protestnikov. S krvavimi črkami pa je zapisan tudi črni petek v Belfastu, ko je v enem samem popoldnevu eksplodiralo 15 bomb. Leto 1988 je bilo tudi krvavo, saj je doslej bilo ubitih preko 80 ljudi. Posebno krvavi so bili poletni meseci, med katerimi je bilo ubitih veliko britanskih vojakov.

LONDON — Pravočasna ugotovitev okvare na plinskem rezervoarju je pripomogla k temu, da so na Škotskem preprečili eksplozijo na vrtni ploščadi. Tragedija na Piper Alpha je ostala tako osamljen primer, saj je vseh 271 delavcev ploščadi Ninan Central (na sliki) na varnem, medtem ko se tehniki trudijo, da bi popravili okvaro in preprečili uhajanje plina.

Nesreči so se za las izognili na deset let stari ploščadi, ki je vrtila morskotno dno nedaleč od Aberdeena ob vzhodni škotski obali. Uhajanje plina je sprožilo varnostne in protipožarne naprave. S stropa je začelo »deževati«, delavci in tehniki pa so oblekli rešilne jopiče in se zbrali v posebnih zakloniščih v neposredni bližini ploščadi za pristajanje helikopterjev.

Približno 50 minut po prvem alarmu so tehniki našli okvaro, ki je bila - tako trdijo izvedenci - enaka tisti, ki je povzročila smrt 167 delavcev na ploščadi Piper Alpha.

Britanska vlada si je medtem zastavila vprašanje o varnosti dela na teh ploščadih, saj se je menda izkazalo, da je delavce strah. Še posebno potem ko pride do nesreč le nekaj dni po obisku inšpektorjev.